

Utopia

Studentavis i Tromsø

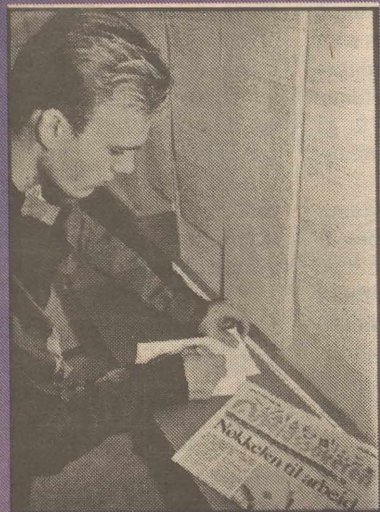
Nr. 12 november 1993 18. årgang

SEIERN ER VÅR

Reisemoderasjonen, fødselsstøtten og utbetalingene av studielånet blir som før. I tillegg økes stipendandelen til 22%. Det er fortsatt usikkert om du taper stipendet ved forsinkelse i studiet.

Dette er resultatet av forhandlinger mellom Ap og KrF om statsbudsjettet, og det vil trolig gå gjennom i Stortinget. Studentaksjonene er kronet med seier.

Se side 5

Klar-Ferdig-Jobb!

Vi har sett på vår fremtidige arbeidsmarkedssituasjon. Ut-danner vi oss til ledighet?

Tema på sidene 2,6,7 og 8

Aborter

- økende blant studentene i Tromsø.

Se side 11

Frem fra gjemselen

Det er fortsatt tabubelagt å være homofil.

Side 12 og 13

Bertrand Besigye

Ung norsk poet på vei mot stjernehimmelen.

Side 18-19

Filmsensur

Hvem bestemmer hva vi får se? Vi ser nærmere på filmsensuren i Norge på

side 22

Ole Brumm

- vår
alles
helt?

Side 24-25

Røykekrig i UB-kantina

Fra og med mandag 8. november ble det innført totalt røykeforbud i UB-kantina. Kantinesjefen blåste langt i vanlig saksgang og tok avgjørelsen på egen hånd, uten å konsultere sine overordnede. Røykfritt Miljøutvalg, som har planer om å gjøre universitetet røykfritt fra juni '94, ble også

ignorert. I røykesaker har vanligvis universitetsstyret det siste ordet.

Vedtaket møter sterke reaksjoner fra røykende studenter, som oppfordrer alle røykere til boikott av kantinesalget.

Se side 4

Om å tenke

Vi har gått på videregående skoler. Første lykkevei er å oppnå gode nok karakterer til å komme inn på de skolene vi vil. Deriblant universiteter. De åpne studiene sprenges av folk som ikke har kommet inn på andre studier. I dette nummeret av Utopia presenterer vi litt av hva vi kan forvente oss etter endt utdannelse. Statistikkene er svarte, men dog ikke så svarte. Dessuten sier de fremste arbeidsmarkedsekspertene at de til stadighet tar feil. Og utdannede mennesker trengs til enhver tid.

Men har du, student, tenkt over hva du egentlig streber etter, og hva du ønsker oppnå ved å gå i åresvis og lese bøker? Er det et spesielt yrke, og i såfall hvorfor akkurat dette? Eller er du en av disse som ikke har den fjerneste anelse over hva fremtiden vil gi deg? Du tar kanskje et fag her og der. Det er jo ikke så nøye å bestemme seg lang tid i forveien etter det norske system. Det er mye som fører frem til en cand.mag. grad.

Men tenker du igjennom hva du gjør? Kommer eksplosjonen på de åpne fagene av en sterk økende interesse for samfunnsfag? Eller er dette en konsekvens av at folk ikke tenker over hva de vil? Det er bare om å gjøre å komme innenfor kunnskapens høyborg før murene blir enda høyere.

Meningen er ikke ved dette å skremme folk bort i fra det å studere. Det er vel og bra å skaffe seg en utdannelse i disse trange tider, og kunnskap kan ofte ha en verdi i seg selv. Ønsket er bare å få deg til å tenke over hva du gjør. Mange tror det gode liv ligger i en lang utdannelse. Det gode liv kan ligge mange andre steder. Det gode liv ligger i det å velge ut i fra det du selv ønsker å gjøre - ikke utifra det samfunnet og andre forventer du skal gjøre, og mener er det beste for deg. Bestem din egen vei i livet - ikke følg den allerede oppgatte.

Med dette takker de ansvarlige redaktører for det året som er gått og en lærerrik tid. Vi flytter nå på gård i Telemark - vi har valgt vår vei. God jol.

Utdanning og arbeidsmarked

Landets samlede sysselsetting økte med 206.000 personer fra 1980 til 1989. I deler av denne perioden var det lett å få arbeid, selv med minimal formell utdannelse. Antall kvinner med lønnet arbeid økte i denne perioden med 166.000, en vekst på 21%. Sysselsettingen blant menn økte i samme periode med bare 40.000.

Forskjellen henger sammen med kvinners lavere yrkesdeltaking i 1980, og at sysselsettingsøkningen i stor grad kom innenfor tertiærnæringene. Siden 1989 har sysselsettingen gått tilbake. Statistisk sentralbyrås oversikt viser at 1.984.000 i gjennomsnitt var sysselsatt i første halvår av 1993 mens gjennomsnittstallet for 1989 var 2.049.000.

Arbeidsledigheten steg dramatisk i 1988-89. Siden 1989 har arbeidsmarkedet vært preget av den høye arbeidsledigheten. Sett i forhold til arbeidsstyrken er ledigheten spesielt høy i aldersgruppen 20-24 år. Den laveste ledigheten finnes i aldersgruppen 30-49 år og 50-59 år.

Et resultat av det vanskelige arbeidsmarkedet er også at svært mange, spesielt kvinner, arbeider deltid selv om de ønsker lengre arbeidstid.

Langtidsledige

Det største problemet i ledighetskomplekset er langtidsledigheten. I første halvår av 1993 var mer enn hver tredje ledigmeldte langtidsledig (ledig 26 uker eller mer) når vi ser landet under ett. I Troms - og Nord-Norge forøvrig - var situasjonen noe bedre.

Arbeidsmarkedet vil fortsatt bli vanskelig. Stadig mekanisering og automatisering medfører at for eksempel industrien vil øke sin produksjon med redusert eller i heldigste fall begrenset økning i bemanningen. Store offentlige etater som Postverket og Televerket vil også redusere sin bemanning.

Utdanning avgjør

Det er en klar sammenheng mellom de arbeidssøkendes utdannelse og ledighet. I 1992 hadde 26% av de ledige grunnskole som høyeste fullførte utdannelse, og bare 12% utdannelse utover videregående skole.

Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole. Personer med kun grunnskole som høyeste utdannelse er kraftig overrepresentert blant de med lengst ledighet (over 80 uker).

Blant de som har vært ledige over 80 uker i august 1993 hadde 48% bare grunnskoleutdannelse, mens andelen av totalbefolkningen med slik utdannelse er, som angitt ovenfor, 17%. I 1992 var ledigheten for personer med utdannelse på universitets- og høyskolenivå 2,8%, for personer med videregående

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole. Personer med kun grunnskole som høyeste utdannelse er kraftig overrepresentert blant de med lengst ledighet (over 80 uker).

Blant de som har vært ledige over 80 uker i august 1993 hadde 48% bare grunnskoleutdannelse, mens andelen av totalbefolkningen med slik utdannelse er, som angitt ovenfor, 17%. I 1992 var ledigheten for personer med utdannelse på universitets- og høyskolenivå 2,8%, for personer med videregående

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole.

Blant de som har vært ledige over 80 uker i august 1993 hadde 48% bare grunnskoleutdannelse, mens andelen av totalbefolkningen med slik utdannelse er, som angitt ovenfor, 17%. I 1992 var ledigheten for personer med utdannelse på universitets- og høyskolenivå 2,8%, for personer med videregående

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole.

Blant de som har vært ledige over 80 uker i august 1993 hadde 48% bare grunnskoleutdannelse, mens andelen av totalbefolkningen med slik utdannelse er, som angitt ovenfor, 17%. I 1992 var ledigheten for personer med utdannelse på universitets- og høyskolenivå 2,8%, for personer med videregående

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole.

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole.

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole.

regående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole. Tilsvarende tall for den totale arbeidsstyrke var 17% med grunnskole som høyeste utdannelse og 26% med utdannelse utover videregående skole.

Etterutdanning stadig viktigere

I tillegg til sammenhengen mellom ledighet og utdannelse og de positive utsikter for de med høyere utdannelse, kommer dette av at høyere utdannelse gir vesentlig større muligheter for skifte av jobb og ikke minst forutsetninger for å tilegne seg ny kunnskap. Det siste blir mer og mer viktig i årene framover. De store problemene på arbeidsmarkedet vil i fremtiden være knyttet til arbeidskraft med lav formell utdannelse eller spinkel arbeidslivserfaring eller i verste tilfelle begge deler.

Flere "ferdighetsyrker", som ikke krever formell teoretisk utdannelse, er dramatisk redusert de senere år, uten at tilsvarende arbeid har kommet i stedet. Dette er situasjonen i svært mange land. Samtidig som "ferdighetsyrkene" reduseres eller blir borte skjer det en fortregning ved at jobber som før nærmest var forbeholdt arbeidssøkere med lav formell utdannelse etterhvert besettes av personer med solid formell utdannelse.

Mulighetene for arbeidssøkere som av forskjellige årsaker ikke har relevant, gjerne formell utdannelse vil være den store utfordringen i årene framover. Problemmkomplekset vil berøre flere forhold, fra spørsmålet om arbeidsdeling til i verste fall et helt samfunns fungering.

Kronikken er skrevet av fylkesarbeids-sjef i Tromsø, Einar Eriksen.

Utopia er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø.

Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

Redaksjonens adresse:

Universitetet - ISV
9037 Tromsø
Telefon 083-44283
Faks 083-44905
(merk "Utopia")

Ansvarlig redaktør:

Anna Katarina Grova

Redaktør:

Marianne Tønnessen

Kulturredaktør:

Sten-Rune Roland

Redaksjonssekretær:

Kai H. Nygaard

Fotoansvarlig:

Nina Lager Vestberg

Sivilarbeider:

Geir K. Ronland

I redaksjonen:

Snorre Sanner, Tomas Sætre, Øyvind Eggen, Ingrid Neerland, Walseth, Odd Kristian Dahle, Magnus Skaar, Hilde Klemetsdal, Anders Røeggen, Laila Olava Unhjem, Cathrine Hansteen Liland, Markus Hareide, Anne Grete Sandaune, Per Ness, Cecilie K. Ødegård, Torunn Gjelsvik Eriksen, Ola Bratlie, Brynjar Indahl, Johan Fredrik Rye, Kim Bye Bruun, Kari Myklebost, Lisa-Therese Amundsen, Adam Sørensen, Lars Hulzebos,

Per-Johan Ingebrigtsen, Thor Olav Moen, Torgeir Eikeland, Jørgen Flint, Solveig M.L.Kavli, Siri Elverland, Kenneth Schönenberg, Allan Andreassen, Wera Helstrøm, Yngve Engkvist, Geir Martinsen, Dina Roll-Hansen, Henrik Ormåsen, Børre Fevang, Toralf Melsom, Amund Sjølien Sveen, Maria Lundberg, Elin Haugdal, Siri Elverland, Lena S. Glosemeyer, Espen S. Larsen, Hanne Elverland, Christine Haraldsen, Tariq Eik, Andreas Lorange.

Trykk:
Bladet Tromsø

Opplag:
4000

Annonsepris:
5 kroner pr. spaltenm.
For annonser, kontakt redaksjonen.

Tjue kjappe

Ved Allan Andreassen

Fem om bøker:

- 1) Hvem har skrevet "Anna Karenina"?
- 2) Hvem har skrevet bøkene om Ole Brumm?
- 3) Hva heter hovedpersonen i John le Carré's bøker?
- 4) Hva står nederst på side 121, kapittel 8 i Alan Moorheads bok "Oppbrudd fra Kandahar"?
- 5) Hvem skrev "Pesten"?

Fem om diverse:

- 6) Hva heter de to damene i Somebody's Darling?
- 7) Hvorfor får jeg aldri skjortekravene mine rene?
- 8) Hvorfor får jeg aldri trusene mine rene?
- 9) Hvilken klanleder er oppkalt etter en Frank Sinatra låt?
- 10) Hvilken reklamefilm begynner slik "Try a different hairstyle...?"

Fem om forkortelser:

- 11) Hva står forkortelsen SALT for?
- 12) Hva står forkortelsen MAD for?
- 13) Hva står forkortelsen NUTs for?
- 14) Hva står forkortelsen SME for?
- 15) Hva står den nynorske forkortelsen o.b. for?

Fem om historie:

- 16) Hvem var Sirhan B. Sirhan?
- 17) Hvem oppfant mikrofonen?
- 18) Når ble India selvstendig republikk?
- 19) Hvilken nasjon var først på Svalbard?
- 20) Hvilken organisasjon ble grunnlagt av Robert Baden-Powell?

Vi noterer at

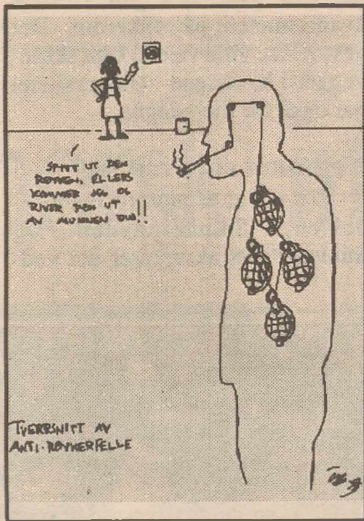
-vår kjære rektor Ole Danbolt (eller var det Janbolt?) på grunn av ekstremt få presseoppslag den siste tiden nå har gått til det drastiske skritt å kalle inn til pressekonferanse for å kunngjøre følgende melding: "Adle studenter som ikke har kollokvierom kan kame opp på mitt kontor å kollokviere når eg ikke e te stede". Selvfølgelig gjorde Tromsøs pressekorpss sin plikt overfor vår kjære rektor og plasserte Janbolt/Danbolt på første side: "Rektor åpner kontoret."

Utropias eget kontrollorgan gikk straks til aksjon og oppsøkte Dan-Janbolts kontor etter dette oppslaget. De fire fikk seg imidlertid et sjokk de aldri hadde forestilt seg på forhånd: Jan-Danbolts kontor var stengt, kontordama hissig som en liten bie og Dan-Olebolt selv var på bankett!

Sjokket var så stort og skuffelsen så skuffende over Ole Danjans narrespill at kollokviegjengen måtte gå slukøret ned i en overfylt kantine igjen. De fire stilte seg følgende spørsmål: Er det slik at rektor kan okkupere et helt kollokvierom, med skinnstol, og bare gå på bankett? På spørsmål om hvor mange timer rektor Bolt var på bankett i uken, sa kontordamen følgende: "Det e i allefall meire tima enn det æ e på bankett!" Ja, skjønne vi det ikke. Jan Dole på bankett mens den stakars kontordama sliter med universitetets kollokvierommanngel. Fy, Ole Dole, fy!

-det er for lite øl-drikking blant studentene, ifølge rektor Danbolt. På et debattmøte om studiekvalitet var det en som påstod at studentene trakk til byen og drakk øl fordi de var ensomme. Dette avviste rektor på det sterkeste og mente øl kunne brukes som noe sosialt. Oppfordringen fra rektor var som følger: Ta i bruk den flotte bodegaen på universitetet, møt andre studenter og drikk ØL sammen.

-kantinedamene i UB-kantina etter lang og hard kamp endelig har fått gjennomslag for kravet om røykeforbud i før nevnte kantine. De vil altså ta ifra de fra før jagede røykerne deres siste fristed på universitetet, siden de umulig kunne klare å slutte å røyke selv når arbeidsplassen hele tiden var full av røykestimuli.

-studentstyreleder Kjetil Kvalsvik i et intervju i søndagsVG slår fast at en sulten student er en dårlig student. Så kjære studenter følg Kjetils råd; Spis og bli flink!

-en professor i filosofi, Hjørdis, desverre måtte fremskynde

eksamen for ex.phil studentene en uke fordi hun skulle til Oslo en tur. Dette fikk de beskjed om en måned før eksamen. Man kunne ikke lære noe på en uke uansett var hennes svar på klagen. Takk for tipset Hjørdis!

Hjørnet

Ved Allan Andreassen

Hvordan kommer jeg meg hjem?

Denne oppgaven handler om løgnere og folk som forteller sannheten. Det folkeslaget som kalles jugoslaver forteller alltid løgner, og sansibarene forteller bare sannheten.

Jeg var ute og gikk på Urøya, dette er en øy som befinner seg midt i Stillehavet. På denne øya bor det to folkeslag, sansibarer (de som aldri lyger) og jugoslaver (de som alltid lyver). Det er helt umulig å finne ut hvem som er hvem. På min søndagspromenade går jeg meg vill, og kommer til et veikryss. Mens jeg står der og lur på hvilken vei som leder hjem, kommer det en jugoslaver og sansibarer forbi, og bare ved å stille ett eneste spørsmål får jeg rede på den rette veien hjem. Jeg har altså ingen mulighet til å skille de to folkeslagene.

Hvilket spørsmål stilte jeg?

Siden neste nummer av UTROPIA er til neste år, er fristen for å sende inn svar satt til 23.jan.1994. Vinneren vil også denne gangen få revolusjonerende premier.

Løsningen på "Yrkesforvirring"

Hvis du tegner opp et bord, vil du tilslutt finne ut at Herr Graver er flygeren, Herr Flydahl er bonden, Herr Hoff er graveren, Herr Dreier er hoffleverandør og Herr Bonde er dreieren. Det finnes kun en rett løsning, og ved hjelp av kompliserte utregningsmetoder for å finne håndskriftkoeffisienten ga vi opp det. I stedet tok vi en helt streit loddrekning. Denne ble som alltid bevitnet av en "airborn" Willy Haugli, som tok turen til Tromsø. Vi takker han herved, og gratulerer Rolf-Erik Østerås på ISV med seieren.

Han kan hente den fantastiske premien ved UTROPIA-kontoret, og gevinsten denne gangen er sju liter Appelsinjuice. Gratulerer og God Jul og Godt Nyttår.

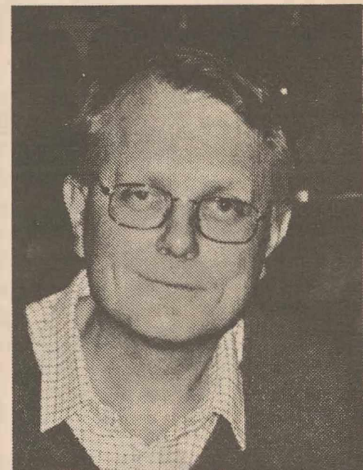
Fire på rad

Hva er din drømmejobb?

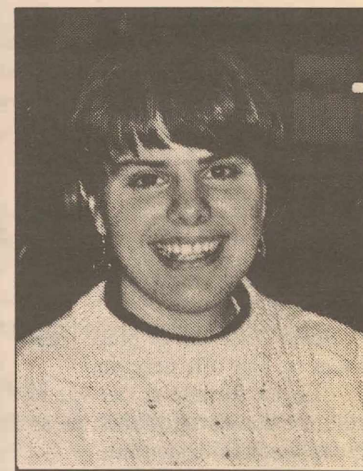
Ole D. Mjøs, Rektor

-Den jobben jeg har.....eller vent litt. Hjerteforsker i San Francisco. Vekk fra studenter og administrasjon.

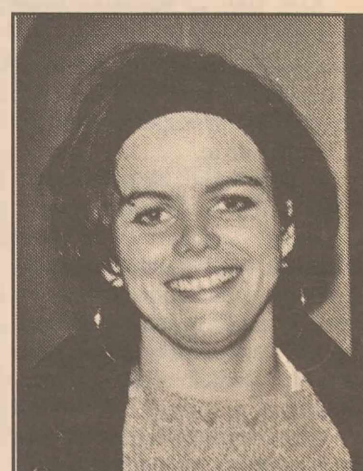
Dag Andersson, Førsteamanuensis i filosofi

-Ikke noe lett spørsmål... Hvis jeg skulle bytte jobb, er det bare en ting jeg ville gjøre, nemlig arbeide med å bygge og vedlikeholde steingjerder i Nord-England. En viktig og spennende jobb. Men ikke for resten av livet!

Janette Løvland, engelsk

-Eh...drømmejobb? Jeg vil tjene mye penger på å gjøre lite. Være rik uten å jobbe!!

Nina Berven, offentlig politikk og administrasjon

-Min drømmejobb, herregud! En jobb hvor hver dag er annerledes enn den forrige. Kanskje sosialantropolog.

Tjue svar:

- (20) Speiderbevegelsen 1596)
- (19) Nederland (Hollenderne 18) 1950
- (17) Alexander Graham Bell
- (16) Robert Kennedys morder (re)
- (15) Også bortetter (også vide-14) Sosialdemokrater mot EF
- (13) Nuclear utilization theory on
- (12) Mutual assured destruct-talks
- (11) Strategic arms limitations
- (10) Turkish peber
- (9) Aldid it my way
- (8) Fordi det er fett.
- (7) Fordi det er fett, og vanlig vaskepulver fjerner ikke fett ved Valand
- (6) Liz-Tove Vespestad oh Tine
- (5) Albert Camus
- (4) 121
- (3) Smiley
- (2) A.A. Milne
- (1) Leo Tolstoj

0-5 riktige svar: Dette ser ut til å bli en lysende akademisk karriere, Ole Danbolt. Jeg tror nok allikevel du må studere litt flittiger, og minske litt på kaffepausene. Hvis du gjør det kan det hende du når langt her i verden?

6-10 riktige svar: Da jeg før har blitt sensuert skal jeg ikke nevne Senterpartiet her, men sier bare: "kom deg tilbake til gården, og bli der". Siden jeg ikke nevnte SP må jeg vel vurdere din besvarelse. Det var ikke det dårligste som du har gjort, men du kan så mye dårligere

11-15 riktige svar: Det er det jeg har sagt hele tiden, det eneste som nytter er å jobbe, og jobbe, og jobbe osv. Fra sikre kilder har jeg hørt at Gudmund Hernes, onkel Guddi, har vært på dette nivået, men det var lenge siden.

16-20 riktige svar: Ja, ja siden det er kun du, onkel Guddi, som har klart dette, må jeg vel gratulere. Mitt håp er at du skal få Sigbjørn Johnsen opp på samme nivå. Hvis du drar Siggen opp på dette nivået, kanskje han igjen drar tante Gro videre, og dermed kan studentene få råd til å gå på Universitet slik at de blir like flink som deg.

Studentavisa for 15 år siden:

"På vei mot et kvalitativt bedre samfunn? Om den økonomiske krisa og statsbudsjettet

Dette er hva statsbudsjettet tilbyr studentene: Grunnstipendet får ingen økning. Beløpet blir fortsatt kr. 100 pr. mnd. Dette innebærer på nytt en reell nedgang. Borteboerstipendet øker med 200 kroner, fra kr. 385 til kr. 405 pr. mnd. Denne økinga vil ikke kompensere for prisstigninga. Forsørgerstipendet går ikke opp. Utdanningsstipend, som de utdannings-søkende lenge har krevd, blir ikke gjennomført. Bevilgninga til utbygging av nye elev- og studentboliger, er satt til 14 millioner. Dette er en klar ned-

gang, og innebærer en halvering av bevilgningene fra årene før 1975. (.....) Vi vil bare gjenta hva konsekvensene av denne politikken blir: -Rekrutteringa til høyere utdanning blir enda skeivere. -Sammen med en faglig strømlinjeforming og et mer usikkert arbeidsmarked, bidrar den dårligere studiefinansieringa til å presse studentene over på deltidsarbeid og et mer oppjaget studierace. Mulighetene for utenomfaglige aktiviteter og faglig fordypning blir mindre."

Fra Studentavisa i Tromsø, oktober 1978.

Som vi ser, har ikke verden forandret seg mye de siste femten årene. Det eneste som har endret seg, er antall siffer i beløpene vi krangler om.....

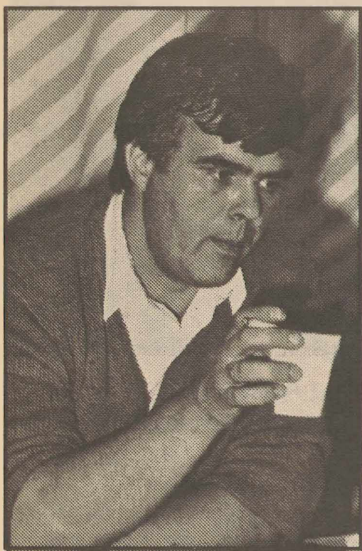

Røykeforbud uten saksbehandling

Alle ble tatt på senga da det ble innført totalt røykeforbud i UB-kantina med virkning fra mandag 8. november. Kantinesjef Asbjørn Storåker hadde sett seg lei på at saksbehandlingen går seint her på universitetet, så han tok saken i sin egen hånd uten å konferere verken med sin egen direktør, universitetsledelsen eller studentpolitikerne.

Av Tomas Sætre

Årsaken til forbudet er at arbeidsmiljøloven pålegger Studentsamskipnaden å ha gode arbeidsforhold for kantinepersonalet. Kantinesjefen fikk lagt ut lapper i UB-kantina med beskjed om røykeforbudet onsdag 3. november.

Samskipnadsdirektør Vidar Bakken stilte seg bak røykeforbudet når han først fikk vite om det. (Arkivfoto)

Da Utopia konfronterte administrerende direktør i Studentsamskipnaden Vidar Bakken med forbudet, måtte han innrømme at han ikke visste om det. Etter en times samtale med kantinesjefen stilte han seg imidlertid hundre prosent bak vedtaket.

Driftssjef Unni Grøneng kjente heller ikke til vedtaket. Først mente hun det hele måtte være en misforståelse, men etter å ha snakket med Bakken og kantinesjef Storåker sier hun at det er grunnlag i arbeidsmiljøloven til å gjøre et slikt vedtak. Samskipnaden mener at luftkvaliteten er i dag for dårlig. De ansatte skal være plaget med mye sykefravær og spontane neseblødninger.

Fire røykende studenter har reagert med å lage en løpeseddel hvor de oppfordrer røykere til å boikotte kantinesalget.

Vedtaket midt i utredning

Vedtaket foregriper også utredningsarbeidet til Røykfritt Miljøutvalg (RMU). Deres plan er å få et Universitetet røykfritt fra juni neste år. De har utarbeidet et høringsutkast for å få vite hva ansatte og studenter mener om et

Denne kantina er det nå forbudt å røyke i - og røykerne raser.

røykfritt universitet, og deres foreløpige planer var blant annet røykeforbud i UB-kantina. Nå har vedtaket kommet uten at de forskjellige instansene har fått uttale seg.

Unni Grøneng mener at det hadde vært riktig å vente på RMU sin behandling, slik at alle kunne fått sjansen til å uttale seg i saken. Hun er lei seg for at dette har gått så fort, og mener at boikott-aksjonen kunne vært unngått dersom vedtaket hadde hatt normal saks-gang.

-Argumentasjonen ut i fra arbeidsmiljøloven holder vann, men nå må Samskipnaden selv ta konsekvensene av røykevedtaket, sier

hun.

Skillevegg uaktuelt

Grøneng vil ikke gå inn for å bygge egne røykerom eller skille av deler av kantina med en vegg.

-I dag er det stor mangel på arbeidslokaler på universitetet, så det ville være helt galt å bruke kvadratmeter på røykerom. Det nest verste ville være å lage skillevegger i kantinen. Universitetet har også for lite penger.

Vedtaket står ved lag

Det ser ut til at universitetsledelsen, Samskipnaden og Studentstyret aksepterer det ved-

taket som er gjort. Også de røykerne som står bak boikott-aksjonen sier de vil respektere forbudet. Det er imidlertid vanskelig å si hvem som har retten på sin side i denne saken. Samskipnaden argumenterer for røykeforbudet med arbeidsmiljøloven, mens det er universitetet som disponerer lokalene. Vanlig prosedyre i andre røykesaker har vært at universitetsstyret har det siste ordet i saken. Så gjenstår det å se om de vil ta opp saken. Det gjenstår også å se om røykerne respekterer forbudet, nå som det er forbudt å røyke i hele komplekset ISV/ISL/UB.

Ønsker røykeavdeling

Av Tomas Sætre (tekst og foto)

- Vi går med hodepine hele dagen, sier Kristiansen.

Beate Pettersen er plaget med eksem og blør ofte neseblod.

- Legen fortalte at det var på grunn av den dårlige luften på arbeidsplassen min, sier hun.

Vaktmesterne tok tidligere i år en del av ventilasjonskapasiteten fra kantina og flyttet den til kjøkkenet fordi luftkvaliteten var alt for dårlig.

- Men lufta er fremdeles ille. Han som var og kikket på ventilasjonsanlegget fortalte at det ikke var kapasiteten som var for svak, men røyken som skapte problemene, forteller de to.

De to tar boikottaksjonen med ro, i og med at det ikke er så mange andre alternativer for studentene. Helst hadde de ønsket seg en vegg som kunne skille røykeavdelingen fra resten av kantina. At det koster mye å bygge et eget røykerom, kan ikke måles opp mot helsen vår.

De forstår at røykerne ikke vil like å måtte gå ut hver gang de skal ha seg en sigarett.

-Vi røyker selv her inne på bakrommet. Det er jo ikke noen vits å slutte når vi likevel damper inn røykosen hele dagen. Når forbudet treer i kraft, vil vi også gå ut.

-Vi har ønsket oss en adskilt røykeavdeling i mange år, men Universitetet klager på at de ikke har råd. Da ser vi ikke noen annen løsning enn røykeforbud. Dette sier de to kantinedamene Gunn Kristiansen og Beate Pettersen. De er plaget av forferdelig dårlig luft på arbeidsplassen sin.

Beate Pettersen og Gunn Kristiansen har kjempet for bedre luftkvalitet i flere år.

Thor Willy Bakke, Erik Sletner og Vahid Ala'i oppfordrer alle røykere til å boikotte kantinesalget i protest mot røykeforbudet.

Boikott av kantina

Av Tomas Sætre (tekst og foto)

-Vi oppfordrer alle røykende UB-kantinebrukere til å boikotte kantinesalget. Kantina er den eneste delen av Samskipnaden som går med overskudd, så det vil svi dersom en tredel av studentene ikke kjøper kaffe og mat lenger, sier jusstudent Vahid Ala'i.

Han og tre andre røykende UB-kantinebrukere vil forebeholde seg retten til å røyke ned sine egne lunger, som de sier, og mener det er mer sjenerende for en røyker ikke å få røyke enn det er for en

ikke-røyker å bli plaget av sigarettos.

-Poengnet vårt er ikke at vi ønsker å plage ikke-røykerne. Vi mener bare at det må tas hensyn til oss også. Det ødelegger vår studiestatus dersom vi må gå helt fra UB til Hovedgården eller MH-kantina når vi vil ta oss en sigarett. Det hadde ikke vært så vanskelig å lage en skillevegg mellom ikke-røyker og røykeavdelingen, sier de fire og avslutter med at de selv skal prøve å respektere røykeforbudet.

1 - 0 til studentene

Stipendandelen økes til 22 prosent, reisemoderasjonen opprettholdes, fødselsstøtten opprettholdes og utbetalingen av studielånet blir som før. Det er hovedpunktene Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti kom frem til i en avtale om statsbudsjettet for 1994.

Av Kim Bye Bruun

Avtalen innebærer at Kristelig Folkeparti støtter budsjettforslaget på viktige punkter. Partiene er enige om å øke utgiftene med 880 mill. kroner utover regjeringens forslag. Dette går blant annet til bedret studiefinansiering.

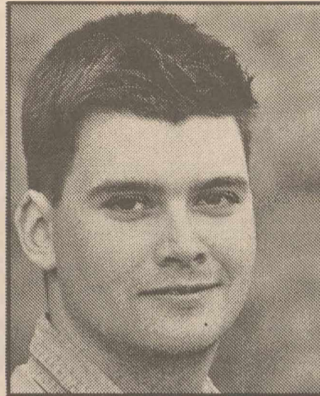
Enigheten mellom partiene fører til stor gevinst for studentene. Punktene som er av stor betydning er blant annet at stipendandelensom øker fra 14 til 22 prosent. I tillegg opprettholdes reisemoderasjon og fødselsstøtte, samtidig som utbetalingen av studielånet blir som før. Det blir altså ikke noe av månedlige utbetalinger av

studielånet. Disse endringene medfører ekstra kostnader i statsbudsjettet på 350 millioner, som tilsvarer ca. 40 prosent av den samla utgiftsøkningen på 880 millioner.

NSU: Kjemp videre

At Regjeringen har gått med på å fire på det opprinnelige forslaget møtes med glede i Norsk Studentunion (NSU). Christian Hellevang, som er NSUs representant i Lånkasens styre, sier at det er bra at endringene kom, men legger til at det trenges mer enn 207 millioner, som er satt av til økning av stipendandelen, for å dekke utgiftene det vil medføre. Tallene her vil altså måtte bli revidert.

-Det er mye å glede seg over, men størst av alt er kanskje gleden over at fødselsstøtten ikke forsvinner. Det var et av de minst kostbare forslagene fra regjeringens side, men likevel et av de som ville ramme hardest. Han legger til at studentenes protester på ingen måte må stoppe, for det er fremdeles punkter som det ikke er gjort noe med i denne avtalen. Blant annet den delen som går på bortfall av stipend ved faglig forsinkelse. NSU har vært i møter med Finanskomiteen, Arbeiderpartiets stortingsgruppe og Kirke- Undervisnings- og Forsknings- komiteen. De har alle vist forståelse for studentenes krav på dette området,

Christian Hellevang er AU-medlem i Norsk Studentunion

men det mangler dokumentasjon på at denne forsinkelsen ofte skyldes rot og feil fra lærestedenes side, like mye som det skyldes dårlig jobbing hos studentene. Lobbyvirksomheten kommer til å fortsette, og det er viktig at også studentenes aksjoner fortsetter, for å vise at det fremdeles ikke er helt bra det som foreligger.

På barrikadene landet over

I de siste ukene har det skjedd mye på student-fronten over hele landet. Det har foregått et stort antall demonstrasjoner mot regjeringens forslag til statsbudsjett, og universitetene har vært blant de mest aktive.

Av Ola Bratlie

Media har de siste ukene vært sterkt preget av studentenes reaksjon mot regjeringens forslag til statsbudsjett. Her i Tromsø har studentene vist sin avsky mot budsjettforslaget ved to massive demonstrasjoner. Den ene foregikk i Tromsøs gater den 21. oktober og var av den mer tradisjonelt bråkete typen, mens den andre var i samband med Gudmund Hernes sitt besøk på UiTø. Denne var en stille og meget symbolsk markering.

Er det en person som har merket studentenes vrede den siste måneden, er det nettopp statsråd Gudmund Hernes. Den ene undervisningsanstalten etter den andre har kommet med gode og utradisjonelle protestaksjoner. Det dreier seg om alt fra Bergen-studentenes søknad om dansk statsborgerskap til protester i gatene. Studentene har i aller høyeste grad oppnådd sitt foreløpige mål, nemlig å få oppmerksomhet fra media. 23. november skal det endelige vedtaket tas.

Rot i Oslo

I Tromsø har studentene vært samlet under én flat ledelse hele tiden, og alle aksjoner har vært koordinert under en gruppe. Det samme har vært tilfelle i Bergen og Trondheim.

I Oslo har derimot demonstrasjonsorganisasjonen gått over i en todeling. Studentparlamentet, som er det øverste demokratiske organ for studentene ved Universitetet i Oslo, hevder at Internasjonale Sosialister (IS) kuppet et allmøtet til sin egen fordel. Dette skjedde ved at IS ved hjelp av taktikk og utdraging av tiden på møtet, fikk studentene som var til stede så uinteresserte at de gikk fra allmøtet. Dette førte igjen til at IS'erne, som satt igjen i møtesalen, kunne velge inn sine egne representanter til aksjonskomiteen.

Studentparlamentet opprettet senere en ny aksjonskomité bestående av de som i protest trakk seg fra den første IS-dominerte aksjonskomiteen.

Ved Universitetet i Oslo er det altså to aksjonskomiteer som jobber ved siden av hverandre i kampen mot statsbudsjettet. Den ene komiteen har legitimitet fra allmøtet, mens den andre gruppen har legitimitet fra Studentparlamentet.

23. november

Her i Tromsø blir det hevdet fra aksjonskomiteens hold at det nå vil være pause i protestaksjonene mot regjeringens forslag til statsbudsjett.

-Det er ikke noe vits i å protestere bare for å protestere, sier studentrådsleder Kjetil Kvalsvik.

- Vi må avvente og se hva som skjer etter Stortingets behandlingrunde.

Dette er felles for de fleste høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Protester vil i tilfelle bli aktuelle igjen når Stortinget legger fram sin instilling til statsbudsjett den 15. november.

Mjøs talte studentenes sak i Stortinget

Ole D. Mjøs er leder i Norsk Universitetsråd. I kraft av dette møtte han og resten av lederne i rådet Kirke- og undervisningskomiteen i Stortinget tirsdag 2. november. Der fikk de mulighet til å holde en kort appell. De benyttet anledningen til å fortelle at de ikke synes at dette var noe godt budsjett. Spesielt gikk de inn for at utstyr- og driftsbevillingene var dårlige, og at det i det hele var et dårlig universitets- og forskningsbudsjett.

- Vi benyttet også anledningen til å legge inn et ord for bedre studiefinansiering, og studentvelferd. Det var tydelig at aksjonene som studentene hadde gjennomført hadde gjort et visst inntrykk, sa Mjøs.

Gravla norsk utdanning

Statsråd Gudmund Hernes besøkte UiTø tirsdag 26. oktober i forbindelse med foredrag han skulle holde. Hverken studenter eller presse var invitert i denne forbindelse. Allikevel ble det holdt en demonstrasjon i samband med Hernes' besøk på Universitetet. Her fikk han se en stille gravlegging av norsk utdanning.

Av Ola Bratlie og Brynjar Indahl (foto)

Over 1000 studenter var møtt opp utenfor hovedgården

kvelden 26. oktober for å foreta en bisettelse av norsk utdanning. Det hele ble arrangert av Aksjonskomiteen som har blitt nedsatt av studentsty-

Pia Skøien overrekker gravkrans til Gudmund Hernes

ret. Aksjonskomiteen har tidligere hatt ansvaret for demonstrasjonstog som gikk fra Universitetet til Tromsøsentrum.

Bisettelsen bestod i at nestleder i studentstyret Pia Skøien ga statsråd Gudmund Hernes en blomsterkrans og et kondoleringsbrev, med "Sørgemarsjen" akkompagnert i bakgrunnen av studentorkestret Ompagniet. Etter et dikt over norsk utdannings død, framført av Skøien, var det statsrådets tur til å ta ordet.

- Jeg er ganske sikker på at når utdanningsministeren kommer til Tromsø neste år så vil dette være et vitalt og sterkt miljø, var Hernes kommentar til den påståtte døden.

- Jeg har også forståelse for hvorfor studentene demonstrere-

rer. Man har i det politiske miljøet både sett dere og hørt dere. Når budsjettet legges fram igjen vil dere merke i hvilken grad dere har fått et gjennomslag i det politiske miljøet for de synspunkter og de krav dere har fremført.

Etter bisettelsen oppsummerte studentrådsleder Kjetil Kvalsvik Tromsø-studentenes entasjement og demonstrasjonsvilje.

- Jeg er meget fornøyd med begge demonstrasjonene som vi foreløpig har gjennomført. Dette viser styrke. Fra fulle paroler og protester i Tromsøs gater, til sørgemarsj og total stillhet. Overfor Hernes mener jeg at dette er virkningsfullt, sa en meget engasjert Kjetil Kvalsvik.

Aud. max var full av studenter som skulle delta på gravferden.

Økonomi,
samfunns-
vitenskap
og jus
mest
populært

Av Espen Sirnes Larsen

En undersøkelse foretatt i 1991 blant avgangselever ved allmennfaglig studieretning viser at økonomi, samfunnsvitenskap og jus er de mest populære fagområdene å utdanne seg innen. Dermed har disse fagene i løpet av elleve år passert helsevern som landets mest populære utdanningsretning.

I 1980 var det 22 prosent av tredje-klassingene som ville studere økonomi, samfunnsvitenskap og jus. I 1991 var det tilsvarende tallet 31 prosent. Det er først og fremst jenter som står bak denne økningen; i 1980 var det flere gutter enn jenter som planla utdanning innen disse fagene. I 1991 var det omvendt.

Dette er ingen uventet situasjon. Diverse studier i økonomi ble bare mer og mer populære utover åttitallet. Vi opplevde i denne perioden en drastisk økning av studie-plasser innen økonomi-fag, spesielt privat sektor.

Siden 1980 har jenter blitt mer ambisiøse. Langt flere jenter planlegger høyere utdanning en før. Det er ikke lenger slik at det er flest gutter som tar høyere utdanning. Det er for eksempel dobbelt så mange jenter som planlegger å gå inn i det mannsdominerte juristyrket, og langt flere jenter enn gutter har planer om å bli lege.

I følge denne undersøkelsen er lærerutdanninga den store taperen i forhold til elleve år tidligere. Oppslutningen om denne utdanninga sank fra 20 prosent i 1980 til bare 5,5 i 1991. Dette har nok sammenheng med tendensene til overkapasitet i dette yrket for noen år siden. Også debatten om lærerens dårlige lønn, som var omtrent samtidig, har nok spilt en viss rolle her. Men selv om ingen nyere forskningsresultater er offentliggjort, er det mye som tyder på at lærerutdanninga blir mer populær igjen.

Overkapasitet på akademisk arbeidskraft om få år:

Utdannes vi til ledighet?

Er det arbeidsformidlings-døra som venter oss når vi er ferdige på universitetet?

I løpet av noen få år vil vi se resultatet av den eksplosjonsartede veksten i antall studenter siden slutten av åttitallet. Spesielt kan framtidsutsiktene synes dystre for studenter innen samfunnsvitenskap og humaniora.

Allerede nå merker ferdigutdannede studenter fra disse fagene den akademiske overkapasiteten på arbeidsmarkedet. Utdanner vi oss til arbeidsledighet?

Av Espen Sirnes Larsen og Nina Lager Vestberg (foto)

I en ny utredning fra Norges Allmennvitenskapelige Forskningsråd (NAVF) pekes det på nettopp dette problemet. Fra 1985 til 1991 har antallet studenter på humanistiske fag økt med 88 prosent. Tilsvarende

for samfunnsvitenskap og jus er henholdsvis 78 og 54 prosent. Dette er de studiene som har hatt størst økning, men også andre fag har det foregått en stor økning av studenttallet på få år. I tillegg til at arbeidsledigheten har økt sammen med ungdomskullene, er det flere som ønsker høyere utdanning. I 1980 hadde 72,5 prosent av elevene i allmennfaglig studieretning planer om høyere utdanning. I 1991 var tallet 85 prosent! Dette kommer i tillegg til økningen i arbeidsledigheten og ungdomskullene de siste årene, som også har bidratt til at flere tar høyere utdanning.

I følge de verste spådommene kan man risikere at de store studentkullene som snart kommer vil oversvømme arbeidsmarkedet. Studenttallet de neste ti årene vil sannsynligvis ligge på over 150 000, det vil si omlag 40 000 mer enn det Hernesutvalget regnet med.

Det er hovedsaklig den offentlige sektor som har måttet absorbere det økende antall akademikere. Disse jobbene er likevel et resultat av politiske beslutninger. Det kreves derfor ofte ikke noen spesiell kompetanse for slike jobber. Dette fører til at akademikere blir overkvalifisert og bare fortrenger andre med lavere utdanning fra arbeidsmarkedet.

Universitetsutdannede klarer seg bra

Til tross for disse dystre tallene,

er det lyspunkter. I en av undersøkelsene fra den ferske utredningen "Utdanning og arbeidsmarked" fra NAVF, blir det sett på prosentandelen av uteksaminerte kandidater som har fått en profesjonell jobb et halvt år etter eksamen i perioden 1985 til 1991. En profesjonell jobb er definert som en jobb som krever høyere utdanning. I undersøkelsen, som tar for seg universitetskandidater, DH kandidater, ingeniører og sosialarbeidere, kommer universitetskandidater på en god andreplass etter sosialarbeidere. Antallet universitetskandidater som har fått slike jobber i løpet av et halvt år, har ligget på rundt femti prosent de siste årene.

I tillegg har det vært en mer balansert kapasitetsvekst de siste årene. Økningen i studenttallet på de mest populære studiene, har flatet ut. Forhåpentligvis betyr det vi ikke får tusenvis av arbeidsledige samfunnsvitere om noen år. Når vi også ser at arbeidsledigheten generelt ser ut til å flate ut, er det ingen grunn til at studentene skal proletarisere seg (avbryte studiene for å begynne i industrien) sånn som noen RVéere gjorde for noen år siden.

Også fra Fylkesarbeidskontoret er det oppløftende tendenser for oss akademikerspirer. Arbeidsledighetstallene fra oktober viser at det lønner seg å satse på utdanning. Det var bare 34 arbeidsledige med univer-

sitetsutdanning i fylket forrige måned. Dette tilsvarer omtrent 0,05 prosent av arbeidsstyrken. Til sammenligning var det 210 ledige med høgskole-utdanning i samme periode.

Utdanning til arbeidsledighet?

Et viktig spørsmål i denne sammenheng er om høyere utdanningsnivå fører til flere arbeidsplasser. I følge NAVF's utredning er det stor usikkerhet knyttet til dette. Som i de fleste utredninger konkluderer også denne med at dette ikke lar seg besvare med sikkerhet. Men det pekes på at all erfaring tilsier at arbeidsmarkedet har en betydelig evne til å absorbere et økende antall med høyere utdanning. Argumentasjonen om at et høyer utdanningsnivå skal skape større vekst og lavere ledighet er likevel i liten grad dokumentert.

Utsiktene på arbeidsmarkedet i framtiden er altså svært vanskelig å si noe om. Det som er klart, er at etterspørselen etter arbeidskraft er større desto høyere utdanning arbeidstakeren har. Tallene fra Fylkesarbeidskontoret bekrefter jo dette. Så konklusjonen må bli, inntil videre, at det lønner seg å satse på utdanning.

-Ikke tro på tall

Er du blant dem som leter i stilling ledig-annonser for å finne ut hvilken utdannelse du skal ta? Kaster du deg over prognoser i Dagbladet som forteller deg at som for eksempel sivilingeniør, er du sikret en jobb. Ta slikt med fem-seks klyper salt. Landets fremste arbeidsmarkedseksperter stoler ikke engang selv på prognosene sine, så kast deg ikke på motebølger.

Av Tomas Sætre

-Det eneste som er sikkert med arbeidsmarkedet er at det alltid er usikkert, sier Per Olaf Aamodt, avdelingssjef i Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning.

- Prognosene slår påfallende ofte feil, sier forsker Rolf Petter Amdam. - Ja, de slår kanskje ofte feil enn de tar rett. Amdam har i flere år studert de prognosene som blir laget over hvordan arbeidsmarkedet utvikler seg, og han råder dere til ikke å tro blindt på dem.

I jappetiden på midten av åttitallet var det få som tok hovedfag. Denne trenden var godt hjulpet av oppslag i media om nyutdannede gullgutter som startet med årslønner på en halv million, etter en kjapp liten runde på en eller annen handelshøyskole. "Alle" skulle plutselig ta kortest mulig utdanning. I dag, mindre enn ti år eller omtrent en lang utdanning senere, er holdningen at dersom du vil ha arbeid, må du minst ta hoved-

fag. Motebølgene skifter fort, og når alle følger de gode rådene er de plutselig ikke gode lenger. Etter at vi fant oljen eksploderte geologi fra å være et lite fag for spesielt interesserte med steinhakker og marsjstøvler, til å bli en stor karriereprofesjon. I dag er det slutt på at oljeselskapene hyrer studentene tidlig i studiet, og antallet studenter har sunket.

Få arbeidsløse akademikere

-At det kan ta et par uker eller måneder lenger for å få seg en jobb, kan neppe kalles noe stort problem, sier Aamodt. - Bare arkitektene har opplevd virkelig dårlige tider på grunn av store svingninger i byggebransjen. Det ligger nærmest i arkitektfagets natur å ha dårlige tider nå og da.

Konservative prognoser

-Prognosemakerne mangler fantasi, sier Aamodt som selv er en av dem.

- Vi bare forsøker å strukturere et kaotisk samfunn hvor alle

oppfører seg uforutsigbart. Arbeidsmarkedet er en uhyre komplisert mekanisme. Vårt største problem er at politikerne og media stoler for mye på prognosene våre. Et eksempel på uforutsigbarheten er at det virker som endel nyutdannede jurister har begynt å få arbeid på sosialkontorene og andre kommunale etater. Dette kan muligens være et eksempel på at juristene erobrer et nytt område for sitt fag. Slikt kan ikke vi regne oss fram til på forhånd. Det eneste vi kan gjøre er å se på situasjonen i dag, og beregne om det vil bli utdannet for mange eller for lite av den yrkesgruppen til å dekke behovet som er i dag. Morgendagen vet ikke vi noe om.

Læreryrket ble spådd nenedom og hjem

Et godt eksempel på hvor feil prognosene kan ta, er lærerutdanninga. Arbeidsmarkedet for lærere er et av det mest lettforutsigbare. På midten av sekstitallet begynte de dårlige prognosene å komme, og siden har det gang på gang blitt spådd at nyutdannede lærere ville gå rett ut i arbeidsløsheten. I 1983 kom lærerlagets Per Wøien med sin skrekvisjon med 17 000 ledige lærere rundt 1990. Myndighetene har forsøkt å unngå katastrofene med å innskrenke opptaket på lærerhøyskolene, og ungdom har blitt skremt bort fra å søke. Hver gang har prognosene tatt feil, og i dag er det lærermanager, selv på det sentrale østlandet.

-Det som kjennetegner vellykkede prognoser er imidlertid at de

slår feil, sier Aamodt. Engang på søttitallet spådde vi at det ble for mange filologer. Dette førte til at det ble utdannet færre og vår forutsigelse ble med andre ord feil. Men det som ofte skjer, er at folk overreagerer. Dersom for mange flykter fra de fagene vi spår en dårlig framtid, blir det lett å få arbeid for de som trosser oss og velger akkurat den utdannelsen.

Dystert for filologer

Aamodt er selvfølgelig forsiktig med å gi råd om hva man bør utdanne seg til. Han kan imidlertid fortelle at enkelte fag ser ut til å ha dystre utsikter enn andre.

- Vi utdanner i dag mange flere filologer, samfunnsvitere og jurister enn tidligere. Jeg råder likevel studentene til å utdanne seg til det de interesserer seg for. Det verste må jo være å velge et fag som ikke interesserer deg, bare for å sikre deg en jobb. Det kan jo hende at det er akkurat for den profesjonen det går galt på arbeidsmarkedet, mens for de som tok drømmefaget står kanskje jobbene i kø. Enkelte utdannelser ser likevel til å være sikrere enn andre. Medisin og sivilingeniør er de sikreste. Siviløkonomi er også rimelig trygt.

En stor fordel med det norske utdanningssystemet er imidlertid at folk kan prøve og feile en del før de bestemmer seg for en endelig utdanning. Det er få utdanningssystem som tillater studentene å vingle så mye som i Norge.

Åtte søknader per søker

Hver søker sender i gjennomsnitt 7,7 søknader til diverse høyskoler og universiteter for å sikre seg en høyere utdanning. Fra 1991 til 1993 har det totale antall søknader økt fra 513 000 til 820 100. I 1991 sendte hver søker "bare" 5,6 søknader. Hardere krav til karakterer og flere søkere på hver studieplass kan være grunner til dette.

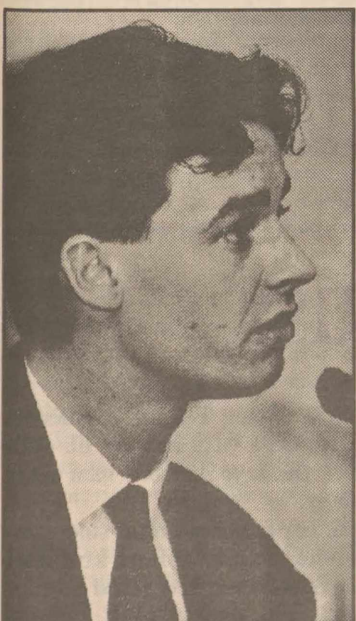
Det er også flere som søker nå enn før, som følge av at en større andel av hvert årskull oppnår studiekompetanse. I særlig grad gjelder dette elever ved handel og kontor. Det er samtidig en økende tendens til at disse elevene søker høyere utdanning.

Alt for få studieplasser

I år var antallet kvalifiserte søkere per studieplass 2,3. Det er altså over dobbelt så mange søkere som studieplasser. Dette er en økning fra 2,2 i 1992 og en nedgang fra 2,6 i 1991. Antall søkere per studieplass har ikke gått betydelig ned til tross for at antallet studieplasser har økt sterkt siden 1991 (fra 34 000 i 1991 til 46 000 i år). Etter årets opptak var det 60 000 søkere for mye i forhold til studieplasser.

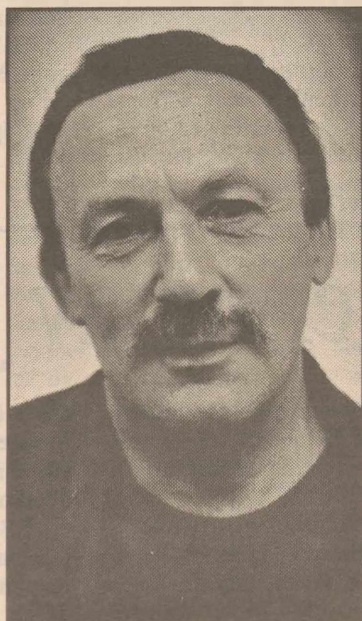
Tips fra gamlekara

Det er ikke bare arbeidsledighetskøen som venter deg etter siste eksamen - det går faktisk an å få seg jobb. Utopia har snakket med fem eks-Tromsøstudenter som har greid det, og som til og med har fått jobber de trives med. Her er deres råd til deg:

INGEN EKSAMENER

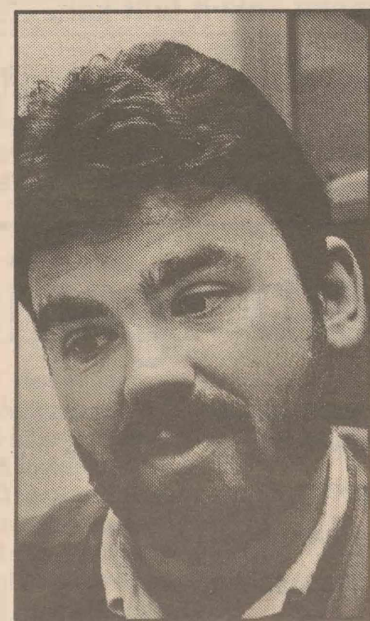
-Jeg leste lenge på Universitetet, OPA grunn- og mellomfag, men avla aldri noen eksamener. Ut fra mine erfaringer skulle det dermed være best med færrest mulig eksamener om man tenker jobbmessig, sier Roger Ingebriksen som hoppet av studiene til fordel for journalistikken og etterhvert jobben som politisk rådgiver for Gunnar Berge i Kommunal- og Arbeidsdepartementet.

PRAKSIS ER PROBLEMET

-Et av problemene er ofte manglende praksis. Jobbing ved siden av studiene trenger derfor ikke å bare være et onde, i hvert fall i forhold til visse yrker, sier Viggo Fjellberg som er regionsdirektør i Lånkassa. Selv har han grunnutdannelsen sin fra Handelshøyskolen i Bergen, men 52-åring - en startet for to år siden som OPA-student ved UiTø og tok mellomfaget.

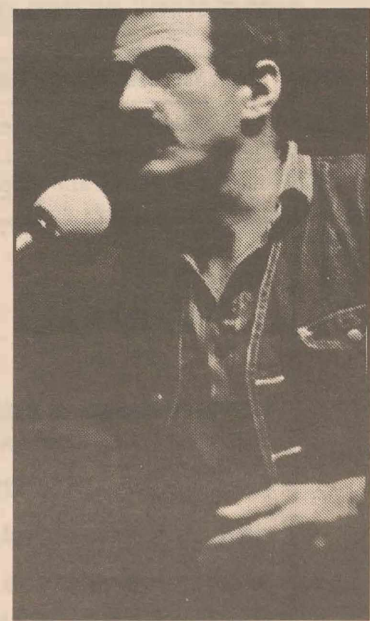
-Jeg tapte 70.000 kroner i arbeidsfortjeneste på det, men det var absolutt verdt det, sier han.

LA LYSTEN STYRE

-Jeg studerte alltid det jeg hadde lyst til, og brukte ti år på studiene, med flere avbrekk, før jeg tok nordisk hovedfag i 1983, forteller eks-generalsekretær Roger Lockertsen i Noregs Mållag - nå amanuensis ved Høgskolesenteret i Rogaland.

-Tenk ti år i fram i tid, ikke se på arbeidsmarkedet nå. Dessuten bør du ha god teft og hell. Da kommer du langt!

MORSOMT

Radikaleren Jon Michelet har aldri studert i Tromsø, men kan likevel skilte med et år som formann i Studentersamfunnet i 1970 (!). I dag er han kjent forfatter med Vi Menn som bijobb. I tillegg er han RV-representant i Østfold fylkesting.

-Selv om vi ikke studerte hadde vi det veldig morsomt i Studentersamfunnet, med svære politiske møter og egen kafe. Vi lærte mye av det!

STOL PÅ DEG SELV

-Studér noe du har lyst til. Ikke lytt til alle slags råd og vink fra andre, men stol på deg selv. Da går det som regel bra, sier Thomas Norvoll (21). I vår var han OPA-student, i høst fikk han seg "jobb" som stortingsrepresentant for AP - en jobb han etter eget utsagn trives godt med.

Av Johan Fredrik Rye

Permanent emne i økofilosofi

Våren 1993 ble et 5 vekttalls emne i økofilosofi opprettet som et prøvetilbud. Etter evaluering av ordningen nå i høst, går ISV inn for at tilbudet opprettes som et permanent studium. Bakgrunnen for opprettingen av emnet i økofilosofi er et vedtak fra universitetsstyret om å bygge opp et eget cand.scient.-studium i miljøfag. I administrasjonens vurdering heter det at det er spesielt viktig å integrere en humanistisk/samfunnsvitenskapelig vinkling på miljøproblemer, for å unngå at miljøfagstudiet i for stor grad bare gir teknologiske og vitenskapelige forklaringsfaktorer. Til de som synes dette høres interessant ut, kan Utopia opplyse om at opptakskravene til det nye emnet i økofilosofi vil være avlagt eksamen i ex-phil og et 20 vekttalls fagstudium.

Cane betyr hund

Endelig kan studentene i Tromsø lære dette og mere til ved universitetet. Grunnfag i latin vil nemlig bli opprettet fra vårsemesteret 1994. Tilbudet vil være en utvidelse av det allerede eksisterende semesteremne i latin. Det kreves at du har forkunnskaper i engelsk fra språklinjen for å kunne ta grunnfagstillegget som vil bestå av en skriftlig og en muntlig prøve.

Så cave canem - pass deg for hunden!

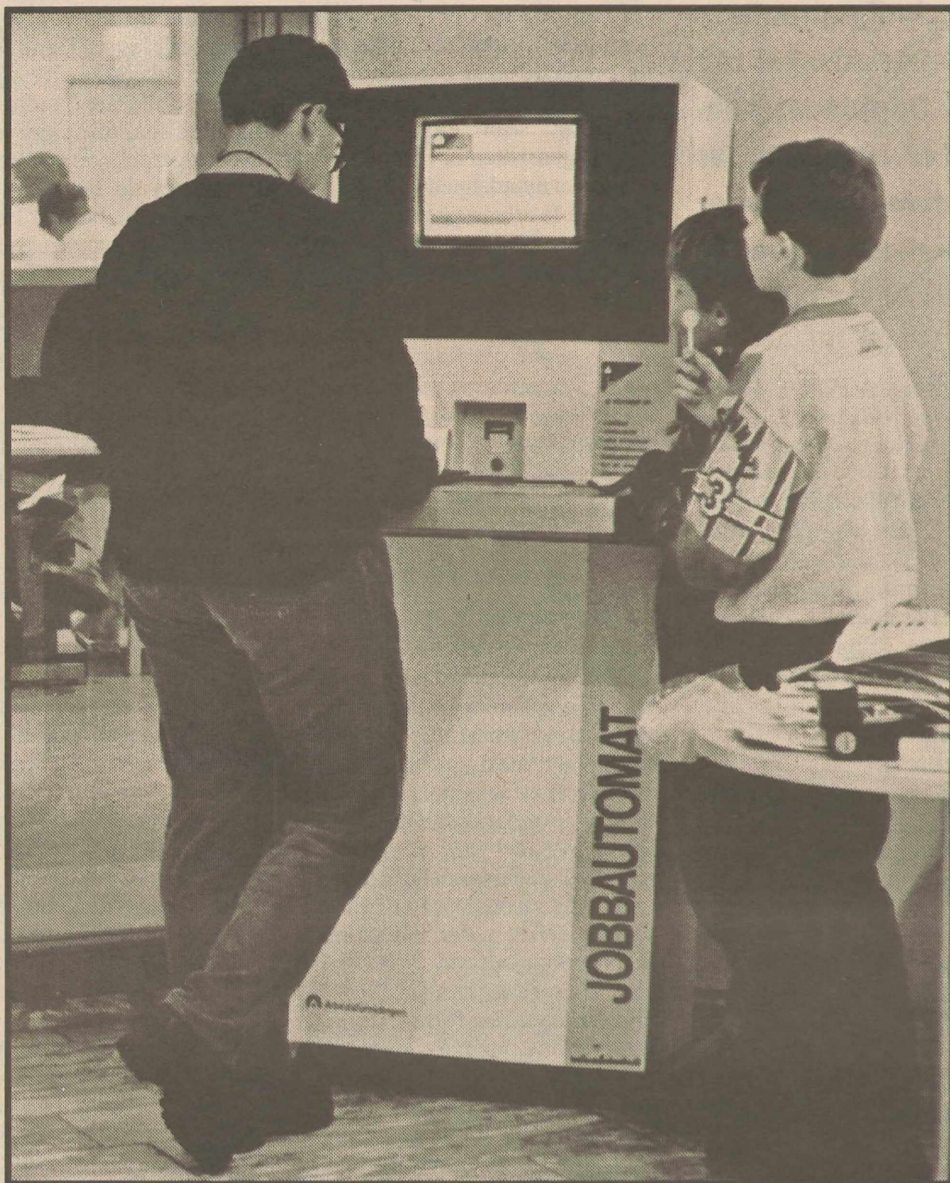
NFH i går, i dag og i morgen

Dette het seminaret som ble holdt i forbindelse med universitetets 25 års jubileum i regi av jentegruppen på Norges Fiskerihøgskole. Hele dagen den 4. november ble brukt, fra klokka 12.00 til 18.00. Seminaret var delt inn i to hovedbolker hvor den første tok for seg NFH's oppstart og utvikling av studietilbudene. Den andre satte søkelyset på hvordan NFH har markert seg overfor næringslivet i Tromsø og nær omegn. Deltagerne kunne også glede seg over servering underveis.

Rettsjelpere mangler hjelp

Juss Hjelpa i Nord Norge er drevet av videregående jusstudenter ved Universitetet i Tromsø. Juss Hjelpa har som formål å hjelpe de som ikke har råd til dyre advokater, men likevel har et behov for rettsjelp. Og de er det mange av; i 1992 behandlet Juss Hjelpa 1377 saker. Men nå er det de selv som trenger hjelp; de hadde regnet med å få ca. 100.000,- i støtte fra kommunen og fylkeskommunen. Til nå har de motatt 14.000,-. Så nå ønsker den hjelpende hånd å bli fylt i stedet.

Jobbautomaten fungerer

Jobbautomaten fungerer i beste velgående; bare du tar deg tid til å vente litt.

I hovedgården på universitetet står en ny finurlig oppfinnelse, som kan minne om et morsomt arkadespill. Men det er det ikke! Det er en meget seriøs maskin som gir informasjon om noe så seriøst som ledige stillinger og skoleplasser. "Jobbautomaten" er den ganske enkelt blitt kalt.

Lena S. Glosemeyer og Tomas Sætre (foto)

Jobbautomaten gir informasjon om blant annet alle ledige stillinger som finnes på markedet, og om alle videregående skoler i

landet. Arbeidskontoret har satt opp seks slike automater på offentlige steder i Troms fylke. Gjennom arbeidsformidlingen og registreringssentralen i Mo i Rana, som har oversikt over alle ledige stillinger som utly-

Neppe omorganisering av juss

Det har vært mange misforståelser rundt forslag til reorganisering av juss-studiet. Sannheten er at universitetene i Tromsø og Bergen går inn for å beholde dagens studieopplegg. Og det blir sansynligvis resultatet selv om det er reformønsker blant studentene i Bergen.

Av Tomas Sætre

Oslo går derimot inn for en profesjonsmodell, med fem semester grunnstudie og seks semester med profesjonsstudie. Tromsø går alternativt inn for en hovedfagsmodell med en cand.mag grad i juss, dersom det må bli en forandring.

-Jeg tror likevel det er luredt å reformere studiet innenfor dagens modell, sier professor Jens Edvin Andreassen ved Institutt for rettsvitenskap (IRV).

Han var med i den nasjonale juristkomiteen som utarbeidet to alternative forslag til juristutdanningen, på oppdrag fra Gudmund Hernes. Nå venter han på svar i fra departementet.

Ressurskrevende reform

- En av de største ulempene med å forandre studiet er at oppgaveskrivingen i siste delen av studiet er mye mer ressurskrevende enn vi har kapasitet til. Dessuten misliker jeg at profesjonsmodellen ikke har en gradvis opptrapping i vanskelighetsgrad slik som det er i dag. Jeg tror ikke toppledelsen i Oslo vet hva de gjør. De skjønner ikke hvor mye arbeid det vil være med å lage helt nye lærebøker.

Han sier videre at det ikke er noe hinder for Tromsø å fortsette med dagens modell, selv om de skulle bestemme seg for å foran-

ses i fagblader og aviser, holdes jobbautomaten oppdatert hver dag. Oppfinnelsen er så avansert at om man har PC og telefon, kan man kjøpe et program og koble seg inn på jobbautomatens nett. Slik kan man i ro og mak lete etter arbeid fra sofakroken hjemme.

Denne nye automaten hevdes å ha blitt satt opp for å gjøre det enklere for arbeidssøkere. På denne måten er det veldig enkelt å finne fram til ledige stillinger som man vil søke på. Man slipper milelange køer på arbeidskontoret og saumfaring av uttallige aviser hver dag.

Helhetsinntrykk: godt!

Utopias utsendte testet kunnskapsnivået til denne etter hvert omtalte jobbautomaten. Førsteintrykket var at den var TREG! Vi trykket på alle tastene som var å trykke på, men den reagerte ikke. "Vent" var den eneste informasjonen vi fikk. Vi gjorde som den beordret - vi ventet... og ventet... og ventet. Vi prøvde å trykke på en knapp hvor det stod "skriv", men ikke det engang ville den gi oss. Noen unger ble nysgjerrige - de trodde det var et gøyalt spill. Men da de så at den var mildest talt ineffektiv, gikk de. Etter mer trykking på knappene, noen sigaretter og tjue minutters intens venting, holdt vi på å få nok. Men da skjedde det noe på skjermen. Endelig!

Kunnskapsnivået lå faktisk ganske høyt. Her kan man få informasjon om blant annet militæret, selvstudiekurs i jobbsøking og om hvor mange arbeidsledige det er i Norge pr.dags dato (da vi testet maskinen var det 104664 registrerte arbeidsledige). De mest interessante opplysningene jobbautomaten innehar, er selvfølgelig om ledige stillinger på arbeidsmarkedet. Spør man maskinen om en spesifikk stilling, får man omfattende beskrivelser om hva stillingen går ut på. I tillegg gir den grundig informasjon om fylkets areal og innbyggertall, næringsliv og etablering, boligmuligheter og priser, antall skoler og barnehager etc. Og selvfølgelig: frist for søknaden, og hvor den skal sendes. Jobbautomaten imponerte oss med landsomfattende oversikt over antall ledige plasser på de videregående skoler. Men den sviktet på deknningen av høyskoler og universiteter. Der fant vi ingenting.

Helhetsinntrykket av jobbautomaten ble godt. Med denne maskinen kan man spare tid og energi. Men vi gir dere samtidig et godt tips: Vær tålmodig - den fungerer!

dre i Oslo. - Vi og Bergen er allerede forskjellig fra Oslo. Nå kan det bli enda større skille. Det er jo ikke bra, men det er overkommelig.

I Bergen har forøvrig de tre studentrepresentantene i Universitets-kollegiet markert seg med å være uenig med det juridiske fakultetet, og de gikk inn for hovedfagsmodellen. To av disse representantene er juss-studenter.

Lite engasjement

Tromsøstudentene har vært lite engasjerte i debatten. Imidlertid har Inger Skarvøy som er representant for JSU (juridisk studentutvalg), gått inn for en hovedfagsmodell.

-Fordelen med den modellen er at om man vil hoppe av juss-studiet etter et par år, kan man ta med seg vekttallene inn i en annen grad. Med en cand.mag sammensetning av de første tre og et halvt årene, blir det også lettere for folk å velge sin egen delkompetanse i juss.

Utsatte kosova-saken

Torsdag 4. november var det meningen at universitetstyret skulle behandle spørsmålet om det skulle sendes en instilling til justisministeren om stans av hjemsendingen av kosova-albanere fra Norge. Under møtet ble spørsmålet allikevel ikke tatt opp.

Av Ola Bratlie

- Jeg valgte å be rådet om

ikke å foreta en avstemning fordi ikke alle medlemmene i universitetstyret var til stede, sier rektor

Ole D. Mjøs. - Det at ikke alle var til stede, kunne skade saken i slik måte at vi valgte å la saken ligge til neste møte som skal holdes 25. november.

På spørsmål om hvorfor saken om instillingen ble tatt opp på ny, svarte Mjøs med å henvise til de ca. 1300 underskriftene studentene hadde samlet i protest mot universitetstyrets negative holdning til instillingen.

- Det er så mange studenter som har engasjert seg, og det er en så sterk aksjon som er i gang, at det forplikter meg å ta opp spørsmålet for universitetstyret om igjen, sa Mjøs.

Da det ble vedtatt tidligere i høst ikke å sende en instilling til justisministeren, skjedde dette med knappst mulig flertall. Vedtaket ble gjort med fem mot fire stemmer.

Underskrifter mot u-landsgjeld

36.000 barn dør hver dag av sult, sykdommer og feilernæring. Sykdommer som man lenge trodde var utryddet, kommer tilbake, analfabetismen øker, arbeidsløsheten øker, og miljøproblemen blir bare større og større. Dette er hverdagen for den tredje verden.

Av Kristian Wengen

Hørt det før? Det er Aksjon Slett u-landsgjelda (SUG) som den 7. november starter en underskriftskampanje i Tromsø for å få slettet all gjelda u-land har til Norge. Underskriftslistene skal overleveres Storting og Regjering, og det vil være opptakten til å få aksjonen landsomfattende.

Tirsdag 9. November stiller de opp med stand på Hovdgården, og i løpet av uka vil de fleste instituttene få besøk. I tillegg vil de være en dag på Fokus, Lærerhøgskolen og i sentrum.

-I dag har u-landene ca. 5 milliarder kroner i gjeld direkte til Norge, sier Lotte Carrasco i SUG, - og mye av denne gjelda har oppstått fordi den norske stat har villet hjelpe næringslivet her i landet. Hun har mange groteske eksempler og nevner blant annet den norske skipseksportkampanjen på begynnelsen av 80-tallet. Kampanjen skulle redde verftsindustrien her til lands ved øket eksport til u-land, og staten ga villig lån til alle slags prosjekter. Mange av prosjektene var totalt mislykket, og det førte til at u-landa satt igjen med store lån. Mange av disse landa er i dag nedsylta i gjeld, og de er med på å opprettholde de umenneskelige tilstandene der.

-Det er klart at slettinga er realistisk gjennomførbar, sier Lotte. -De har gjort det i Sveits, og Norge er moralsk forpliktet til å følge opp initiativet. Men det er viktig å påpeke at slettinga ikke må gå over bistandsbudsjettet, for det vil ikke forandre noen ting, sier hun.

UiTø som antirasistisk sone

Bare tomme ord?

Universitetet i Tromsø er erklært som antirasistisk sone. I den siste tiden har dette vært hyppig diskutert i universitetets korridorer. To grunner til dette er universitetsrådets negative holdning til å sende en instilling til statsråd Grete Faremo, og opprettelsen av studentlaget SOS-rasisme.

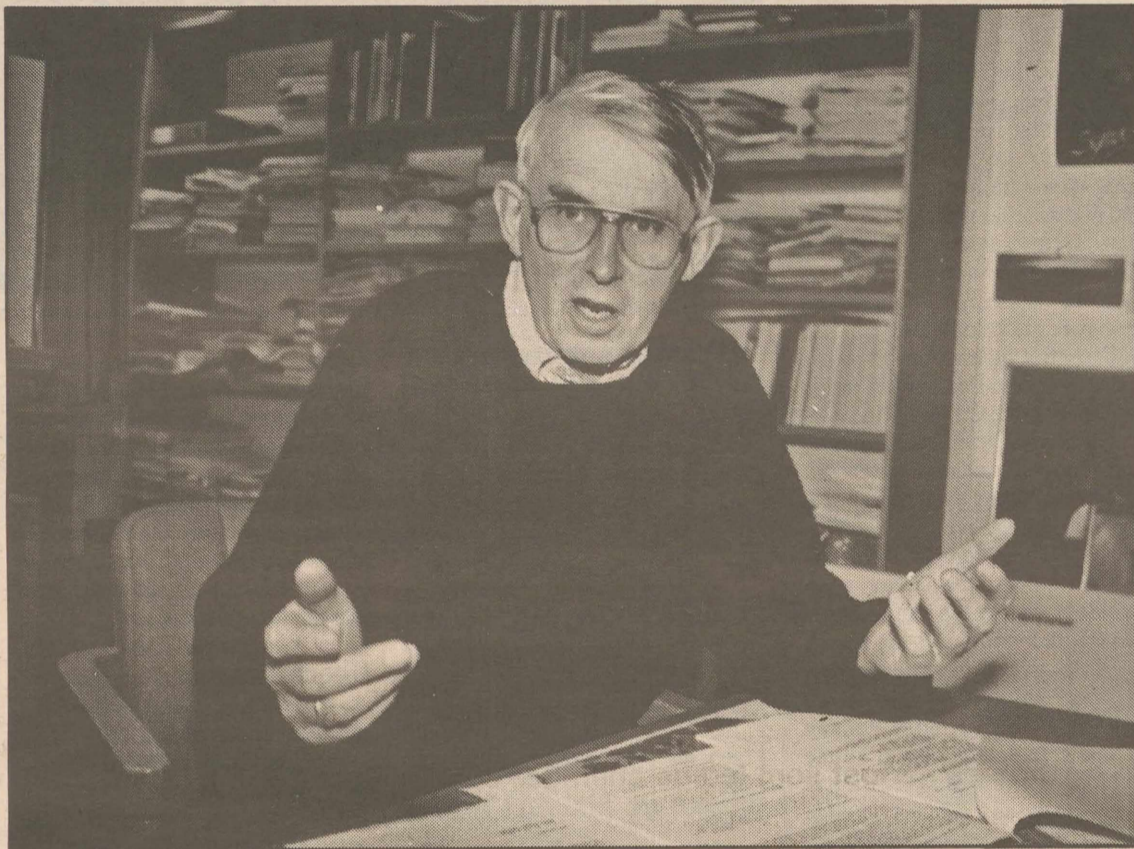
Av Ola Bratlie

Den kjente antirasisten Graham Atkinson har vært i Tromsø to ganger i anledning konferanser som har blitt holdt. Sist gang var for cirka et og et halvt år siden. På en av disse konferansene kom spørsmålet opp om Universitetet kunne fungere som en antirasistisk sone.

- I denne situasjonen tok jeg initiativ til å gå opp på talerstolen og erklære Universitetet i Tromsø som antirasistisk sone, sier rektor Ole D. Mjøs.

Fyrtårn for menneskerettigheter

- Det var ikke noe styrevedtak på det, men å arbeide for et flerkulturelt samfunn og et antirasistisk universitet har vært en del av min tankegang hele tiden. For meg har det med holdninger å gjøre. Og det som gjorde sterkest inntrykk på meg, var når det kom en utenlandsk student ved vårt uni-

- Når til og med universitetsstyret er usikker på om de skal ta fatt i en sak som kosova-albanerne, kan en vanskelig argumentere mot at det antirasistiske universitet er bare ord, sier Ole D. Mjøs

versitet bort til meg, og sa at etter UiTø ble erklært som antirasistisk sone, ble universitetet hans hjem. Det synes jeg var sterkt. Han hadde oppfattet hva det dreide seg om, han hadde et vern og en beskyttelse fordi universitetet var blitt erklært antirasistisk. Andre vil si at dette bare er ord, og ikke handling. Når til og med universitetsstyret er usikker på om de skal ta fatt i en slik sak, er det vanskelig å argumentere mot dette utsagnet. Det dreier seg om holdninger til rasisme. Vi ville vise at vi er i mot, og ikke driver med rasisme ved UiTø. Vi driver heller med et antirasist-

tisk arbeide. Jeg synes UiTø skal være et fyrtårn i kampen for menneskerettighetene.

Fredsprisvinnere på besøk

Av konkrete handlinger har UiTø utnevnt den kjente kinesiske menneskerettighetsforkjemperen Chai-Ling til æresstudent. Ved siden av faglig utnevnte Nobelprisvinnere, som fysikk, kjemi og medisin som besøkende ved UiTø i forbindelse ved Nobelprisens 90-års jubileum, var det også fredsprisvinnere som besøkende. Rektor Mjøs ville ha begge deler for å markere vår holdning. Et resultat av

dette er at flere kjente fredsprisvinnere har besøkt universitetet.

- Dette skaper et flerkulturelt miljø ved universitetet, og vi lærer å respektere hverandre. Dette er noe som vi tjener på. UiTø har stått ved radikale ideer før, og denne tradisjonen tenkte jeg å føre videre sammen med studentene. Og det blir lagt merke til, og jeg tror det er positivt. Vi lever i et universitet med et politisk miljø, og da er det viktig å ta visse politiske standpunkt, stå fram og markere holdninger, sier Ole D. Mjøs.

Brann, brann!

Fredag formiddag gikk brannalarmen på ISV/ISL-bygget. "Øvelse", tenkte nok de fleste -det var i hvert fall ikke mange som reagerte. Enkelte reiste seg og labba langsomt mot utgangene, mens de fleste ble rolig sittende. Eneste reaksjon var en mild irritasjon over at lyden fra alarmen overdøvet samtalen. Vaktmesteren, derimot, hadde skjønnet alvoret. Han smålöp gjennom gangene og prøvde å dra

med seg folk, uten egentlig å lykkes. Etter få minutter ble alarmen imidlertid slått av, og de vel tredve - førti stykkene som hadde tatt seg bryet med trekke ut, kunne gå tilbake til plassene sine igjen. Opphavet til alarmen var en kaffekanne som noen hadde glemt igjen på ei varm plate oppe i ISL-fløya. Det var altså en reell mulighet for at det faktisk kunne ha blitt en skikkelig brann.

SiTø's Ark

Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø) skal nå sette i verk tiltak som skal bedre trivselen på studenthjemmene. Man er foreløpig bare på planleggingstadiet, men det er mange interessante ting som er ment å komme studentene til gode. Det snakkes om en "bli kjent uke", innflytterfester, Barn og lekemiljø, det er rart med det; der barna trives, gjør lettere foreldrene også

det.

Særlig interessant er det at "jo flere utenlandske kokker, jo morsommere mat". Her ser man for seg muligheten for å dele kulinariske nytelser tilbredt på forskjellige vis. Men kokkene trenger selvsagt ikke bare være utenlandske. Norske kokker søler jo bra de også, og i SiTø's ark er det plass for alle.

Barnehage på Håpet

I tilknytning til Studentsamskipnadens OL-boliger skal det bygges ny barnehage på Håpet. Tromsø kommune har stilt arealer til disposisjon vederlagsfritt, og Borealis Arkitekter A/S er engasjert til å utføre prosjekteringsarbeidene. Barnehagen vil få fire avdelinger, og vil ha en total kostnad på mellom 5,5 og 6 millioner kroner.

Engelsk grunnfag på studietur til York

Vellykket Yorktur

En gruppe studenter på engelsk grunnfag forlot i all stillhet Tromsø i første hjørne av oktober. Reisen var lagt opp som en studietur, med forelesninger på det norske studiesentret ved University of York.

Av Ann-Christin Møller Sæther og Tore Jerstad (foto)

Universitetet i Tromsø dekker meget generøst 65 % av utgiftene for hver student.

Kostnadsbudsjettet: ca 9000.- kroner. Lompepenger ble en individuell affære. For å si det enkelt, man behøvde ikke gjøre vulgære innhugg i lånet, men selvfølgelig, ett treukers opphold i englands nest mest besøkte by, York, ledet noen og enhver inn i fristelsen. De som ble igjen møtte ikke på slike problemer, de hadde selvstudium isteden.

Før vi dro ble det gitt en appellerende og imponerende innføring i hva som ventet, særlig med hensyn til arbeide. Man skulle ha forelesning hver dag i en lange perioder. Britisk kultur, politikk, historie og litteratur var bare litt av relevante emner. I tillegg skulle vi forberede oss på ett prosjekt som essay materiale.

Inntrykket var således at dette ble mye jobbing og lite ferie; Seriose 'la anglaise.

Vel, realitetens opplegg stod

ikke helt i forhold til forventningene hva arbeidsmengde angikk. Av gode ting vil jeg trekke frem prosjektet og forelesningene. De fleste fikk verdifullt stoff som naturligvis letter videre skriving. Grammatikk testet ut på de innfødte virket inspirerende. Og på forelesningene hadde mange av talerne en unik evne til å holde på interessen i disse lange periodene.

Talegaver gjør så absolutt sitt. Jeg forholder meg retten til konstruktiv kritikk: Utbyttet fra kunskapens tre ville vært større med noe å forberede til forelesningene. Dette gjaldt ikke til den pensum-relaterte delen lagt til snaut tre dager. All undervisningen foregikk på det norske studiesentret og innkvartert var vi på universitetet. Første uke bodde vi på Goodricke College. Rommene var kurant turistklasse, med roomservice. Trivelig dame besøkte deg/dere tidlig hver morgen, - good morning love.

Plaget ble mange av store svarte edderkopper. Da en av gutta påpekte ubehaget ble han prompte henvist til london zoo for fobisk terapi. Edderkopper eller ender, utvilsomt var dette en svært så artig tur. Fra mandag til søndag en sosial handle/pub/club runde uten like. Innføringen i britisk livstil bestod også i å danne hyggelige bekjentskaper. Begrun-net sen semesterstart kom studentene i lassevis og var minst like kontaktsøkende. Tre uker i York gav oss et boost mot eksamen og videre. Vurdert slik var oppholdet en megasuksess. En stor glad familie returnerte til snekledd Tromsø.

Fant ikke snømannen

Tromsøstudenten Kjetil Longva fant ikke noen avskyelige snømenn på sin ekspedisjon til Himalaya.

- Absolutt alle spør om vi fant noen yeti. Men målet med ekspedisjonen var bare å finne ut om det var levevilkår for et slikt menneskelignende vesen, sier tromsøstudenten Kjetil Longva. Han er nettopp kommet tilbake fra Sikkim i Nord-India der det ifølge ryktene skal finnes yeti, også kalt Den Avskyelige Snømann.

Av Marianne Tønnessen og Anna Katarina Grova (foto)

Sikkim er en indisk provins som ligger mellom Nepal og Bhutan, helt mot grensen til Kina. Her finnes dype daler med tropisk jungel og fjell på over 8000 meter. Store områder er helt uten mennesker. Kina har aldri akseptert Indias herredømme over Sikkim, og inntil for tre år siden var provinsen stengt for turister.

Uberørt natur

- Folk var utrolig vennlige. Det var ikke noe grafsing og masing som ellers i India. I Nord-Sikkim var vi de første turistene. Det var ganske spesielt, sier Kjetil. Han reiste sammen med tre andre, og turen varte i to måneder. - Men det var vanskelig å få tillatelse til å dra rundt omkring, for eksempel til skogområdene. Sikkim er mye mer uberørt enn for eksempel Nepal, der de har hugget ned nesten hele skogen, så det ser ut som en ørken.

Mystisk vesen

Hensikten med ekspedisjonen var å anslå sannsynligheten for eksistensen av et menneskelignende vesen.

- Mange på landsbygda i Sikkim sier de har sett yeti, eller yeti-spor i snøen. Men oppfatningene av den er sprikende - alt fra en diger skapning til et usynlig vesen som du bare merker eksistensen til. Kanskje det er en slags orangutang eller fjellgorilla. Av mange blir den oppfattet som enslags gud. Den skal være veldig snill, og bærer ved for buddhistiske mestre som sitter i hulene og mediterer. Sporene viser visstnok at yeti'en har tåa på utsiden av foten.

Men Kjetil Longva og ekspedisjonen så ikke noen yeti.

- Jeg tok bilde av noe som kunne se ut som et yeti-spor, sier han, - men jeg tror ikke noe på det der. Jeg var bare med som fotograf.

BOKHANDELEN I SJØGATA

Vår andre etasje:

- Godt utvalg i fagbøker/skolemateriell.
- Vi bestiller prompte det du trenger.

Vår første etasje:

- Generell litteratur, engelske paperbacks, natur, hobby, barn, barn, mat etc.

Tips oss om pensumbøkene dere trenger!

Centrum * Libris

STUDENTENES SOSIALTJENESTE

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i.

TA GJERNE KONTAKT, JO FØR JO HELLER.

Kontoret er i kjelleretasjen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (på yttersiden av bygget). Ta kontakt for avtale. Treffetid kl. 10 - 14 hver dag. Klokken 13 - 14 har kontoret "åpen konsultasjon" uten foregående timebestilling.

Telefon:	Kaare Olsen	44594
	Ann Torunn Olsen	44595
	Ane Marie Hektoen (foreign student consellor)	44596

Husk å benytte deg av HELSEFONDET, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briller, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fås hos Studentsamskipnaden og Sosialtjenesten.

Psykolog: Henvend deg til Sosialtjenesten vedrørende informasjon om Psykologtjenesten.

Flere aborter blant studenter

I løpet av året 1992 ble det foretatt 707 aborter i Troms fylke. Dette tallet fører fylket opp på en god andreplass i landet over flest svangerskapsavbrudd i forhold til innbyggertallet. Og antallet uønskede graviditeter blant studenter er stigende.

- Dette prøver vi å bekjempe. Vi har ingen teorier om hvorfor tallet er så høyt i Troms, men moralen rundt seksuelliv har blitt diskutert mye. I tillegg mener vi at presset fra foreldre eller barnefedre også kan være en årsak, sier daglig leder for Alternativ til Abort i Norge (AAN) i Tromsø, Paula Nordhus.

Av Lena S. Glosemeyer og Nina Lager Vestberg (foto)

Alternativ til Abort i Norge er en internasjonal organisasjon som ble opprettet i Norge i 1978. Organisasjonen gir råd og støtte til gravide kvinner. I Tromsø har AAN tre heltidsansatte og et nettverk med frivillige. De frivillige fungerer som barnevakter, week-end foreldre osv. Endel av disse frivillige er studenter.

Organisasjonen får dekket 60% av utgiftene sine av staten. Resten dekkes av fylkeskommunen, kommunen og personlige gaver - fra enkeltpersoner, menigheter og institusjoner.

AAN er en internasjonal organisasjon med felles prinsipper og felles målsetninger. Organisasjonen er politisk og livssynsneutrale. De er ikke-dømmende, og de respekterer det valget kvinnen tar uavhengig om hun ønsker å fullføre eller avbryte svangerskapet. AAN-kontorene arbeider ut fra fire formål:

1. Arbeide for vern om ufødt liv.
2. Veilede kvinner om alternativer til abort.
3. Gi kvinner praktisk og menneskelig støtte til å fullføre svangerskapet og klare omsorgen for barnet.
4. Gi hjelp til kvinner som har vært gjennom en provosert abort og som ønsker å bearbeide etteraksjoner.

Dere arbeider altså for alternativer til abort - vil det si at dere er totalt imot svangerskapsbrudd?

- Vi er vel det, men jeg vil heller si at vi er for livet; det er vårt verdisyn. Vi mener at ufødt liv har samme verdi som det fødte liv. Her på AAN henviser vi ikke til abort. Men hvis det kommer en gravid kvinne til oss, som vil vite hva abort går ut på, så gir vi henne opplysninger om det, sier Paula Nordhus.

Er dere objektive når dere gir slik veiledning?

- Ja, det er vi. AAN er ikke en kampanjeorganisasjon som prøver å bekjempe abort. Men når en kvinne er usikker, så forklarer vi henne konsekvensene som kan følge av en abort. Skyldfølelsspørsmålet er legene pliktig til å opplyse om - derfor kan vi i AAN også gjøre det.

- Om en kvinne er usikker, prøver vi å spørre henne om etikken

hennes - hva slags syn har hun på abortsspørsmålet. Det er veldig viktig å få vedkommende til å tenke selv, for det er jo hun som skal ta den endelige avgjørelsen, ikke vi. Vi kan ikke si: "Du bør", eller "du skal", - vi gir bare råd og støtte.

- Her kommer vi inn på et stort problem: den endelige avgjørelsen. Jeg har inntrykk av at det er mange kvinner som får utført abort fordi barnefaren, foreldre eller venner mener det er det beste. Disse kvinnene står i en veldig vanskelig situasjon. Samtidig er det også mange jenter som vil ha oss til å ta et valg for dem, noe vi ikke vil gjøre. Et slikt valg er helt og holdent deres eget.

Hvilke andre tilbud har dere til kvinner som henvender seg til dere?

- Vi utfører blant annet graviditetstester. Er testen positiv, gir vi henne informasjon og støtte om hun trenger det. Er testen negativ, benytter vi anledningen til å ta opp og motivere til bruk av og holdninger til prevensjon.

Andre alternativer er etterbort samtaler, mor og barn grupper, svangerskapskurs og barnevakter/weekendforeldre. I tillegg gir vi praktisk hjelp til vanskeligstilte gravide. Dette kan gjelde hjelp til flytting, bolig hjelp og tilbud om barnetøy- og utstyr.

AAN får henvendelser fra kvinner mellom 15-50 år. De fleste er mellom 20-28 år. Felles for alle kvinnene er at de befinner seg i en krisesituasjon, fordi de er i et uønsket svangerskap.

Får dere mange henvendelser fra studenter?

- Ja, det gjør vi. Vi ser en økning når det gjelder uønsket graviditet og studenter. Mange studenter velger å ta abort, fordi de ønsker å gjøre ferdig utdanningen først, og skaffe seg fast jobb og inntekt. Derfor prøver vi å finne ut av omstendighetene til kvinnen når det gjelder bolig, økonomi, avlastning, forhold til faren, sosiale nettverk og så videre. Dette gjelder for alle kvinnene som kommer hit - ikke bare studenter.

Hvilken økonomisk støtte får studenter som blir mødre?

- Får man barn i en utdanningsperiode som har vart i minst 6 måneder, kan man få omgjort lånet til stipend fra 3 uker før fødselsdato og de første 39 ukene etter fødselen. I tillegg får man fødselsstønad, - men hvis statsbud-

Alternativ til Abort i Norge ser en økning i antall uønskede graviditeter blant studenter. (ill.foto)

sjetten går gjennom blir denne fjernet. Dette ser jeg på som svært uheldig, sier Paula Nordhus. - Selv om stønaden bare er en liten dråpe i havet, så er det dog en håndrekning.

Til slutt kommer barnetrygd, som er på rundt kr 1600 i måneden.

Enslige forsørgere får mer støtte, som for eksempel nedkomststønad, utvidet barnetrygd og overgangsstønad med sært tillegg.

Er det mange i faste forhold som henvender seg til dere?

- Ja, og i mange av disse tilfellene er problemet at han ikke vil at hun skal beholde barnet hun bærer på. Det kan være svært vanskelig for et par å prate alene om et slikt sårt tema. Vi prøver derfor i disse sakene å få dem inn til par samtale, hvor vi gir paret informasjon om rettigheter og muligheter de står overfor. Vi tar opp partenes tanker og prøver å finne verdier som er viktige for dem. Vi er også i denne situasjonen helt objektive.

Er det mange som velger å adop-

tere bort barnet?

- I løpet av de fem årene jeg har jobbet i AAN, har jeg opplevd det bare en gang. Å adoptere bort et barn er en vanskelig avgjørelse. Men det er et alternativ til abort, og vi burde derfor synliggjøre dette bedre.

I tillegg til oss 3 faste ansatte har AAN 30 frivillige medarbeidere. Disse fungerer som barnevakter, støttekontakter, week-end foreldre osv. Endel av disse frivillige er studenter.

- Men vi trenger flere, så hvis noen er interesserte, så må de ta kontakt med oss, oppfordrer Paula Nordhus.

Får dere mange henvendelser av klienter?

- Hittil i år har vi fått 150 nye klienter, og 400 konsultasjoner. Vi holder på å utvide støtteapparatet, og regner med at tallet på henvendelser kommer til å stige betraktelig.

Har dere noen kontakt med Alternativ til Abort i andre land?

- Ja, det har vi. Og i juni neste år har vi fått en kjempespennende oppgave; AAN i Norge skal ar-

rangere verdenskongressen i Oslo! Temaet denne gangen blir etter abort-problematikken, - reaksjoner etter et abortingrep. Deltakere fra hele verden kommer, og det er en åpen kongress som alle kan følge. **Dere som arbeider med å ta dere av kvinner som har et meget alvorlig problem - hvilken yrkes-erfaring har dere?**

- De fleste som arbeider her er sykepleiere eller jordmødre. Vi har liten psykologisk erfaring, og på grunn av dette hender det at vi må henvise enkelte klienter til psykologer, fordi problemene er så store at vi ikke klarer å håndtere dem. For tiden deltar jeg på et kurs om psykologi, for å få bedre innsikt og forståelse for faget. I tillegg går alle rådgiverne her på kontoret til psykolog hver 3. uke for å få veiledning i arbeidet, og for å bearbeide sterke opplevelser og vonde inntrykk. Man blir nemlig, enten man vil det eller ikke, utrolig engasjert i jentenes problemer. Man kan fort bli utbrent, avslutter Paula Nordhus.

Homofili - et ømtåelig tema

Vi vil skape et trygt miljø for våre medlemmer! Dette sier Tove Bråthen, leder i homofil/lesbisk/bifil studentgruppe i Tromsø (HiTø).

Av Wera Helstrøm

HiTø ble opprettet høsten 1992, og er i dag en gruppe som primært ønsker å skape et trygt miljø for homofile, lesbiske og bifile i Tromsø. Det viktige er å hjelpe disse til å "komme ut". Gruppen er også åpen for andre interesserte, og vil gjerne skape kontakt med heterofile studenter slik at disse kan få kjennskap til HiTø. Gruppen består av omkring 15 medlemmer, og har et fint miljø.

- I høst kom det mange nye medlemmer, og det synes vi var veldig positivt, sier Tove Bråthen som er leder for HiTø. -Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring (LLH) har ikke en egen ungdomsgruppe i Tromsø, og vi er derfor også åpne for andre enn studenter.

Temakvelder om homofili

En gang i uka møtes gruppa, enten det bare er for sosialt samvær eller for andre aktiviteter som teater, foredrag etc. Framover vil HiTø satse på temakvelder en gang i måneden. På temakveldene blir det tatt opp aktuelle tema som handler om homofili, og ofte holder forfattere eller andre foredrag. I november blir det blant annet temakveld om homofili og kristendom, der Anders Gåsland, homofil og tidligere leder i Kristelig Folkepartis Ungdom, skal holde foredrag.

- Måten Anders Gåsland har blitt behandlet på er horribel. KrF har her vist virkelig dobbeltmoral. Gåsland er respektert som homofil i partiet, men har samtidig ikke lov til å leve som homofil, sier en

(Illustrasjonsfoto: Rune Wikstøl)

oppgitt Tove.

Få ressurser begrenser planene

HiTø får økonomisk støtte fra Samskipnaden ved universitetet i Tromsø, men støtten dekker ikke mye.

- Om vi kan bruke foredragsholdere til våre temakvelder er sterkt begrenset av ressurser, sier Tove. I Norsk Studentunions program står det blant annet at en av oppgavene er å støtte og holde kontakt med homofile studentforeninger i Norge, noe

HiTø ikke har merket noe til.

Ikke alltid respekt

En av HiTøs oppgaver er å spre informasjon om deres aktiviteter til andre studenter ved universitetet i Tromsø.

- Vi ønsker å skalpe åpenhet og å få fordommer til å forsvinne. Vi vil vise at vi eksisterer, og ikke skjule oss i mengden.

Informasjon blir spredt rundt på de forskjellige instituttene ved universitetet, men HiTø har opplevd å føle seg motarbeidet.

- En gang hadde vi spredt bro-

sjyrer rundt på alle bordene i kantina i Hovedgården. Like etterpå ble en av kantinepersonalet observert i aksjon - hun samlet inn alle brosjyrene for å få dem av veien.

Direkte kritikk fra andre studenter har HiTø ikke mottatt.

- Det hender jeg overhører spydige kommentarer fra andre studenter i kantina som leser i våre brosjyrer. Noen legger også brått brosjyrene fra seg, muligens fordi de er redde for å bli stemplet som homofil dersom andre ser dem lese informasjonen.

Temakvelder i november:

10.nov.

Tema:

Religion og seksualitet.

Foredrag ved Gunnar Farsund. Kl. 19.00 Hovedgården, A222.

29.nov.

Tema:

Homofili og kristendom. Foredrag ved Anders Gåsland. Kl. 19.00 MH-bygget, Store auditorium.

- Mine beste venner er jenter

Pål Høgmo er 26 år og homofil. Som for mange andre homofile, tok det tid for han å godta dette. I HiTø føler han at han kan være seg selv.

Av Wera Helstrøm

Høsten 1992 ble Pål medlem av HiTø. Da orket han ikke å gå med sine følelser og tanker inne i seg lenger, og i HiTø kunne han treffe og snakke med andre homofile.

Når innså du at du ikke var heterofil?

- Ja, det har jeg lurt på selv. Men det har nok vært en gradvis

prosess som startet i de tidlige tenårene. Jeg begynte med å slå opp i bøker og lignende, og prøvde å finne ut mer om homofili. I starten var det hardt å godta at jeg var homofil. Til slutt måtte jeg bare rettferdiggjøre meg selv og si: Dette er meg!

Hvilke reaksjoner har du fått fra familie og venner?

- Jeg mistet ingen kamerater da jeg stod fram som homofil. Å fortelle det til familien var vanskelig. Først fortalte jeg det til søsteren min - det ble liksom lettere da. Familien har taklet det bra, men det snakkes aldri om dette hjemme.

Synes du det er vanskelig å stå frem som homofil idag?

- Ja, som oftest forteller jeg det ikke når jeg treffer nye mennesker, men jeg har bestemt meg for at de ganger noen spør, så sier jeg det som det er.

Er det slik at homofile sjekker opp gutter på samme måte som heterofile sjekker?

- Jeg tror ikke det er noen forskjell. Framgangsmåten er de samme. Personlig er jeg ikke så åpen med det samme jeg treffer noen.

Hva mener du om det kvinnelige kjønn?

- De er jo noen trivelige vesen... (hahaha...). De fasinerer meg, selv om jeg ikke blir seksuelt tiltrukket av dem. Jeg har like god kontakt med jenter som med gut-

ter, og mine beste venner er faktisk jenter. Jenter er det mye lettere å prate med når det gjelder følelser og sånn...

Mener du at homofile skal få gjøre tjeneste i det militære?

- Ja, selvfølgelig. Hele saken er tåpelig og et utslag av fordommer. Det ble sagt noe slikt som at homofile kan "besudle staute norske karer", men hva med jenter som går inn i forsvaret da? Det er galt å fokusere bare på sex. Homofile er like gode forsvarere som andre nordmenn.

Skal homofile få adoptere barn?

- Dette er et vanskelig tema som jeg har tenkt lite på. Homofile kan være like gode foreldre som andre, men samtidig synes jeg at et

barn både trenger en mor- og farsfigur som de kan identifisere seg med. For meg ville det ikke være aktuelt å adoptere et barn. Men en skal jo aldri si aldri.....

Hvordan skal homofiles situasjon bli bedre?

- I Norge er det ikke så verst å være homo, men jeg håper at mer informasjon rundt emnet skal gi homofile større selvrespekt slik at flere kan stå fram. Generelt tror jeg at en større diskusjon i samfunnet om seksuell mangfold ville kunne gjøre det lettere for homofile.

- Mine innerste følelser er det som betyr noe

I høst ble Tove Bråthen leder for HiTø. Dette fordi hun er åpen og tør å stå fram med at hun er lesbisk, og fordi hun ønsker at andre skal ha det på samme måte.

Av Wera Helstrøm og Nina Lager Vestberg (foto)

Høsten 1991 kom Tove til universitetet i Tromsø, men først i høst ble hun medlem av HiTø. Nå har hun levd som lesbisk i fire år, og opplever ikke at folk unngår eller avskyr henne.

Hvordan var det å stå fram som lesbisk?

- Den gang befant jeg meg i Telemark hvor det var et trygt og godt miljø. Jeg fikk faktisk et nærmere forhold til venner da jeg stod fram. For familien kom det som et sjokk. Mor ante det nok, men hå-

pet vel at hun tok feil. I familien er dette et "ikke-tema", men jeg føler at de aksepterer meg. Er ordet "lesbisk" naturlig for deg?

- I begynnelsen brukte jeg ordet homofil, fordi det var mer nøytralt. Det tok vel to år før jeg kunne si "lesbisk" uten at jeg selv reagerte på det.

Kvier du deg for å fortelle andre at du er lesbisk?

- Ja, det hender. Jeg vil at andre skal se på meg som Tove og ikke "henne som er lesbisk".

Tove har nå et forhold til en annen jente, og er ikke redd for å vise følelser offentlig.

Hvordan opplever du folks holdninger til homofili?

- Jeg kan føle folks blikk når vi to går hånd i hånd gjennom Storgata. Dessuten er eldre mennesker vanskeligere å forholde seg til enn yngre. Dersom noen gir uttrykk for at de synes synd på meg blir jeg virkelig provosert, og mest av alt blir jeg provosert av noen kristnes uttalelser om homofili.

Hvilket syn har du på gutter?

Tove Bråthen er leder i HiTø.

- Jeg har et godt forhold til gutter. En av mine beste venner er en gutt som er homofil. Men min legning fører til at jeg har mer kontakt med jenter enn gutter.

Har du noen gang hatt en gutt som kjæreste?

- Ja, en gang. Jeg gjorde eteksperiment for å prøve å overbevise meg selv om at jeg ikke var lesbisk. Forsøket ble nok mislykket...

Ville Gud ha skapt kvinnen og mannen hvis det hadde vært meningen at en skulle være homofil?

- For meg er ikke det vesentlig. Når mine innerste følelser sier at jeg føler kjærlighet for en annen jente, overbeviser det meg om at det jeg gjør er rett.

Kan du forstå at mange mennesker er negative til homofili?

Bibeltolkarane

Dei fortalde at Gud er god. Ja, dei sa Gud er kjærleik. Tru, håp og kjærleik, det er Gud sa dei. Eg såg for meg ein snill og god bestefar, som sa at vi skal elska kvarandre.

I dag seier dei same at det som før meg er den største kjærleiken, er synd - styggedom, og faktisk kan vera rota til øydelegginga av kjærleiken - vel å merka den rette kjærleiken, den mellom mann og kvinne.

Dei same vil ha meg til å skjønna. Dei vil at eg skal skjønna at det finaste for meg er stygt. Dei vil at eg skal skjønna at eg er ein trussel for kjærleiken institusjonalisert i ekteskapet.

Er det rart at eg tvilar på deira truverd? Er det rart at eg lurar på om dei snakkar om den same guden, han som skulle vera tru, håp og kjærleik? Er det rart at eg trekkjer på smilebandet og leitar etter logikken?

TOVE

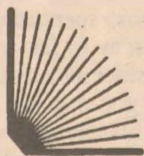
- Det er klart det kan være vanskelig, det sørger fordmmer for. Jeg kan forstå negative holdninger når en ikke kjenner noen som er homofil, men ellers bør en ha skjønt at vi er akkurat som vanlige folk.

Hva må til for at forholdene for lesbiske/homofile skal bli bedre?

- Mer åpenhet ville jeg ønske, slik at alle kunne våge å snakke om homofili. Det skulle bli naturlig å snakke om sin legning, og å spørre andre om deres legning.

VISSTE DU...

- AT VI FORETAR 21.000 BOKBESTILLINGER I ÅRET?
- AT VI REGISTRERER OG MOTTAR CA. 6000 NYE TITLER HVERT ÅR?
- AT VI HAR REGISTRERT OVER 20.000 TITLER SOM HAR VÆRT INNOM BOKHANDELEN I LØPET AV DE SISTE TRE ÅRENE?
- AT VÅRE KATALOGER PÅ CD-ROM GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM HVILKE ENGELSKSPRÅKLIGE TITLER SOM KAN SKAFFES?
- AT FORLAGSSENTRALENS DATABASE GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM DE ALLER FLESTE NORSKE TITLER?
- AT VI KAN HJELPE DEG MED EMNESØK PÅ NORSK OG ENGELSK?
- AT DET IKKE KOSTER NOE EKSTRA Å FÅ BØKER SPESIALBESTILT?

AKADEMISK KVARTER

Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 Tromsø. Tlf 083-44920

Hva skjer når vinklubben "På Druen" arrangerer høstens første møte?

Er det tenna i tapetet og bare rølp? Eller er det alvorstynget, tankefull snusing og smatting for å finne fram til årgang og distrikt, for til slutt å spytte den edle vare ut igjen?

In vino veritas

Av Torgeir Eikeland
(tekst og foto)

Vi sitter til bords med På Druen og sveiver på glasset for å lokke bouqueten opp. Snuser litt, og streker på vinskjemaet foran oss. REN duft (trur eg). Fargen er også av betydning. Denne er muligens ravgul og krystallklar. Krysser i hvert fall på skjemaet for disse egenskapene. Så smaker vi. Skyller varen lenge rundt i munnhulen før vi svelger den(!). Den gode, fruktige ettersmaken sitter lenge i.

- God balanse i denne vinen, konverserer vi intelligent til sidemannen, - jeg tror jeg gir den seksten poeng.

Og vinsmakerkollegaene rundt bordet er flinke til å veilede en nybegynner med minimal peiling på vin. Den som tror at dette er en snobbeforening som har som opp- takskrav å smake forskjell på Ruhrgebiet Spezial mit Auslese Kabinett og Rheinwasser QbA, tar i grunnen ganske feil.

Langbord og stearinlys

Vi besøkte høstens første medlemsmøte for å finne ut hva slags gjeng dette egentlig er. Torsdag for to uker siden fant vi dem i VIP-rommet i kantina på Hovedgården. Langbordet var dekket med glass, brødkurver og stearinlys. Av omlag femten frammøtte var det seks nye medlemmer, og det var man rimelig fornøyd med. Ellers har

Vinklubben samlet rundt langbord dekket med brødkurver og stearinlys.

medlemstallet ligget i overkant av tjuen siden klubben ble nystarta ved påsketider.

Den gamle klubben var etter sigende aktiv, med blant annet felles hytteturer. Dessuten hadde man egen avdeling for konjakk og sigarer.

Klubben tar sikte på å ha medlemsmøte hver fjortende dag. Disse foregår på den måten at en person får ansvar for valg av tema og innkjøp av dertil passende vin.

Medlemmene betaler for neste gang ved slutten av hvert møte. Dosering per person ligger på omkring ett glass av hver vin som presenteres.

For å bli medlem må du være medlem av Studentersamfunnet. Men klubben får ingen økonomisk støtte fra Samfunnet, selv om de gjentatte ganger har bedyret at pengene ikke vil gå til innkjøp av vin, men til rekvisita som servi-etter, lys, brød og annet. Heller ikke av

Jubileumskomiteen fikk man midler, så det er tydeligvis så som så med tilliten til edrueligheten i klubben. Kanskje navnet bør endres til noe mer alvorlig?

Høyt under taket

Innleder denne gang er Geir Sneen, som har kjøpt inn to røde og to hvite viner.

- Formålet denne gang er å prøve å få litt kontrast, slik at nye medlemmer lett kjenner forskjell

på vinene, sier Geir.

- To av dem er matviner og to er "koseviner". Dette skjemaet vårt er forresten litt for ambisiøst, så ikke la deg skremme av det. Mange tror nok at vi er en høytidelig gjeng, og tør ikke komme hit. Men her er det høyt under taket og stort språk i medlemsmassen. Vi vil gjerne ha flere medlemmer, og alle er velkomne til å bli med.

Så starter seansen med presentasjon av de to hvitvinene "Cotes de Gascogne" og "Dürkheimer Hochness '87". Vi får vite litt om druetyper, årgang, pris og testresultater. Førstnevnte er en billig, men god matvin, mens tyskeren er dyrere og mer en lett kosevin. Det smakes og diskuteres i den dempede stearinbelysningen. Også vi nybegynnere tør etterhvert å ha meninger om bouquet, farge, tørrhet og ettersmak.

Denne dürkheimervinen synes vi i hvert fall er veldig god. Og fra toppen av bordet kommer det utredninger om tyske hvitviner og deres noe ufortjente rykte her til lands. Dessuten om de ulike kvalitetsklassene som "Tafelwein", "Qualitätswein mit Prädikat" og andre opplysninger. ("Prädikat" har her ikke noe med språkanalyse å gjøre.) Innimellom slurkene spises det tørt brød. Spytebøtte har vi heldigvis ikke.

Snublende nær sensasjonen

Tromsøstudentene var svært så nær en sensasjon på lørdag. For det ville vært en sensasjon om de hadde vunnet. Sortland VBK har satset alt på å rykke opp i år, mens TSI har mere moderate målsetninger. Og med litt mer is i magen og et litt større vinnerinstinkt hadde de klart det, og Vesterålingen hadde måtte dra hjem med halen mellom beina. Synd det ble tap, for som Trond Vassbotn sa det, - det hadde vært jævlig deilig å slå dem.

Av Geir K. Ronland (tekst og foto)

Kampfakta:

Volleyball 2.divisjon herrer

TSI-Sortland 2-3

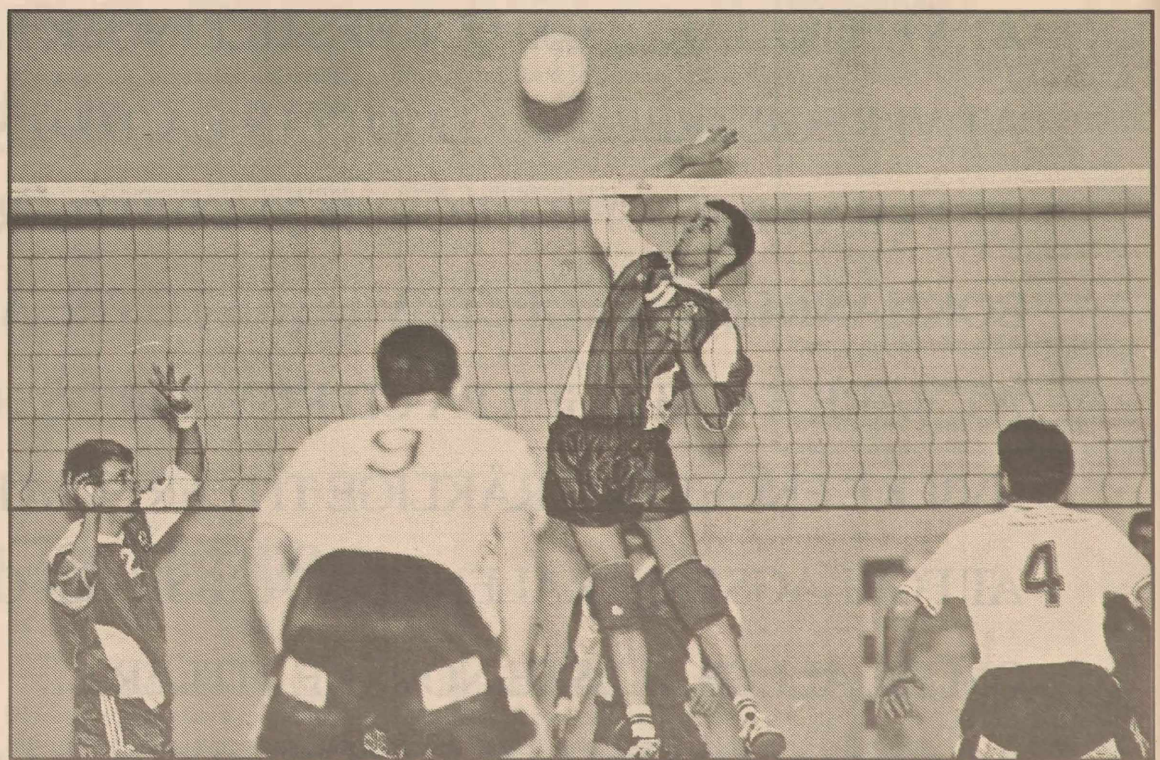
Settsifre: 11-15, 15-8, 15-13, 5-15, 9-15

Stakkevollhallen, lør 6.11
Tilskuere: ca 30 stykker

Og nettopp Trond var den som holdt på å bli tungen på vektskåla. Han kom inn på slutten av første settet og deltok sterkt til å sette ett støkk i gamle lagkamerater. I TSI-angrepene var det han som fintet smash, og det åpnet for nestemann. Det var tydelig at Tronds gamle lagkamerater ikke ville la han prege kampen. Men blant annet dette kunne kostet Sortland en seier.

Gode og dårlige

Retts skal være rett. Sortland er

Henger høyt: Vaar skoo her, Trond Vassbotn dunker inn en av flere smasher.

et mye bedre lag enn TSI, selv om kanskje resultatet kan gi inntrykk av noe annet. Og forskjellen er stor. Det som gjorde kampen på lørdag såpass spennende var en kombinasjon av to faktorer, men samtidig to sider av samme sak. TSI hadde en god dag, og Sortlands hadde en tilsvarende svart dag.

Det var særlig i blokk og angrep at TSI var gode. De blokket smasher, men ble ofte lurt av litt mer sofistiserte varianter. Som lobber og kontrollerte plasseringer av ballen i den bakre delen av

TSI's banehalvdel. I angrepene fungerte særlig godt de nevnte fin- tene til smash og den påfølgende smashen fra kant. Men desverre så var mottak av relativt enkle baller ett problem, også mange tremetre gikk inn. At så mange server gikk i nettet som det gjorde, er nesten utilgivelig. Man må da kunne kreve en smule konsentrasjon i avgjørende øyeblikk.

Sortland på sin side så ut til å ha store konsentrasjonsproblemer. Noe som vistes særlig godt i andre

og tredje sett. Da var det særlig mottak som var av for dårlig kvalitet. Men heller ikke spillet ved nettet var mye å skrive hjem om. Det som kan nevnes som positivt, kan være tremetersmashene til gjestene, for de satt. Bare smellet når ballen traff gulvet måtte virke nedbrytende på TSI-guttene.

Alt i alt var det en godt gjennomført kamp av TSI, og Utopia vil følge spent med i fortsettelsen.

STUDENTSAMSKIPNADEN

Vi søker 4 husverter til bomiljø prosjekt

At studiemiljøet betyr enormt for hvordan studenter trives og gjennomfører studiet sitt, er noe du vet mye om ut fra egen erfaring. Diskusjoner omkring studiekvalitet er dagsaktuelle.

- Men hva med boligmiljøet?

Klart du er enig i at når du skal studere i flere år, er det ikke bare snakk om "tak over hodet"! Du skal kanskje skape/etablere ditt eget "hjem" for første gang, og du ønsker at det skal være et trivelig sted.

Vi er flere som er opptatt av dette. Enkelte studenter ønsker bedring av bomiljøet sitt - leieboerutvalg lurar på hva de kan gjøre og ikke minst BO-VEL og Studentenes Sosialtjeneste.

Så om du tror det eller ei - vi er mange som sammen ønsker å ta et tak sammen med deg og andre beboere for å skape et enda triveligere miljø. Vi ønsker å yte bedre service fra BO-VELs side og fra Studentenes Sosialtjenestens side være med å utvikle det sosiale livet, slik at det blir "godt" å bo.

Studentsamskipnadens to avdelinger BO-VEL og Studentenes Sosialtjeneste skal i samarbeid starte opp et prøveprosjekt som tar sikte på å bedre bomiljøet i våre boliger.

I denne forbindelse søker vi etter 4 husverter til prosjektene i Tunveien 22-30 (Ørmdalen) og A/C blokka på Prestvannet. Husvertene skal fungere som kontaktpersoner for studenter innen sitt ansvarsområde. Til dette er det knyttet oppgaver som:

- Fortløpende kontakt med nye studenter.
- Formidle og utarbeid informasjonmateriell.
- Ta initiativ til og sammen med Leieboerutvalget (LU), gjennomføre felles arrangementer.

Husverten kan ha fast treffetid en gang i uka, slik at studentene i deres ansvarsområder kan legge fram "saker og ting" for vedkommende, men det viktigste er likevel at man holder kontakt med leieboerene og oppsøker disse.

Vi ønsker viderekommende studenter som har bodd en stund i SiTø's boliger og kan binde seg til prosjektet i minst 2 semestre. Arbeidstiden er ca. 3 - 4 timer pr. uke inkludert et timelangt møte hos Studentenes Sosialtjeneste v/ Kåre Olsen. Det ytes 1000,- kroner i lønn pr. mnd.

Skriv kort om deg selv og send søknaden til:

"Husvert",
Studentsamskipnaden i Tromsø,
Breivika senter,
9019 Tromsø.

Søknadsfrist: 20. november

Treff- stedet

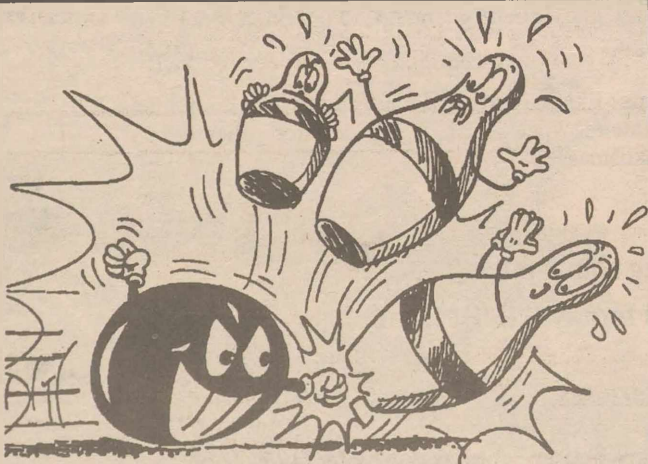
Åpningstider:

Mand-torsd 10-24

Fred-lørd 10-02

Søndag 12-24

Telefon 776 76200

Velkommen til Bowling & Squash i Polarsenteret!

STUDENTDAG ONSDAGER 10-17:

Bowling: Kun kr. 12 pr. serie

Squash: Kun kr. 25 pr. 1/2 time pr. bane

Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

BILJARD - FLIPPER - AIR-HOCKEY

STUDENTHUSET

Skippergata 44 Tlf: 083-84410

- Stedet som tilfredstiller både mage og gane

BYENS BESTE PIZZA

Visste du at hvis du er medlem i
Studentsamfunnet, får du rabatt på vår
rikholdige pizzameny?

Stikk innom våre
nyoppussede lokaler og nyt
mat, drikke og miljø

Bringing av pizza kr. 40
Pizzabestilling på tlf. 083-84410

Valentinos

- vi holder åpent alle dager fra 18.00
til 02.00, fredag og lørdag til 04.00.

Dette er plassen for deg som liker
knallbra musikk og god service. For
studenter er våre tilbud midt i
blinken.

Skippergata 21

Tlf.: 77 61 37 17

TROMSØ, BODØ, OSLO, STAVANGER

NB! Mack lager mye moro!

FØRJULSKNASK

Studenter - se lyst på det! Det kommer en tid etter eksamener - juletida. Og enten du nå skal tilbringe høytiden på hybelen i Tromsø eller et annet sted i landet, så er det deilig å ha noe julesnacks på lur å kose seg med. Glem nå alle tanker og bestrebelse for å holde vekt - unn deg noe godt etter all innsats og slit i høst. Og har du ikke klart å imponere dine samboere ennå, så har du nå sjansen. For dette er lett! Har du ikke komfyr? Fortvil ikke - her er oppskrifter for den mer primitive student også.

Vi starter med litt enkel konfekt, som du kan klare på under en halv time - og uten komfyr. Husk : ss betyr spiseskje, ts betyr teskje !

Karameller :

Ingredienser : 2 1/2 dl sukker
2 1/2 dl fløte
3/4 dl sirup
1 ss smør/margarin

Framgangsmåte : Bland alt i en kasserolle, og kok opp ingrediensene under omrøring til massen blir seig. For å sjekke om den er passe seig kan du foreta kuleprøven (slipp noen dråper av massen i kaldt vann, og se om dette så lar seg forme til en kule). Hell så massen i en form som er dekket med aluminiumfolie. Når massen er helt avkjølt skjærer du den i firkanter som du pakker inn i lekre papir.

Vil du kanskje lage noe som ikke er fullt så mektig som konfekt?

Prøv disse oppskriftene - vi lover deg at du vil bli fornøyd! (NB! Her trenger du komfyr).

Sjokolademuffins :

Ingredienser : 125 gram smør/margarin
170 gram sukker (2 dl)
2 egg
150 gram hvetemel (2 1/2 dl)
1 ts bakepulver
2 ts vaniljesukker
2 ss kakao
1 dl fløte eller melk

Framgangsmåte : Rør smør og sukker hvitt. Tilsett ett egg om gangen, og rør godt mellom hver gang. Sikt sammen mel, bakepulver og vaniljesukker i en bolle og tilsett kakao. Bland så dette i røra sammen med melken eller fløten. Hell røren i papirformer eller smurte og melete muffinsformer. Stekes i ca. 20 minutter ved 175 grader.

Peppermynstekonfekt :

Ingredienser : 250 gram melis
1 eggehvite
peppermyntheessens

Evt. også : 1 plate kokesjokolade
kokosmasse

Framgangsmåte : Sikt melis i en bolle og bland/rør i så mye eggehvite at det blir en stiv masse. Tilsett peppermyntheessens etter smak. Kna lett i bollen med fingertuppene. Kjevl ut massen til 1/2 cm tykkelse mellom to ark stiv plast. Stikk så ut rundinger med et lite glass eller lignende. La konfekten tørke i ett døgn.

Tips : Ekstra godt blir det hvis du dypper konfekten i smeltet kokesjokolade, og deretter ruller dem i kokosmasse.

Marengs :

Ingredienser : 4 eggehviter (1 dl)
1/2 ts eddik
90 gram melis (vel 1 dl)

Evt. også : 2 ss kakao

Framgangsmåte : Pisk egghvitene med eddiken til de er stive, det vil si at du kan holde bollen opp-ned uten at de faller ut. Pisk så i 5 minutter til, men la ikke massen bli kornet. Strø melisen (eventuelt også kakaoen dersom du vil ha brune muffins) på og skjær den forsiktig inn i egghviten med få dype tak. Legg massen i klatter på ei plate med bakepapir. Stekes i 45-60 minutter ved 100 grader. Kakene er ferdige når de gir slipp på papiret.

KULTUR

Foto: Tariq Eik

JEG ER!

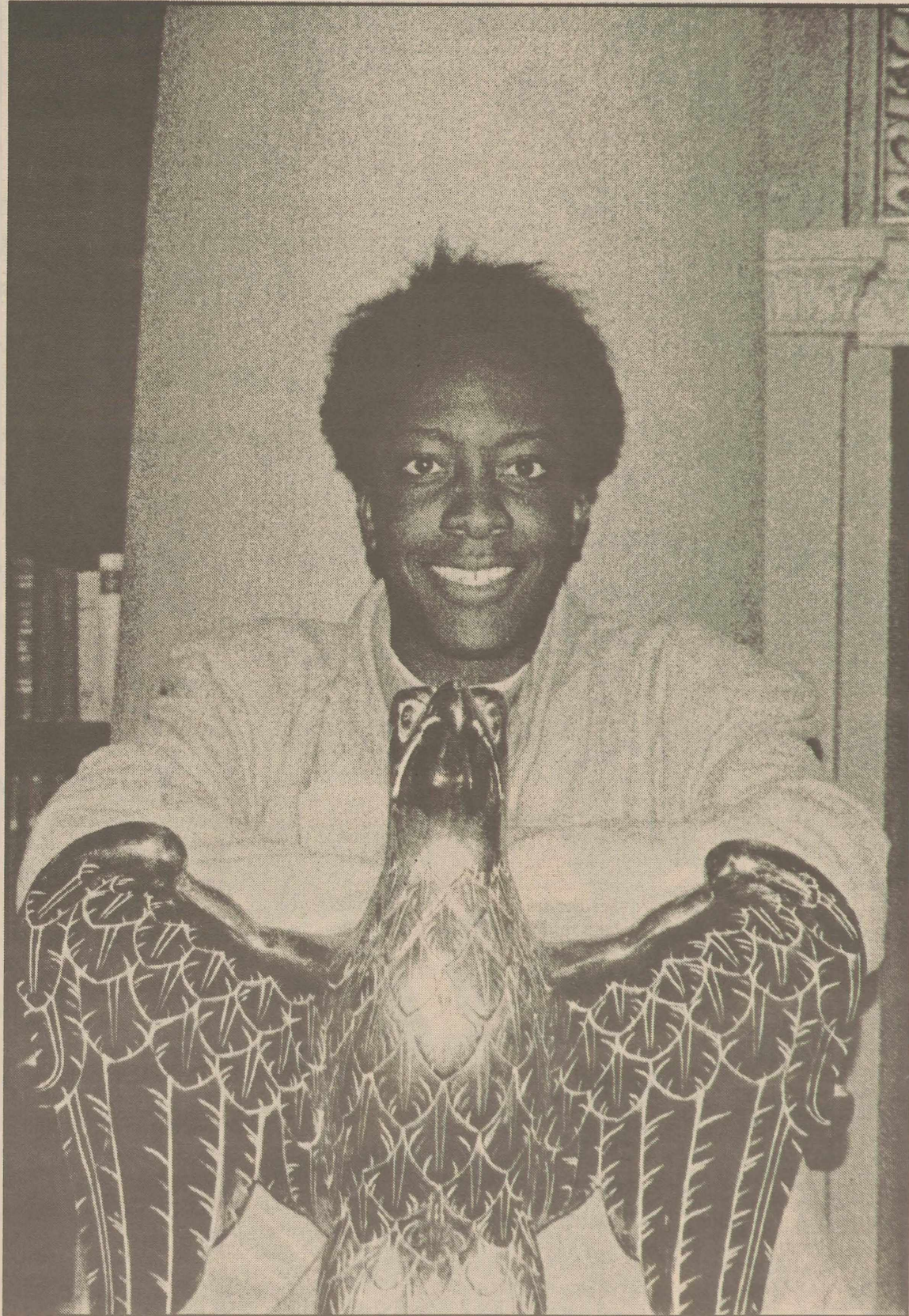
OG DU DØR SÅ
LANGSOMT AT DU TROR
DU LEVER

Og du dør så langsomt
at du tror du lever
skoene er fortsatt varme
av morgenturens skritt
utenfor flyr en ravn, ennå
med den forlatte
greinens tykkelse
i sine krumme klør
om du kunne bevege
deg som den
for du beveger deg i sirkel
men fortære framover
slik to sykkelpedaler
langsomt dreier framover
i lufta like over asfalten
du har lenge
kjent hvordan raven
hveser sitt nebb mot kulden
og du dør så langsomt
at du tror du lever

II.

Og du dør så langsomt
at du tror du lever
digitalklokka skifter
fra 17:55
til 17:56
du klarer ikke å gjøre noe
hver bevegelse
er en tom bevegelse
svøpt om din kropps fylde
og i vinduskarmen står flua
livskraft pumpes
gjennom dens hårtynne bein
digitalklokka skifter
fra 17:56
til 17:57

knytteneven av opplagra ro
dunkes i stolarmens stoff
du klarer ikke å gjøre noe
flua trekkes mot skinnet
fra øynene dine
du våkner så langsomt
at du tror du sover
du har to tynne tåresekker
som gjemmer seg
i begge øyekrokene
i redsel for å fylles
du har lenge kjent
hvordan søvnen
frykter lukkede øyne
hvordan panna
minnes grublerynker
du har lenge kjent hvordan
flua stikker sin snabel
gjennom en tåresekk
du våkner så langsomt
at du tror du lever

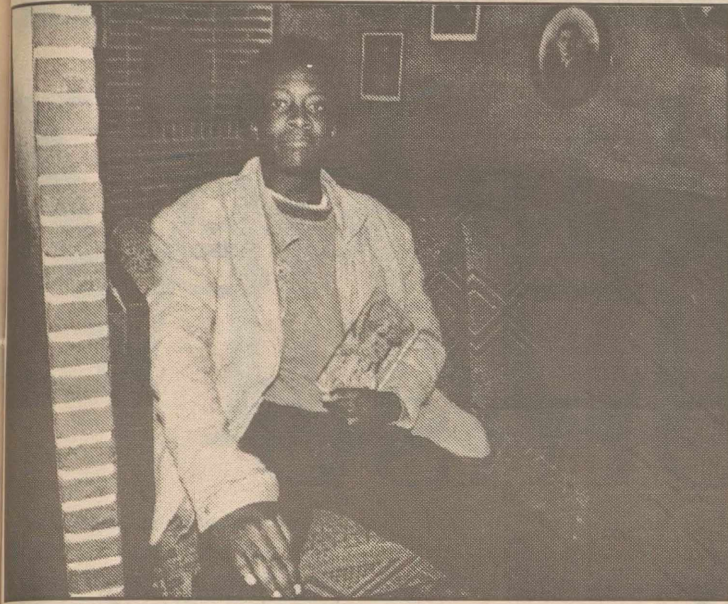
“Jeg er!” Det runger ut i rommet. En kraftig, svulstig stemme vekker liv i de gamle fasjonable lokaler. Det mangelmeterhøye taket løftes liksom enda mer. Norges unge kritikerroste poet har nettopp demonstrert hvordan en venn av ham ble arrestert på Karl Johan etter at han våget å heve stemmen liksom bare for å bekrefte sin egen eksistens. Hotell Bristols gjester var like uforberedt på denne stemmedemonstrasjonen som reporteren var. Han krymper den lille biten taket løftes i det alle blikk vendes mot den svarte poet, ildsangeren - Bertrand Besigye.

III.

Og du dør så langsomt
at du tror du lever
digitalklokka skifter
fra 17:57
til 17:58
du klarer ikke å gjøre noe
du begynner å skjelve
et tomrom surrer som ei flue
inni redselen
stolen kjølner og panna koker
redselen har fluas oppdelte
blikk
redselen titter inn i deg
fra fem forskjellige vinkler
samtidig
du klarer ikke å gjøre noe
hårveksten kravler ut av
neseborene
flua kryper over øret ditt
du legger høyrehånden
forsiktig over øret
det knaser, den summer, det
blir stille
og du klarer ikke å gjøre noe
pulsens haler redselen etter
seg
du forsøker å onanere vekk
redselen
men ingenting hjelper
du bare hører hvordan
det forsiktede orgasmestønnet
måler klangdybden
i din fortvilelse
og toneskarpheten
i din livsgnist
du håper livsgnisten
i det minste vil brenne
stearinlyslenge
i vinduskarmen står ei flue
livskraft spruter i syltynne
stråler
ut til vingenes vibrering
hvis ingenting oppløstende
skjer
innen klokka seks
snitter du pulsåra over
digitalklokka skifter
fra 17:58
til 17:59
Og du dør så langsomt
at du tror du lever

BERTRAND BESIGYE

-Hvordan trodde du det ville gå med diktsamlingen din da du ga den ut?

Svaret kommer kjapt, men før han uttaler ordene begynner kroppen å vugge i lenestolen han sitter i. Bertrand Besigye gir ordene rytme før de blir sagt. "Ærlig talt så trodde jeg den ville bli forbigått i all stillhet og snart havne på billigsalg hos bokhandlerne."

Så skjedde ikke. Kritikerne jublet, og poesiens publikum fant veien til bokhandlerne hvor førsteopplaget snart var utsolgt.

-Hvorfor falt både kritikere og almue så pladask for nettopp dine dikt?

At kritikere roser unge lyrikere skjer jo en gang iblandt, men at publikum løper ned bokhandlene for å kjøpe boken skjer omtrent like sjelden som Haleys komet farer forbi Moder jord. "Jeg vet at diktene mine er annerledes enn det meste av det som skrives i dag. Annerledes i språk, opplevelse og uttrykk, ikke minst. Denne stilen har jeg ikke utviklet på noen spesiell måte. Tenker ikke så mye når jeg skriver, og følger ikke noe fast program. Har imidlertid mye musikk i meg, og den oversetter jeg til ord. Det blir derfor rytmisk og syngende."

Rytmisk og syngende, ja. Bertrand synger også, og at han er glad i rytmer blir avslørt i måten han besitter stolen på: dansende sitting. Han har ikke etablert band enda, men det kommer. Kanskje blir han enda en platepoet på linje med Jan Erik Vold og Arild Nyquist. Men som sagt, foreløpig er det boken og lyrikken som er hans kunstneriske medium.

-Hvor lenge jobbet du med debutsamlingen "Og du dør så langsomt at du tror du lever"?

"Det kommer an på hva du mener med "jobbe". Pleier å si at jeg har brukt hele mitt liv på den, men jeg begynte vel i 19 års alderen

med de første små antegningene." Bertrand er nå 21.

-Hvem er så Bertrand Besigye?

Her får intervjueren en grusom anelse: Tenk om Besigye ikke uttales rett frem? Tabbe! Men pytt, Bertrand Besiddjy, som det uttales, ler. Familien kommer fra Uganda, derav navnet. Men, la oss komme tilbake til intervjuet igjen. Spørsmålet var: Hvem er så Bertrand Besigye?

Å si at stillheten senker seg over lokalet vil være løgn for det kommer stemmesurr fra alle kanter og vinkler, men iallefall blir Bertrand taus mens et smil brer seg over ansiktet hans. "Jeg føler meg som en slags danser som har blitt bundet, hvis du ser det i forhold til poesien. Det vil si at jeg er et menneske med sterk selvutfoldelsestrang. Kulturelt føler jeg meg for lite afrikansk til å være afrikaner, samtidig som jeg er for lite norsk til å være bare nordmann."

Som svart i et gammelt hvitt samfunn er Bertrand selvfølgelig opptatt av rasisme. Dette skriver han blandt annet om i diktet "Rasist, jeg tar imot deg".

"Når det gjelder rasisme har jeg vært en ulykkesfugl. Det finnes mange som ikke har opplevd mye rasisme, men jeg har fått mitt der. Det går på alt fra telefontrussler til fysisk rasisme. Dette er ting som har skjedd før "Og du dør så langsomt at du tror du lever" kom ut.

- Selv om Bertrand Besigye nå er bosatt i Oslo, har han en fortid som "ekte nordlending".

"Joda, jeg kom til Norge som fireåring og bodde faktisk et par år i Tromsø. Gikk da i Elverhøy barnehage."

Kanskje er det noen som husker lille Bertrand fra Elverhøys sandkasser? "Etter det dro familien min til Narvik hvor jeg bodde til jeg var 13 år. Det nord-norske

landskapet sitter ennå i meg," avslutter han. Han forteller så om ungdomsåret i Hedmark før han til slutt endte opp i Oslo.

- Språket ditt er tøft. Er det et typisk byspråk du har lagt deg til, et utslag av byens råhet?

Etter fem minutter med en ganske pussig diskusjon kommer det frem at de to har pratet forbi hverandre, og at språkets tvetydighet kom opp i dagen. Spørsmålet blir omformulert: - Brutalt. Du har et brutalt språk?

"Ah, ...I see. Ja, det kan nok stemme, men jeg opplever språket mitt som langt mer teatralisk enn det er brutalt. Kanskje er det blitt forherdet, en følge av mine erfaringer - en del av byen og den desperasjonen jeg har i meg. Kanskje en slags vekselvirkning mellom det virkelige meg og det byen har påført meg."

Her avbryter kelleren. Han bøyer seg forover og skjenker i de to koppene han har satt på bordet. Kaffen er til meg, kakaoen til Bertrand.

- Vil du være tro mot lyrikken, eller vil du bevege deg i flere retninger?

"Jeg vil nok spre meg utover flere genre innenfor litteratur, men også innenfor andre kanaler vil jeg nok forsøke meg. Det er veldig, veldig viktig," understreker han. "En del av de norske forfatterne i dag har overhodet ingen scenisk bevissthet når de leser opp en tekst. De tror ordene i seg selv skal si alt og skape all stemning. Det er helt feilslått. Hvorfor det? Jo, fordi de i det øyeblikk de står på scenen ikke bare er poeter, men også i like stor grad skuespillere. Da er kommer alt med stemmebruk og scenisk bevissthet frem. Har man ikke en spennende stemmebruk og ellers står rett opp og ned, får man raskt gjesping. Dette er en av grunnene til at jeg vil spre meg ut over flere kunstgenre. Jeg vil bli helhetlig."

Jeg vil også skrive romaner, en eller to, ikke mer. Vil gjøre andre ting også, så jeg vil ikke bruke all min tid på kun skriving. Ser det som viktig å ikke skrive bare for å skrive, men for at man skal ha noe å si. Det skal gjenspeile en utvikling hos forfatteren."

- Hvordan ser du på forfatterrollen?

"Det er amnge måter å skrive på. Noen forfattere setter seg ned hver dag for å skrive, andre, som meg, går alltid rundt med en notisblokk i lommen og skriver kun når inspirasjonen er der."

Bertrand prater videre om forfattere og litteratur. Han forteller om den siste boken han har lest. En bok av en japansk forfatter som begikk harakiri da ingen ville høre på det han hadde å si, som forfatter. Så ekstrem vil han ikke bli, men han mener det er viktig å leve seg inn i det man leser. Blant annet forteller han om den gangen han leste "Spillere" av Dostojevskij og etterpå gikk bort og sløste bort over 2000 kroner på flax-lodd. Eller den gangen han sultet seg et par dager før han leste Hamsuns "Sult". "En jævlig sterk opplevelse. Det var rock'n roll. Det er et tegn på at litteraturen er rik. Iscenesett livet selv, som Shakespeare sa:" "The world is a stage."

- Skriver du selv-biografisk?

"Ja, av og til pinlig selv-biografisk, ned til minste detalj."

- Tør du det flere ganger?

"Vel, jeg har lest opp dikt på

gata. En merkelig opplevelse hvor noen ber deg holde kjeft, andre går rett forbi, andre igjen gir ros. Sånn sett er norske diktere feige. De opptre så å si aldri på gatnivå. En avskyelig feighet. Noen forfattere sier de bare skriver for seg selv. Hvorfor går de da til et forlag?"

- Tenker du selv på leserrollen når du skriver?

"Ikke når jeg skriver. Da forsøker å nå igjen den følelsen jeg hadde idet idéen ble unnfanget. Men, jeg blir min egen leser."

- Har du alltid likt poesi?

"På skolen hatet jeg lyrikk. Alt var fastlåst i det å skulle forstå og tolke et dikt på den og den måten. Pedagogikken på videregående er dårlig og poesidrepene som det nok er vanskelig å gjøre noe med senere, for mange."

- Hvor er du som forfatter. Hvilken tradisjon faller du inn under?

"Er nok på en annen side av litteraturen enn den tradisjonelle europeiske litteratur."

- Hvordan føles det å være Norges første sorte forfatter?

"Det føles flott. Jeg har historien med meg. Men egentlig syntes jeg det var flott å være upublisert. Det er noe sjarmerende ved det å være en upublisert forfatterspire, en slags frihet i forhold til forfatterrollen som man ikke kan ta igjen som publisert. Man kan si alle slags tåpligheter uten at noen stopper opp ved det. Uansett er det fint å ha solgt så mange bøker. Det er en bra tilbakemelding i seg selv på at det en driver med blir verdsett."

- Du har delt diktsamlingen din opp i tre deler, Første ferd, Andre ferd og Siste ferd. Hvorfor en slik inndeling?

Det var faktisk noe jeg så etterpå. Jeg så en viss utvikling.

Første ferd er sett gjennom et gjøglerblikk, Andre ferd er mere enkel, mens Siste ferd er en slags vandringsferd, en mere episk fortellingsstil enn de to foregående ferdene. Den episke fortellende poesien er noe jeg tror på, og som jeg mener har en enorm styrke."

- 1.Sang i Siste ferd, "Ildsangerens ankomst. En vandretur." Hvem er Ildsangeren?

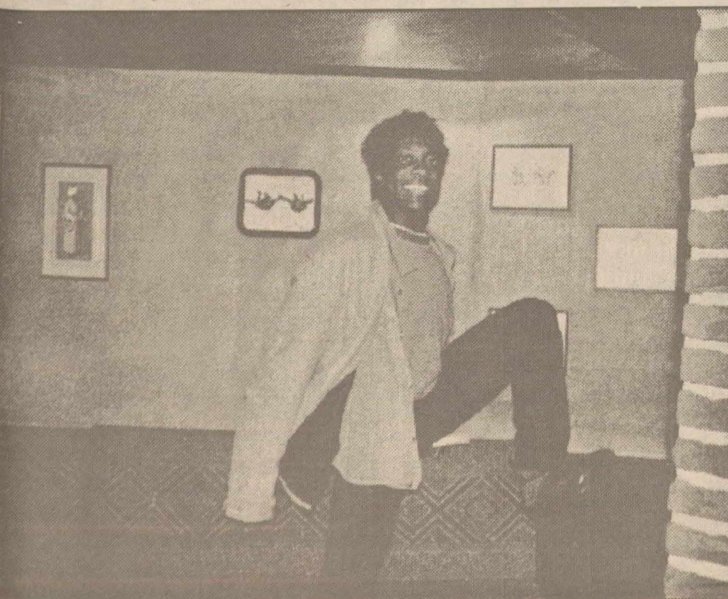
"Jeg tror ildsangeren er det som er dypst i meg, en slags ildkraft, en brann, en appetitt som foreløpig virker umettelig. Han er mitt innerste øye som jeg kan oppleve verden gjennom. Han er min redning når jeg er langt nede."

Etterhvert kommer vi inn på ungdomsgenerasjonen av i dag, deres tapte engasjement.

"Du finner ingen tidligere generasjon som har vært så kuet som vår generasjon. Hvilken generasjon er det som går med klærne deres foreldre brukte? Jo, der er vår, og det gjenspeiler den fantasiløshet som preger oss - ungdommen av i dag. Det er så passivt. Er man på et utested er det ikke mulig å snakke sammen fordi musikken er så høy. Allikevel går ingen bort til D.J'en for å klage på lydnivået. Passivt.

Før jeg går spør jeg Norges først sorte poet om han vil proklamere et dikt. Det vil han. Og atter en gang vekker han det store lokalet, alle stolene, bordene, alle flaskene i baren, kaffekoppene, veggene som danser etter hans røst. Til og med menneskene snur seg for høre på Bertrand Besigyens mørke, klare ildfulle stemme.

Tekst og foto: Sten-Rune Roland

Frå Guatemala og Chile, til Tromsø med kjærleik...

Francisco R. Hernandez og Jose N. Perez er i Tromsø i høve Urbe-folkningsseminaret og for å fremme si sak, sitt folk og kreve Vesten og Noregs annerkjenning av deira identitet som eige folk.

Vi har alle høyrte om Rigoberta Menchu og hennar kamp mot myndighetene i Guatemala for å oppnå rettferd i landet. Også for Francisco Hernandez er bodskapen kamp mot det bestående regimet vesentlig. Han er i Tromsø i dag for å infomere om situasjonen folket i Guatemala i dag lever under. Desse menneska mista sine rettar under massakrane som pågjekk i Guatemala på byrjinga av åttitalet. Då blei folk som ikkje ville innordne seg under det nye regimet pressa til å flykte til jungelen og opp i fjella. I staden for å flykte til fjella, slummen eller Mexico samla vi oss i organisasjonen C.P.R. Med utgangspunkt i ein vanskelig situasjon, der over søtti prosent av befolkninga er under fattigdomsgrensa, har elendige arbeidsforhold, dårlig løn og underernæring, skipa vi altså C.P.R. (folket si motstandsørsla). Då vi krevde rettferd svarte myndighetene med vald og undertrykking. Hæren motarbeider C.P.R. gjennom trugsmål, forteing, kontroll av massemedia, likevel er C.P.R. den einaste gruppa dei ikkje klarer å kontrollere. C.P.R. har i dag godt organiserte eigne samfunn. Desse samfunna har felles kultur, ideologi, er bygd på demokrati og har gjennom samarbeide skapt eit felles lovverk. For å hindre motstandsørsla har hæren gjentatte gonger forgifta drikkevannet, bomba og øydelagt fleire av C.P.R. sine landsbyar og drept fleire av bebuarane. Vi er enno ikkje eitt samla folk, men vi har oppnådd ein felles respekt for kvarandre. Vi står felles mot politikarane og den sentrale vinstyringa av landet vårt. Dei

militære vil framstå med eit demokratisk andlete og innleia i juli i år ei internasjonal tilstadesvering hos C.P.R. Ein vil på denne måte opne vegen og vitne ved overgrep. C.P.R. har no oppnådd ein dialog med myndighetene.

Jose kom til Tromsø for å oppleve snyen, og for å forsterke dei kontaktane dei allereie har etablert i Noreg. -Folket mitt mista sine territorium etter at Pinoche kom til makta. Vi vil ha tilbake våre rettar til jord og vatn, som diktator-regimet tok ifrå oss. Prosjektet vårt C.T.T (Rådet for all jord) er å få sjølvråderett og sjølvstyre. Vi tek utgangspunkt i røyndomen i dag. No består Chile både av eit chilensk samfunn og av mapuchan (indianer-stammen Jose tilhøyrer). Vi vil ha ei akseptering av begge samfunna. Vi er imot utbyggjinga av Bio-elva og går imot å gjere dette om til eit kraftverk. Bio-elva fungerer i dag både som politisk og territoriell grense for mapuchefolket. Elva er heilt fundamental og eit arvegods ein ikkje må øydeleggje. Mapuchane vil ha ein debatt om desse spørsmåla og vil fremme desse spørsmåla for chilendarane og for FN. Vi treng politisk, økonomisk og moralsk stønad. Berre slik kan vi oppnå annerkjenning av oss som folk og respekt for vår identitet. Så voner vi at dei får dei engasjerte Tromsø-studentane sin stønad og at dei fleste møter opp på urbefolkningsseminara som er frå den 07.11-93 og ei uke framover.

Tekst: Solveig M.L.Kavli
Foto: Lisa-Therese Amundsen

Francisco R. Hernandez og Jose N. Perez fra Guatemala er i Tromsø for å sjå på snyen og tale urbefolkningane si sak.

"Gå aldri edru ut på Blå rock cafe!"

"Blant klirrande glass og Helter Skelter"

-Ja vel, eh nei. Her rotar ein seg bort i alt. Først: Omlag tyve meter lang kø, stappfull med øl-tørste studentar. Så- endelig inne, etter ein times kø, som minnar om russiske tilstandar, fordi dei for... suspekte folka var smarte nok til å få seg stempel tidlig på kvelden. Helter Skelter dundrar nådeløst mot ei stakkars sliten sjel.

SPLÆSJ! -Neida, det gjer ingenting at du sølar ut ein halvliter øl på det finaste

skjørtet, som eg FAKTISK har lånt. Hrmpf...

Nauda meldar seg. Etter mykje kniis og fniis på jente-doen er det sjølvsagt INGENTING do-papir igjen. Sistebussen har gått for akkurat eit kvarter sia. Typen som trudde du var kvinna i hans liv har allereie funne den mest utspjåka dama i lokalet...ja, ja-fylla har skylda. Iallfall når han vaknar i morgon tidlig og småfuglane (som forresten har dratt til syden for lenge sia) syng træsje-metall i hovudet hans.

På veg ut av byen sitt mest

rocka sted presterer ein åndsamøbe på rundt forti år å spørje meg om å ... ja, du veit...Heslig, feit og direkte illeluktande startar han å kneppe opp sine gufne bein-klode, medan snørret heng og dryp i barten hans. Fort får eg tak i jakka og tullar skjerfet rundt meg. Paletten er heldigvis ikkje langt unna. På veg ut plasserer eg begge fotene, utrolig nok, i den største søledammen i ei mils omkrets. AAAAAAHG!!!

...Alle var samde i at det hadde vore ein fin tur...

Tekst: Solveig M.L. Kavli

Virkelighetsflukt

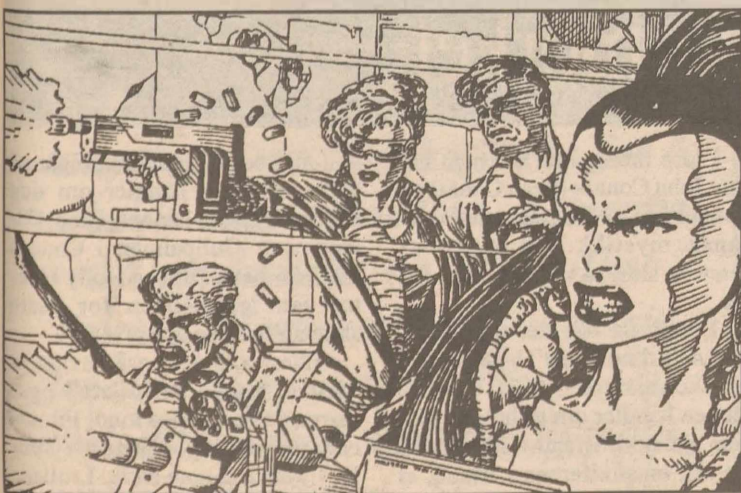
Rollespill har eksistert i Norge de siste 6-7 årene. De fleste er på engelsk. Det finnes svært få på skandinaviske språk. I hvilken tid de foregår varierer fra rollespill til rollespill. Spill som "Dungeons and Dragons" foregår i middelalderen hvor magi er en viktig del av det hele. Andre spill som "Cyberpunk" for eksempel, som vi har tatt utgangspunkt i, foregår i nær fremtid, like etter tusenårsskiftet.

Hva er rollespill ?

Rollespill kan best betegnes som en blanding mellom organisert cowboy og indianer og improvisert teater. Det som skiller denne måten å leke cowboy og indianer på fra den vi husker som barn da vi sprang rundt i skogen og ropte og skrek som gale, er det at rollespillet krever minimal fysisk utfoldelse. Spillet foregår i praksis ved at man bare sitter rundt et bord og hylar, skriker og vifter med armene. Noen lever seg til og med sånn inn i det at de tar med ekstra rekvisitter. Sammenligningen til teater er også naturlig da man helt og holdent går inn i den personen man spiller. Alt man sier i spillet sier man i kraft av den personen man spiller. Det er ikke bare snakk om at man styrer handlingene til den personen man spiller, man er den personen. Man sier ikke at: nå sier jeg det og det, man bare sier det. Rollespill skiller seg ut fra andre spill på et vesentlig punkt. Spillerene spiller nemlig ikke mot hverandre, de spiller med hverandre. De forskjellige spillere samarbeider, så det er ikke slik at bare en spiller vinner og ikke de andre. En annen ting som skiller rollespill fra vanlige spill er det at i vanlige spill har man re-

Vi befinner oss i nær fremtid. Året er 2020, fire personer sitter på en kafe og slapper av. De får pludelig en telefonoppringning. De blir bedt om å møte på Club Atlantis klokken halv syv. De fire drar avgårde og ankommer Club Atlantis like før halv syv. De vises bort til et bord hvor det sitter tre menn. Våre fire venner får i oppdrag å oppspore en kjemieksperter som tilsynelatende er blitt kidnappet. -Neida, dette er ikke begynnelsen på enda en dårlig science-fiction historie. Dette kan være "virkeligheten" for de mange som har rollespill som fritidssysse.

gler og et sett med brikker og det man gjør er begrenset innenfor brettet. I et rollespill har man ikke noe brett man beveger seg etter. I et vanlig spill flytter man brikkene

fra et punkt til et annet. I et rollespill gjør man litt mer avanserte ting. Man snakker med personene man møter, det er ting man må tenke ut på egenhånd. Det er ikke

bare snakk om å komme seg fra et punkt til et annet. For å bli en god rollespiller krever det at man lever seg inn i den personen man spiller. Lengden på spillet kan variere, men gjennomsnittlig spiller man tre til fem timer når man først er i gang.

Hvordan foregår selve rollespillet

Å spille rollespill er på mange måter en komplisert affære. Man starter med basisreglene og utvider med tilleggsregler og mer kildemateriell. Det er ikke noe man setter seg ned og spiller bare for en kveld. Rollespill krever en masse forberedelser før man overhode kan begynne å spille selve spillet. Skal man spille rollespill er det første man må gjøre å velge en

person man har lyst til å spille. Hvilke personer man kan være varierer selvsagt fra rollespill til rollespill. Hvert rollespill har et persongalleri hvor man velger den personen man har mest lyst til å være. Når man så har valgt en person så begynner det som virkelig er gøy. Da skal evner, personlighet og livshistorie til personen man har valgt skapes. I noen spill får man utdelt en poengsum, i andre er det terningene som avgjør hvor godt man kan de forskjellige tingene. Ved hjelp av poengsum skal man fordele poeng på diverse ferdigheter og evner. Det kan være hvor intelligent man er, hvor mye flaks man har, hvor pen man er, hvor mye teknisk innsikt man har, hvor kul man er, hvor fort man springer, osv osv. Man kan få hele livshistorien sin konstruert. Ved hjelp av både åttekantede og tikkantede terninger triller man seg frem til hvilke viktige eller uviktige ting som har skjedd tidligere i livet. Man tar for seg år for år frem til i dag og noterer ned de tingene som kan få betydning senere i livet (spillet). En spilleleder er viktig i et rollespill. Rollespilledtakerene spiller selv hver sin person. I tillegg har man en spilleleder som organiserer det hele. Spillelederen lager historiens plot og setter rammen for hva som skal skje i spillet. Siden man i rollespill ikke har brett å spille etter, tegner spillelederen opp de tegningene som er nødvendig. Det kan være tegninger av gater, hus og rom. Det er nødvendig for de forskjellige spillerene å ha noe konkret å forholde seg til,

da resten av spillet foregår oppe i hodene til hver enkelt spiller. For å gå i gang og spille rollespill trenger man bare en regelbok og noen terninger. I regelboken står alt man trenger å vite om regler og

hvordan spillet ellers er lagt opp. I Oslo finnes det egne rollespillturneringer. Der har man til og med NM i diverse rollespill. At rollespill er virkelighetsflukt er vel ganske opplagt. Man flykter inn i en helt ny verden som man selv har vært med på å skape. Man skaper sin egen person som selvsagt er en "helt" og som overvinnet det meste. Det rollespill egentlig dreier seg om er skape en arena hvor man kan spille ut alle sine sprø innfall som det ellers ikke er plass til i vårt virkelige samfunn.

FILM

Filmklubben fremover!

Det går mot slutten av semesteret og siste nummer av Utopia før jul er et faktum. Filmklubben derimot holder på helt frem til 11. desember.

Først ut fredag 12. november er "Viskningar och Rop", en film av Ingmar Bergman fra 1973. Filmen kan betegnes som et kammerspill og utspiller seg på en herregård på slutten av 1800-tallet. Det kan også nevnes at Liv Ullman spiller en hovedrolle.

Lørdag 13. november er det klart for "Til Verdens ende" (1991) av Wim Venders. Filmen kan karetriseres som en road movie. Den er tatt opp i ni forskjellige land og sytten forskjellige byer. Filmens handling er lagt til 1999 og teknologien er på fremmarsj.

Lørdag 20 november er det derimot klart for westernfilmen "Ondt blod i vesten" (1968) av Sergio Leone. "Ondt blod i vesten" er Leones avskjed med spagetti-western, genren han selv har skapt. Filmen skiller seg på mange måter fra Leones tidligere western-filmer ved at den har et mer dvelende kamerabruk og er mer "poetisk".

Fredag 26 november er det klart for "Ivans Barndom" (1962). Denne russiske filmen av Andrej Tarkovskij handler om ungutten Ivan som er 12 år og hans opplevelser ved frontlinjen under den andre verdenskrig.

Lørdag 27 november viser filmklubben "Jules og Jim" (1962) av den franske bølge-ressigøren Francois Truffaut. Vi blir i filmen viklet inn i et trekantforhold. Filmen er i ettertid blitt stående igjen som en av "Den nye Franske bølges" viktigste filmer.

Lørdag 4. desember vises Roman Polanskis "Rosemarys baby". Filmen handler om Rose-mary som skal føde djevelens barn! Det er i filmen barnet som er det bærende elementet i kampen mellom det gode og det onde. Filmen er blitt en klassiker og trendsetter innenfor moderne skrekfilm.

Fredag 10 desember er det klart for den tysk/sveitsiske filmen "RobbyKallePaul" (1989) av Dani Levy. "RobbyKallePaul" er en ellevill komedie som handler om tre kompisers ensomhet og lengsel etter kjærlighet.

Lørdag 11. desember er det klart for årets siste filmklubbvisning. Da står "Narren" (1990) av Christine Edzard for tur. Filmens handling er lagt til London på midten av 1800-tallet og handler om den suspekke finansverden, om manipulering av aksjeverdier, om anskaffelse og tap av formuer. Filmens tittel "Narren" henspiller på det dobbeltspillet hovedpersonen berdriver. Derek Jacobi er både den rike forretningsmannen Sir John og den fattige regnskapsføreren Mr. Fredrick. Ved hjelp av dette prøver man å fortelle noe om de sosiale ulikhetene i England.

Tekst: Jørgen Flint

Hvem bestemmer hva vi skal få se?

Filmsensur er et ord som vekker sterke meninger hos mange, men hva er egentlig filmsensur. Hvordan praktiseres den i Norge i dag og hvilken misjon har den egentlig. Har vi virkelig i dagens liberale samfunn behov for at noen få personer skal sitte å bestemme hva vi skal få se og hva vi ikke skal få se på kino.

Det begynte i 1913 med at vi fikk en kinolov. Filmer ble enten forbudt eller godkjent. Det var ikke på denne tiden heller noen differensiering på alder. I 1921 fikk man innføring av aldersgrense 16 år og delt sensur. Det var enten voksenfilm eller barnefilm. Etter det gikk det slag i slag, man fikk etterhvert et stadig mer utbygd og sinrikt sensursystem. I dag er det delt inn i 5 årsgrense, 10 årsgrense, 15 årsgrense, 18 årsgrense og filmer som blir forbudt.

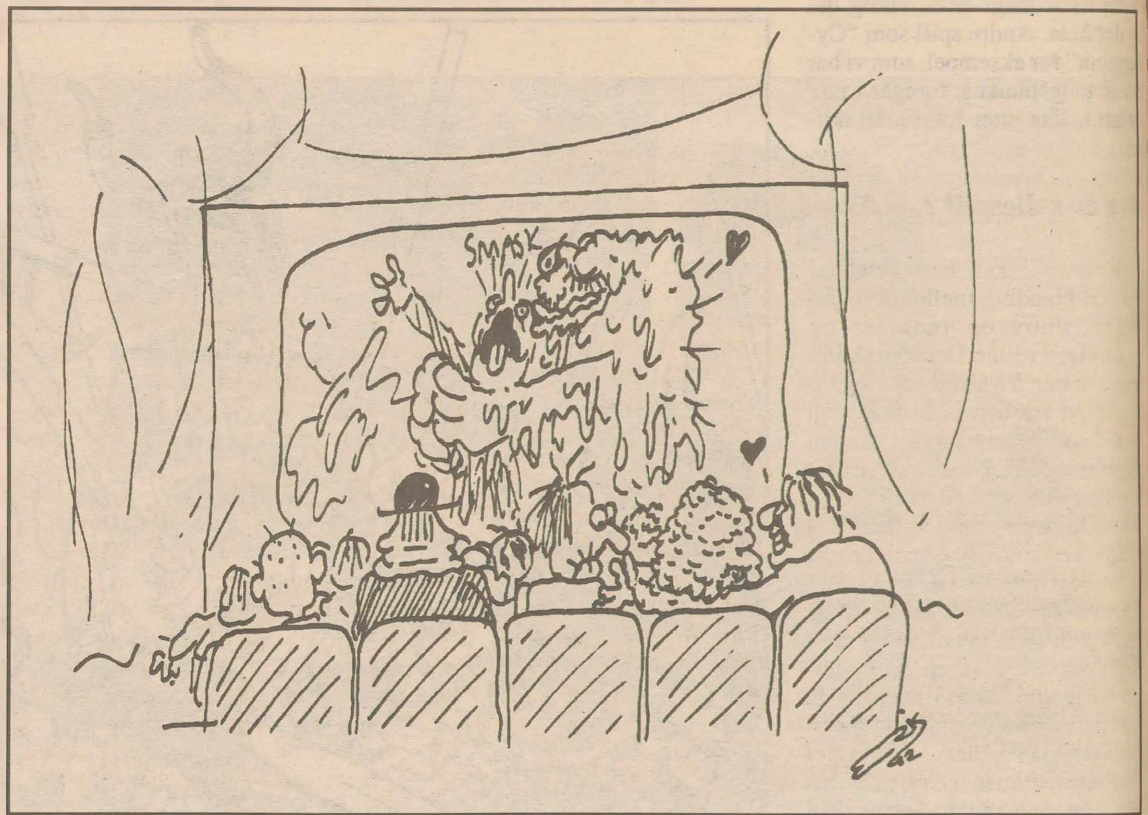
Til å sensurere og bestemme aldersgrenser har man Statens Filmsentral. De ser gjennom alle filmer som skal vises på norske kinoer og klipper om nødvendig bort det de måtte ønske. De bestemmer også hvilken aldersgrense filmene skal få.

De respektive importbyrå har også selv endel å si når det gjelder aldersgrensen på filmen. De klipper ofte selv til filmen slik at den får den ønskede aldersgrense på kino. Bak dette ligger selvsagt kommersielle hensyn. Importørene vil selvsagt at filmen skal nå et størst mulig publikum og sope inn mest mulig penger.

Et eksempel på dette kan være den amerikanske filmen "Nattsvermeren". Den gikk på norske kinoer med 15-års grense. Opprinnelig var filmen tillatt med 18-års grense ukliippet. Men importbyrået klippet den slik at den gikk gjennom filmkontrollen med aldersgrense 15-år. Dette fordi det er mer penger å tjene på 15 års filmer.

Aldersgrenseinndeling er en forsåvidt grei affære. Statens Filmsentral ser igjennom filmene som skal kinolanseres og gir dem en aldersgrense, noe som gir en pekepinn om hvem filmen passer for. **Forbudte filmer**

Mer interessant er det imidlertid å se på de filmene som Statens

Filmsentral ikke slipper igjennom sensuren og som blir forbudt for det kinoglade publikum. Statens Filmsentral kan ikke godkjenne filmer som filmkontrollen mener "strir mot lov eller krenkjer sømd eller verkar forråande eller moralsk nedbrytande". Når det gjelder det å "stri mot lov" så har man to paragrafer å forholde seg til: Straffelovens paragraf 211 ("utuktig eller pornografisk") eller paragraf 382 ("utilbørlig bruk av grov vold i underholdningsøyemed").

Monty Phytons "Life Of Brian" ble med en gang den kom forbudt i Norge en kort periode. Den ble forbudt etter den såkalte blasfemi-paragrafen, for så senere bli tillatt med 15 års grense. Et an-

net eksempel på en film som har blitt forbudt i Norge er Stefan Jarls dokumentarfilm "Et anstendig liv". Bergen Filmklubb fikk på begynnelsen av 80-tallet tolv tusen kroner i bot for å vise filmen. Her må filmkontrollen ha ment at filmen har vært "moralisk nedbrytende" eller kanskje den var "moralisk forråande", ikke vet jeg. Filmen er i dag godkjent og har 15-års grense, så det virker som om man med tiden er blitt mer tolerant. Et eksempel på en nyere film som for ikke så alt for lenge siden ble forbudt, er filmen "Kald måne". Denne filmen fant dessverre ikke filmkontrollen sømmelig nok og forbød visning på norske kinoer.

Video og sensur

Når det gjelder videofilmer så gjelder det andre sensurregler. En videofilm går ikke gjennom filmkontrollen. Den trenger bare å bli registrert i videogramregisteret. Man driver altså ingen forhåndssensur av videofilmer, en videofilm kan selvfølgelig i ettertid bli trukket inn for sensur. Noe som likevel ytterst sjelden skjer. På kino skal man altså forhåndssensurere filmer og bestemme hva som passer at den voksne mann og kvinne skal få se, mens på videomarkedet virker det som om alt er tillatt.

Tekst: Jørgen Flint

på første rad i mørket

Tromsø kommunale kinoer fortsetter videre i programmet sitt frem mot jul. Tirsdag 9. november er det klart for en ny Schwarzenegger film. Denne gangen heter filmen "Den Siste Action Helten". Tittelen burde si sitt og få alle Schwarzenegger fans til å springe til kinoen. Schwarzenegger spiller i filmen den stødige, pågående, ubarmhjertige og rå-sterke Jack Slater. Han er sersjant ved Los Angeles Police Department og har aldri tapt et oppgjør i krigen mot kriminaliteten.

Det er også snart klart for "Pesten". Her møter vi Robert Duvall og William Hurt i to sentrale roller. Filmen handler om innbyggerene i en by hvor pluse-

lig pesten bryter ut og de blir isolert fra omverden. Det blir også etterhvert klart for den kinesiske filmen "Terrakotta-krigeren". Filmen kretser rundt tema som evig liv, udødelig kjærlighet og reinkarnasjon, alle typiske ingredienser i filmer fra denne delen av verden. Terrakotta-krigeren kan sees som en film blott til lyst, men vi aner likevel samfunnskritiske elementer i denne beretningen.

Den 19. november er filmen "Blodrød Sol" planlagt satt opp. Politimann Web Smith (Wesley Snipes) blir innkalt for å etterforske mordet på en ung kvinne. Hun er funnet drept på på styrerommet til et stort japansk firma i Los Angeles sentrum. Sammen med ham

til å løse mordgaten har ham be-tjent John Connor (Sean Connery). Connor har sterke røtter innen japansk mystikk. Han jobber dessuten aldri på vanlige mord-saker.

Etterhvert blir det også klart for "Alltid mot vest" laget av den britiske ressigøren Mike Newell. Filmen handler om to brødre som drar gjennom Irland. Filmen tar for seg omstreiferene i Irland, et av Europas siste nomadefolk. Omstreiferene har selv bidratt med tips til detaljer i filmen og endel av dem er også med i filmen.

Det er også snart klart for den New Zealandske filmen "Piano" av Jane Campion, kvinnen bak filmer som "Sweetie" og "En engel

ved mitt bord". Filmen foregår på 1850-tallet og handler om den stumme Ada og hennes piano. Filmen vant Gullpalmen i Cannes 1993 for beste film og Holly Hunter vant gullpalmen for beste skuespillerinne.

Ellers kan det også nevnes at "Super Mario Brothers" også nærmer seg Tromsø kino. Filmen er basert på det populære TV-spillet (!) med samme navn. I rollene møter vi Bob Hoskins og Dennis Hopper.

Tekst: Jørgen Flint

Karl Milton Hartvedt

Djevelen danser

MILAN KUNDERA:

"Livet er et annet sted"

Røyndom er fantasi og fantasi er røyndom. Romanen "Livet er et annet sted" er skrevet av den ikkje ukjende forfatteren Milan Kundera. Milan Kundera er kjend for sine praktfulle romanar og denne er intet unntak. Forfatteren er fødd i Tsjekkoslovakia i 1929, og det er nettopp her handlinga i boka utspeller seg.

Vi møter den unge håpefulle poeten Jaromil og den kravstore mora hans, Maman. Milan Kundera viser oss eit forhold der mora er intens og nærast kveler son sin med sitt altoppslukande omsut. Kundera gjev oss eit klart innsyn i personane sine liv, og med si skarpe penn grip han oss inn i handlinga frå første stund. Ein kan ikkje unngå å få medkjensle for Jaromil, der han ubønnhørlig blir forma inn i mora sine von om sin son kunstnaren, poeten. Det er mora som plantar spira til ønsket hans om udøyddelegheit.

Som i Milan Kunderas fleste bøker har hovudpersonen også her ein uutslettelig von om å setje spor etter seg hos andre menneske. Po-

eten blir til gjennom mora sin von, faren sitt fråver og heile verda si likegyldige ovanfor dei vakre tankane hans. I si einsemje kreerer han drøymefiguren Xavier, guten som lever i draumane. For han er svevn liv og draumen liv. Nettopp her treff Milan Kunderas vannvittig godt. For alle menneske har ei sterk trong til å få sine draumar realisert og for Jaromil blir Xavier løysinga.

Vi treff han gjennom eit heilt liv der forfatteren syner oss poeten sin oppvekst og pubertetsproblem, der det heile kulminerer i Tsjekko-slovakia sitt store studentopprør. Her gjer Jaromil også opprør mot Maman, men forgjevast: Det er nyttelaust å fri seg frå mora. Ho følgjer han i alt han gjer og sviktar si eige oppfatning av klassekamp, og konverterer til kommunismen. Til og med i oppdaginga av kjærleiken forfølgjer ho han.

Kvinna i Jaromil sitt liv er sjanselaus mot mora, og må finne seg i Maman sitt intense sug etter sin eigen son, som nesten fortunar seg

som incest. Ho nærer ei svartsjuka til alt sonen foretek seg, bryt seg inn i skuffene hans og føler at ho sviktar han om ho sjølv tek seg ein elsker.

Milan Kundera bruker eit nært og direkte språk. Ein blir slått av hans klare personskildringar og boka er gjennomsyra av svart humor, sarkasme, erotikk og ungdommelig naivitet. Romanen er ei skildring av einsemje, draum og politisk og åndelig revolusjon:

"Du våget ikke å si noe, jeg gikk aldri alene. Men jeg visste det likevel, at en gang vil du være her hos meg. For jeg ville også ha deg,"

"Dikteren bare klager og klager over den tapte ungdommens klager: Men i går har herren besvart deres klage: Dikter vær gutt i alle dine dage!"

Omtalt av Solveig M.L Kavli

lyst; men enda viktigere det som avviker og har tatt en pervertert form. Hartvedt bestreber å opprettholde en nøktern og skeptisk tone, noe som til tider kan gjøre framstillingen av stoffet noe tørt; så langt det da lar seg gjøre å leve et likegyldig verk om et slikt emne.

Hans hovedpoeng blir å ikke la fordømmene ta overhånd overfor noe som ofte ikke er annet enn en alternativ livsform/religion. Det er derfor litt forstemmende at han selv ledig og elegant rusler ut i den samme uvitenhet som så mange før ham, når kapittelet om ungdom og musikk brettes ut. Likeså kan man reagere på hans konklusjoner om hva som er akseptabelt og hva som er forkastelig. Hartvedt har i likhet med leseren verdier og fordommer som hemmer en fullstendig nøytral vurdering av det moralske og ansvarlige aspektet ved okkultisme.

Dette er likevel på langt nær nok til å ødelegge en bok som uten å være vanskelig tilbyr mengder av informasjon og kunnskap.

Omtalt av Kenneth Schønenberg

Forrige utgave av Utopia kunne blant annet by på en artikkel omhandlerende black/deathmetal, en artikkel som forhåpentligvis ryddet opp i enkelte myter og vrangforestillinger om emnet. Boken "Djevelen danser" har en lignende intensjon, å få fram skillelinjene mellom magi, okkultisme og satanisme, og å definere hvit magi kontra svart magi. En oppklaring og differensiering på dette området er i høyeste grad påkrevet. For svært mange, særlig innen ulike kristne miljøer, framstår disse betegnelse som likestilte - en flørt med mørkemakter.

Hartvedt, med bakgrunn i studie av psykologi, religions-historie og gresk i tillegg til i en årrekke å ha beskjeftiget seg med okkulte spørsmål, oppviser de beste forutsetninger for å levere et balansert og objektivt innblikk i de ulike retninger. Han inviterer leseren med på en fascinerende og lærerik reise med utgangspunkt i før-kristen tid og helt fram til dagens tabloid-satanisme.

Materialet bygger på både studier av skrifter såvel som intervjuer av personer med tilknytning til ulike grener av okkultismen. De ideologiske som de geografiske båndene knyttes, hvor det som forener de ulike retninger blir be-

Byens billigste bilutleie

STUDENTER 10% RABATT

RENTANRECK

Telefon 77 613777. Åpent 8.00 - 16.00

STUDENTPRESTEN

Studentprest Dagfinn Magnus er ansatt av Den Norske Kirke for å arbeide blant studenter og ansatte ved Universitetet og høyskolene i Tromsø. Presten er åpen for samtaler om religiøse, personlige, og sosiale problemer, samt faglig-teologisk rådgivning.

Kontor i Breivika, IMR, rom A-123
tlf. 083-44097, priv. 083-58065

Hvor mange ganger har du vært på Universitetet og følt at verden går i mot deg? Du skjønner lite, og selv om du leser mye får du ikke ordentlig dreis på stoffet. Du drar heller ut på fredagskvelden, slapper av med et par-åtte halvlitre, våkner opp på søndag og har dårlig samvittighet. Da skal du ta fram Arne Hjeltnes dikt "Slik eg ser det". Etter dette føler jeg meg i fin form, og diktet går som følger:

Anti-deppetid

Innramming og kunstnerutstyr

- Forhandler Winsor og Newton
- Godt utvalg i rammer og passepartout
- Kort leveringstid
- Rimelige priser

Hans Kastnes Atelier
Strandgt.35
Tlf. 77 68 99 99

"Det er sikkert dei som grublar på renter, medan andre er ute å dansar med jenter."

"Det er sikkert dei som høyrrer talar av Gro, medan andre syng songar på ei koselig kro."

"Det er sikkert dei som vil opp og vil fram, medan andre er glade, når dei kan dela ein dram."

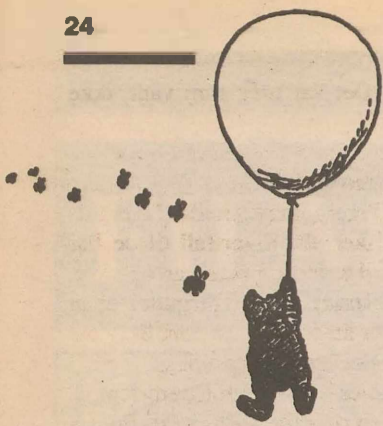
"Det er sikkert dei som brukar tida nyttig, som ikkje har snubla sidan åtteogsyttig. Dei er sikkert smarte, dei er sikkert best, men aldri om eg ber dei heim på ein fest."

Trøst deg med dette når renta blir for høy, når presset fra Statens lånekasse blir for stort, og når pilsprisen blir for jævli. Lev vel, og husk:

" Aldri har vi hatt så mye fritid aldri har vi levd så lenge - aldri har vi hatt så liten tid"

Allan Andreassen

Det var en gang en ganske alminnelig teddybjørn som het Winnie the Pooh, (også kjent som Ole Brumm.) Han ble sydd en gang på 20-tallet og lever kanskje den dag idag, (i så fall er han vel på museum). Gutten som eide teddybjørnen het Kristoffer Robin og hadde en far som var så glad i

å skrive. Istedet for å leke med gutten, noe den intellektuelle forfatterfaren ikke var så flink til, skrev han små historier om teddybjørnen og de andre kosedyra. Hvert dyr fikk sitt eget navn, sin egen personlighet og sitt eget hus i Hundremeterskogen, der de alle bodde. Og snipp, så var det blitt en bok, og snapp, så var den kjent over hele verden, og snute, så avlet den Ole Brumm-klubber, Ole Brumm-tegneserier, Ole Brumm-teaterstykker og årlige konkurranser i

Et motefenomen?

Den store Ole Brumm-boomen er over oss. I år har det kommet ikke mindre enn 13 nye bøker om ham - alt fra kikk-bak-klaffen-bøker for de minste til "Tao med Ole Brumm" for de mer intellektuelle. Tor Åge Brings-

værd og Marianne Koch Knudsen har skrevet nye oversettelser. Torbjørn Egner-oversettelsen er nemlig både forkortet og forenklet og kanskje også forsnillet i velkjent Kardemommeby-stil. Den nye oversettelsen er langt nærmere originalen, med underfundige små ordspill og et språk som kanskje passer bedre for voksne enn for barn. Ja, Ole Brumm er virkelig blitt en "in" liten bjørn, og er

Ole Brumm - en Dum Bjørn med Ganske Stor Forstand?

"Det gjør meg ikke noe om det regner eller snø bare jeg får honning er jeg blid og glad som før"

Ole Brumm er bokens store helt. Ikke fordi han er så veldig intelligent, flink eller morsom - han er bare genialt enkel. Han følger instinktene sine, og så går det som oftest bra. Som f.eks når de har gått seg bort i skogen og han finner veien hjem fordi han hører honningkrukkene rope "O-le Brumm. O-le Brumm." Andre ganger går det ikke fullt så bra - som den gangen han skal stjele honning fra biene ved å henge i en blå ballong og late som han er en liten svart sky. Biene gjennomskuer planen hans selv om Kristoffer

Ole Brumm - og de an-

brukt i alle tenkelige sammenhenger. Man kan knapt delta i en intellektuell samtale uten å ha noen vel plasserte Ole Brumm-sitater på tungen. Til og med i politikken har han gjort sitt inntog. Erik Solheim er blitt kalt en Ole Brumm-politiker ("ja takk, begge deler"), noe som har ført til sterke protester fra de ekte Ole Brumm-kjennerne. Er da Ole Brumm bare et motefenomen? Og må man starte en anti-Ole Brumm-klubb for å være en smule original? Kanskje det er på tide å friske opp kunnskapene om bøkene ("Ole Brumm" og "Huset på Bjørne-hjørnet") som var opphavet til alt?

For noen er Ole Brumm kun en snill liten bjørn som tilhører barndomslandet. For andre gir bøkene en høyere innsikt i både psykologi og filosofi. Bøkene kan altså leses på mange plan. Noe av det som gjør dem så spesielle, (bortsett fra den geniale humoren) er at de tar den "menneskelige" adferd på kornet. De fleste kan fin-

ne en eller flere typer å kjenne seg igjen i. Her følger en karakteristikk av dyra i hundremeterskogen. Test Deg Selv og se hvem DU ligner på.

Robin går under treet med paraply og sier "jamen tror jeg ikke det blir regn".

Ole Brumm undrer seg over verden, men finner sjelden ut så veldig mye. En gang han og Nasse Nøff har gått rundt et tre og fulgt fotsporene til en vussel, helt til de delvis finner ut at det er deres egne fotspor, sier han mismodig: "Jeg er en Dum Bjørn på Ville Veier. Og jeg er en bjørn Uten den Minste Forstand." "Du er den Beste Bjørnen i Hele Verden", svarer Kristoffer Robin. Å ikke ha så mye forstand er faktisk ikke det verste som finns. Ole Brumm snubler som regel over løsninger likevel. Og når han finner på noe fint, kommer det helt av seg selv - som sangene hans. Ole Brumm kan kunsten å glede seg over livet. Hvis noen sier kompliserte og uforståelige ting til ham, synger han bare "dudelidei" istedet. Han er den han er - rund, gemyttelig og hjelpsom

og det er kanskje derfor han er så
asket.

Nasse Nøff - et Meget Lite Dyr

"Nøff!" sa Sprett. "Du er en
ordentlig pyse."

Nøff snufset litt. "Det er van-
kelig å være modig når man bare
er et Meget Lite Dyr", sa han.

Ole Brumms trofaste følges-
venn er en liten og redd gris i en
stor og farlig verden. Han er stort
sett enig med alle, liker fioler og
fred og er redd for fremmede dyr.
En gang skal Brumm og Nøff fan-

ge en heffalomp, men istedet hav-
ner Brumm i fellen med en
honningkrukke på hodet. Og der
finner Nøff ham.

"Hjelp, hjelp!" ropte Nøff. "En
Heffalomp! En forferdelig Heffa-

Tussi, det gamle grå eselet som
holder til i "Tussis tistlete hjørne,
ganske sumpete og
sørgelig", er Hun-
dremeterskogens
ensomme outsider.
Han garderer seg
mot ubehagelige
overraskelser ved å
alltid vente det ver-
ste, og bevæpnet
med sarkasme og
ironi hever han seg
over denne verdens
dumhet. Å gå på
besøk til Tussi er
ikke alltid like mor-
somt.

"Hei Tussi!"
ropte de muntert.

"Er det dere?"
sa Tussi. "Har dere
gått dere bort?"

"Vi ville gjerne
hilse på deg og se
hvordan huset ditt
har det," sa Nøff.
"Se Brumm, det
står der ennå!"

"Det gjør
d e t", sa
Tussi. "Ganske for-
underlig. Man
kunne ventet at en
eller annen ville

"Ja" sa Nøff, "Sprett er klok."
"Og han har god forstand", sa
Brumm.

**"Dyrene i Skogen
tenker ikke så mye,
de bare er. Men
med et overvoldende
antall mennesker, er
det et tilfelle av
(for å feilsitere en
gammel vestens
filosof) "jeg tenker,
altså er jeg Forvir-
ret." Hvis man
sammenligner Byen
med Skogen, kan
man begynne å
undre seg hvorfor
det er mennesket
som klassifiserer
seg selv som Det
Høyest Utviklede
Dyret." ("Tao med**

"Ja" sa Nøff.
"Sprett har god
forstand."

Så var det stil-
le en lang stund.

"Det er kan-
ske derfor", sa
Brumm, "at han al-
dri forstår noe."

Kaninen Sprett
er den klarsynte
realist, den selv-
oppnevnte
organisatoren av
store planer, sam-
funnsborgeren,
alltid opptatt med
å gjøre Viktige
Ting. Hvor viktige
de er, er det dess-
verre bare Sprett
som innser. Sprett
ser det som sin
plikt å overholde
orden i Hundreme-
ter-skogen og sette
de andre på plass.
Han synes f.eks at
Tigergutt er for
stor og dytter for
mye. Derfor skal
de narre ham til å

til henne for å få råd, og det setter
henne av og til i knipe. Som når
Sprett ber henne lese en papirlapp

og spør om hennes mening.

"Nå vel?" sa Petter Sprett spør-
rende.

"Ja" sa Uгла og så meget klok
og tankefull ut. "Jeg skjønner hva
du mener, det er det ingen tvil om."

"Nå vel?"

"Akkurat" sa Uгла. "Helt nøy-
aktig!" Og hun tilføyde etter å ha
tenkt seg om: "Hvis du ikke var
kommet til deg, så ville jeg kom-
met til deg."

"Hvorfor?" spurte Sprett.

"Av den viktige grunn" sa Uгла
- og håpet det ville hende ett eller

"Det var meg som vant, ikke
sant?"

"Det er bordduken min" sa
Brumm.

Tigergutter kan alt. Tigergut-
ter liker alt. Ivertfall til de har
prøvd ut hva de ikke kan og liker.
Problemet med Tigergutter er at
det er litt for mye av dem. Selv om
de ikke mener noe vondt, kan de
være en prøvelse for dem som li-
ker ro og orden. Men Tigergutter
kan også være nyttige. Når Sprett
er ensom og forlatt i tåken, kom-
mer plutselig "en stor Tigergutt,
en snill og hjelpsom Tigergutt, en
Tigergutt som dyttet, men som dyt-
tet på en slik hyggelig måte som
Tigergutter skal dytte." "For inni
den stygge andungen er svanen,
og inni den Dyttende Tigergutt er
det en Reddende Helt som vet vei-
en, og inni hver av oss er det noe

i Hundremeterskogen

lomp!" Og han pilte av sted så fort
han kunne mens han ropte og
skrek: "Hjelp, hjelp, en Ferforde-
lig Hoffalemp! Hoff, hoff, en
ferfirdelig Hurralomp! Hurr, hurr,
en Forfryktlig Helleromp!" Når
Nøff innser hvor dum han har vært,

kryper han tilsengs med hodepine.
Ikke desto mindre drømmer han
om å få være den Tapre Helten.
En gang klarer han det til og med
nettopp takket være sin store svakh-
het, størrelsen hans. Når Ugla's hus
faller ned, hvem er det som klarer
å ta seg ut og tilkalle hjelp? Jo,
Nasse Nøff, det Meget Lille Dy-
ret.

(Nå har Nøffs svar på "Tao
med Ole Brumm" kommet, nem-
lig "Zen med Nasse Nøff". Mer
vites ikke.)

Tussi - den ensomme outsideren

"Hva er i veien?" spurte Ole
Brumm.

"Ingenting Brumm Bjørn," sa
Tussi, "ingenting. Vi kan vel ikke
alle, og noen av oss kan slett ikke.
Sånn er det."

"Hva kan vi ikke alle", spurte
Brumm og klødde seg på snuten.

"Munterhet. Sang-og-dans. Så
går vi rundt om en enebærbusk."

kommet her og dyttet det over en-
de."

"Vi tenkte at kanskje vinden
hadde blåst det ned", sa Brumm.

"Å nå", sa Tussi. "kanskje det
er grunnen til at ingen andre har
brydd seg med å gjøre det. Jaja.
Jeg trodde de hadde glemt det."

Stakkars Tussi. Han er ekspert
på å få andres medfølelse. Men
også han kan ha sine lykelige øy-
eblick. Som når han får en Nyttig
Krukke (Ole Brumm spiste opp
honningen på veien) og en bal-
longfille (Nøff snublet over
ballongen) på bursdagen sin. Tus-
si finner ut at siden ballongen ikke
er så stor og uhåndterlig lenger,
passer den ypperlig i den Nyttige
krukken, og da er han så glad som
et esel kan være.

Petter Sprett - organisere, kalkulere, registrere...

"Sprett er meget klok" sa Ole
Brumm og nikket alvorlig med ho-
det.

gå seg vill i skogen, og når de
finner han neste morgen, er han en
liten og stille Tigergutt, en "å-
Sprett-jeg-er-så-glad-over-å-se-deg-
Tigergutt." Men hvem andre er det
som går seg bort enn Sprett? Skrå-

sikre Sprett stoler bare på sin sun-
ne fornuft, men fornuft hjelper ikke
så mye når man har gått seg vill i
tåken. Til slutt finner Tigergutt en
liten og ulykkelig Sprett. "Å Ti-
gergutt," ropte Sprett, "jeg er så
lykkelig over å se deg!"

Uгла - den falske akademiker

Uгла bor i Kastanjeslottet, høyt
oppe under trekronene og hevet
over resten av den uvitende be-
folkningen. Hver gang hun åpner
nebbet og slipper ut en mengde
uforståelige ord, har de andre en
tendens til å falle i søvn, men hun
lar seg ikke merke ved det. Alle er
enige om at Uгла er klok. Hun kan
skrive navnet sitt UGL og stave
tirsdag slik at man forstår det ikke
er onsdag. Derfor kommer de alle

annet som kunne hjelpe henne å
finne grunnen.

Saken er at Uгла ikke kan lese.
Hun er den falske akademiker -
strør om seg med vanskelige ord
for å dekke over at hun ikke har
den minste idé om hva hun snak-
ker om (Noen som kjenner igjen
diverse forelesere?)

Tigergutt kan alt

"Unnskyld meg
et øyeblikk" sa Ti-
gergutt, "men det er
noe som holder på
å klatre opp på bor-
det ditt."

Og med et kraf-
tig Vorravorravorra
vorr hoppet han opp
og grep tak i den
ene enden av bord-
duken, nappet den
til seg og ned på
gulvet, viklet seg tre
ganger inn i den og
rullet bortover gulvet med duken
omkring seg. Og etter en voldsom
kamp med duken, kom hodet hans
fram igjen og sa fornøyd:

Spesielt som vi trenger å
bevare." ("Tao med Ole Brumm")

"Tigergutt er egentlig grei" sa
Nasse Nøff.

"Alle er egentlig" sa Brumm.
"Det tror i alle fall jeg, men jeg
har kanskje ikke rett."

"Jo det har du Brumm" sa Kris-
toffer Robin.

**"Tussi furter,
Nasse Nøff nøler,
Sprett beregner og
Uгла doserer -
mens Ole Brumm
bare er. Og det er
nøkkelen til
taoistenes hemme-
lige visdom." ("Tao
med Ole Brumm")**

Der forlater vi
miniatyrsamfunnet
Hundremetersko-
gen. Og nå som
mørketiden sniker
seg innpå oss og
utsikten fra vindu-
et ikke er like
oppmuntrende
lenger - hva kan
være mer trøsten-
de enn å krype
under dyna med
den nye oversettel-
sen av Ole Brumm
og humre litt for
seg selv?

Tekst: Christine Haraldsen
Tegninger: E.H.Shepard

Hederlig omtale til studentkunst

Studentsamfunnet har i år dratt i gang og arrangert studentenes egen høstutstilling. En utstilling hvor femten studenter stiller ut et utall av sine arbeider. Førsteamanuensis i kunsthistorie Jan von Bonsdorff og intendant i Tromsø kunstforeningen Morten Johan Svendsen ga fem studenter hederlig omtale for sine arbeider.

Fra venstre: Jan von Bonsdorff, Morten Johan Svendsen og Per Helge Nylund

Det var en rolig ettermiddag at førsteamanuensis og indendanten ruslet rundt på ISV og iakttok studentkunsten i alle mulige fasonger og størrelser. Med seg som veiviser hadde de en av arrangørene, Per Helge Nylund fra studentsamfunnet.

-Det er i midlertid ikke helt riktig å kalle studentene som stiller ut for kunstnere. Selv om kunstner ikke er en beskyttet tittel så kan man ikke kalle seg kunstner etter å bare laget et par bilder. Det er jo helt klart at studentene er amatører, de driver jo med helt andre ting til vanlig. Å bli kunstner krever en mangeårig utdanning. Så det er nok mer riktig å kalle studentene som stiller ut sine arbeider her for utøvere eller deltakere, sier indendant Morten Johan Svendsen.

Det er imidlertid viktig å få med seg at dette ikke er noen form for rangering av studentenes ar-

beid. Det de har gjort er å gi hederlig omtale til fem kunstverk som de syntes skilte seg ut.

De arbeidene som fikk hederlig omtale av Bonsdorff og Svendsen er som følger: "Terror i krypten" av Geir Olav Amundsen, "Silhuett-fragment" av Maria Lundberg, "Bare gjennom deg selv kan jeg berøre meg selv" av Karl Ingar Røys, "Akt 1" av Jonny Johansen og "Alternativ husgud" av Stein Elvestad.

De fem som fikk hederlig omtale får også en kommentar på arbeidet sitt av Svendsen og Bonsdorff. Dessuten får alle studenter som stilte ut diplom får god innsats. - Utstillingen har vært meget vellykket og vi håper dette kan bli en årlig foreteelse, sier Per Helge Nylund fra student-samfunnet.

Tekst: Jørgen Flint
Foto: Sten-Rune Roland

Gutterball

Borti Natta torsdag 28. oktober

Konserten kunne ikke bli dårlig. Enkelt og greit fordi de rundt om 100-150 publikummerne som hadde møtt opp på Borti Natta for å se og høre Gutterball var i konserthumør fra allerede første gitarriff. Dette skyldes ene og alene Steve Wynn og hans enorme posisjon her i byen. Halvparten av de som overvar konserten stod klisstra opptil scenen hvor. Første del av konserten var imidlertid ikke noe å hoppe i taket for. Ikke før kvintetten ble redusert til en trio, og House of freaks stod alene på scenen begynte det å svinge for alvor. Etter noen få sanger tok de seg en pause, og Steve Wynn kom alene opp foran publikum. Han påstod selv at det kun var i Tromsø publikummet kunne tekstene bedre enn ham selv, og kanskje kan det stemme, iallefall var det allsang på de låtene han dro. Etter

dette kom resten av Gutterball opp på scenen igjen og derfra og ut var det rock'n roll til bandet kom på scenen for tredje gang for å gjøre ekstranummer. De spilte i nesten to og en halv time. Det er ikke dagligdags kost på konserter. At det ikke var flere publikummere på denne konserten skyldes nok at en del av de konsertinteresserte Tromsø-borgerne hadde tatt seg en liten pause etter Polar Music Festival. Utopias medarbeider ble truet med at han ville bli skutt hvis han ikke skrev bra om denne konserten. Hvem som kom med trusselen? En edsvoren pasifist og sivilarbeider, så konserten må nok ha vært bra, ja.

Tekst: Sten-Rune Roland
Foto: Torgeir Eikeland.

EN LEK

Flasketuten peker på
 meg
 og du smiler, mens
 jeg må stå på en fot og si kykkeli-
 ky, før det er
 jeg som får bestemme hva
 du skal gjøre når
 flasketuten peker på
 deg
 og jeg snurrer flasketuten rundt,
 mens
 jeg lurar på om
 du synes det er morsomt å leke
 flasketuten peker på
 når flasketuten snurrer
 kun for deg
 og meg, og for
 vår lek

Jonny Frederik

SIGBJØRNVÅR

Sigbjørn Johnsen, du som er på
 stortinget
 La ditt navn høres billig
 La dit budsjett komme
 La din vilje skje
 På Høyskolen så som på Uni-
 versitetet
 Gi oss i dag vårt månedlige lån
 Og snyt oss for vårt stipend
 Som vi også snyter staten
 Gled oss ikke med bevilgninger
 Men frels oss fra utdanningen
 For riket er ditt
 Og lånet og stipendet
 I all evighet
 Trekk ned

T.i.w.

"UTE AV FORM"

"Jeg er ikke helt i form jeg"
 peste diktet slitent til meg,
 mens
 jeg, dikteren, raste videre i
 sprintfart
 over hindrene, rev ned noen
 gjennom vanngraven med
 nesten
 maveplask og uryddig teknikk.

"Hei, hei, kom igjen da"
 svarte jeg endelig.
 "Hvis du greier en linje til
 skal du få komme på trykk i
 Utopia".

Da var plutselig diktet i mål
 mens jeg, den letturte dikteren,
 forhåpentligvis ennå for lov til
 å skrive noen vers til.

STATSBUDSJETT

mitt sverd av gjern og kunnskap
 blir sløvt av de
 store, grå
 uuttrettelig ruller de
 mot meg
 for store til å hoppe over
 sverdet biter ikke på
 steinene, enorme steiner
 den smertefulle klangen

nå kommer regnet også
 - har noen en paraply ?

Wammerwey

Diktet

VERDEN BUER VIDERE

Og det er krig
 i et stakkarslig lite land
 løper barna så skremte avsted
 på små trippende føtter
 Men verden buer videre
 Og det er fred
 et sted hvor familien
 er samlet tv-apparatet står på
 og magene mette når barna
 blir båret i seng
 Og verden buer videre

BUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!

BUU!

BU!

B...

...U!

Et sted er det stopp
 og slutt på all tålmodighet
 Raseri og hovmod er
 kanskje løsningen
 Men verden buer videre

BUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!

BUU!

BU!

B...

...U!

Og den buer videre
 Mot de svarte og de gule
 av og til mot de hvite
 Oftest allikevel mot de svarte
 - de svina

Og verden buer videre
 Mot utakten i dansen
 alle trinn så malplassert

i valsetakt "Hei, det er tango - TANGO - da, mann!"

Håpløst!, så

verden buer videre og
 buer videre

For de fleste, om ikke alle
 De færreste slipper unna

BUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!

KOM IGJEN, BLI MED PÅ EN KJEMPEBU:

BUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU!

BUU!

BU

B...

...U!

S.R.

Selv er jeg i fistel

HISTORIEBOKA

Vi leser det som
 bare ord
 bokstaver på et papir
 mens de gjorde det
 GJORDE det
 sto midt oppe i det
 ofte helt opp til halsen
 frekt, er det
 en slik degradering
 fra øyeblikkets mobilisering
 av alle tanker
 all handlekraft
 til billig trykksverte
 på resirkulert papir
 Blir de ikke sinte ?
 Har ingen dårlig samvittighet ?

(Dette også
 bare simple ord
 ikke hør på meg)

Wammerwey

MYKE PAKKER

Herre Gud
 Bare myke pakker
 Fa'n
 Jeg vil ha en hard en.

En pistol kanskje....?

Jonny Frederik

HVA DA ???

Grisen
 Får ingen gaver til jul
 Mens vi hygger oss
 Eter
 Møter grisen døden i
 Hylende resignasjon
 Skuffelse
 Egentlig er den født
 Kun for å dø
 Til jul
 Grisen
 Således er grisens verden
 Opp-ned

Den er lett å få i godt humør
 Grisen

Klør den bak øret
 Gi den mat

Og den grynter glad
 Eller mer melankolsk
 Mot fluepapiret som ikke fyller
 sin funksjon
 Nøffe-nøffe-nøffe-nøff
 Den er enkel
 Grisen

Men hva
 Om vi lot
 Grisens enkle opp-ned verden
 Komme til sin rett

La grisen
 Kalle en spade
 For en saks
 Hva da ?
 Hva da ?

Vi burde nok utnytte grisen
 bedre.

Wammerwey

WIELICZKA

Ein tur i saltgruva Wieliczka er som å kome inn i ei anna verd. Gruvesystemet består av ei enorm mengde gangar, og strekker seg ned til 327 meter under bakkenivå. "Turistløypa" går frå 64 meter ned til 110 meter under bakken. Turistane må gå i trapper heile vegen ned. Opp att er det heis.

Skulpturar

Nede i den gamle saltgruva er det ein labyrint av gangar. Kraftige furustokkar er med på å støtte opp, og hindre at taket rasar ut. Stokkane er godt impregnerte etter fleire hundre år i det saltholdige miljøet.

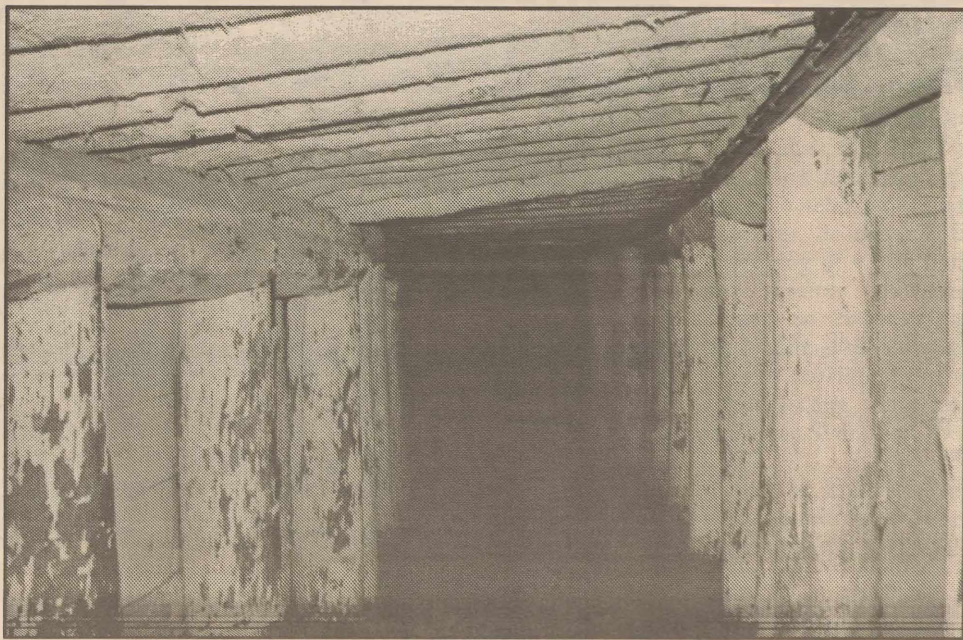
Fleire stader er det små kammer der ein finn skulpturar med forskjellige motiv. Snøkvit og dei sju dvergane har fått sin plass. Andre stader er det skulpturar som skal vise gruvehistoria. Gassen metan var eit problem i gruvane, og arbeidarar med faklar vart difor sendt inn i trange gangar for å brenne det som var av metangass. Dårlig utstyr førte til at det var ein del ulykker knytte til dette arbeidet. I dag er det saltstatuar som gjer jobben.

På veg nedover i gruvesystemet passe-

Snøkvit og dei sju dvergane har fått sin plass i saltgruva.

- eit underjordisk museum

Dei lange gangane er støtta opp av kraftige furustokkar.

I utkanten av byen Krakow i Polen finn vi saltgruva Wieliczka. Her har vore drift i over 700 år. Gruvearbeidarane har brukt ein del av tida til å lage skulpturar og andre kunstverk. Kristendomen har stått sterkt i Polen, og vi finn fleire altertavler og kapell nede i dette gruvesystemet. I dag er delar av Wieliczka open for publikum.

I små kammer finn ein statuar som er forma av saltkrystallar.

rar vi ein liten underjordisk innsjø. Det dempa lyset og fjellveggen rundt skapar ei stemning som om vi er i eit eventyr. Vatnet er ekstremt saltholdig, og må ha same konsentrasjonen som fjellet rundt. Elles vil vatnet tære på fjellet. Det er fleire slike innsjøar i gruva. Vi får berre sjå denne.

Katedral

Den katolske kristendomen har stått sterkt i Polen, og gruvearbeidarane har også hatt sine religiøse behov. I gruva er det fleire kapell og altertavler, som er hogd ut av saltkrystallar. Det eldste kapellet er frå 1700 talet.

Nede på 101 meter tar vi plass på eit galleri. Framfor oss opnar det seg ein enorm katedral. Her er alt laga av saltkrystallar; golvet, lysekronene og ikkje minst det katolske høgalteret. Takhøgda er 17 meter, og lengda på katedralen er 54 meter. Veggane rundt er pryda med kjente bilder frå det nye testamentet. Dessu også laga i saltkrystallar.

Katedralen er bygd på slutten av 1800-talet. Då var det tatt ut 20 000 tonn salt frå denne hallen. Under kommunistregimet var all religion forbode, og gruva hadde offisiell status som eit gruvemuseum. Stalinismen sette ein stoppar for bruken av denne katedralen òg, men dei siste åra har den igjen kome i bruk ved spesielle høve. Akustikken er bra, og lokalet er difor godt eigna til konsertar.

Sanatorium

Den spesielle saltatmosfæren i gruva har ført til at lufta skal ha ein viss helbredande effekt. Om lag tohundre meter under bakken finn vi eit sanatorium. Astmatikarar og folk med andre luftvegssjukdomar brukar dette flittig. Ein kur på seks timar dagen i gruva skal visst vere bra.

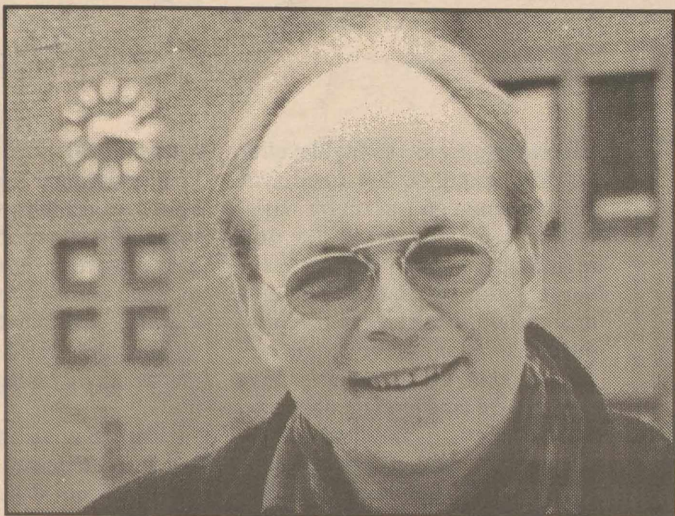
Korleis kome til gruva?

Byen Krakow er ein av dei mest turisttilpassa byane i Polen, og fleire reiseselskap har difor organiserte turar med engelsktalende guide til saltgruva. Infor-masjon får ein i hotellresepsjonar eller på lokale reisebyrå, og prisen er billig for nordmenn. Elles er det mogleg å ta tog frå Krakow til gruva. For å kome ned i gruva må ein ha med seg guide. For større grupper er det også mogleg å gjere særskilte avtalar.

Av Odd Kristian Dahle (tekst og foto)

PRELATENS HJØRNE

Kjære student! Nå er det slutt på tvilen, vinteren er på plass for godt. "Winter has us in it's grip." som det heter i sangen. Noe av det fineste med snøen er at det blir så stille omkring oss. Et teppe legges over byen og støyen forsvinner helt. Det går an å tenke uten ørepropper. Et annet positivt trekk er renheten. Ren nysnø pakker inn alle gamle skrothauger. Bilvrak og gamle sykler blir omdannet til vakre små hvite hauger. Tenk å få sette sine egne skispor på en uberrørt mark. Frem med telemarkski og blåswix. Tiden er inne for hemningsløs naturglede. For dem som hater alt som er beskrevet ovenfor, er dette den beste perioden for å nyte innelivet. Rødvinstoddy og peiskos, stille og ømme kvelder med kjæresten i armkroken. Nydelig vær ute til å være inne i.

Men dette er også tiden for de mørke tanker og de ensomme stunder. For mange er vinteren her nord tung og lang. Meningen med det

Med frossen hilsen fra din venn Dagfinn, pastor loci/o.

som skal gjøres, forsvinner i snøføyka og veien til de andre menneskene er innpakket i lag på lag med vinterklær. Heldigvis har vi jo øynene. De er ikke innpakket. Med dem kan vi se ut av vinterhammen og møte noen andres øyne. Å se og bli sett er viktig. Et forsiktig smil i en kald busskø kan redde en mørk dag for en innpakket sjel. Øynene er sjelens speil, heter det jo så vakkert. Skjul ikke blikket ditt for en som trenger å bli sett. La ditt blikk få lyse litt for oss som trenger et glimt av din sjels skjønnhet og styrke.

Nok sjelemassasje for i dag. På med votter og skinnlue. Hiv deg ut i livets hvite virkelighet. La isen få feste seg og bit tennene sammen. Denne vinteren skal du overleve med humør og helse inntakt. For du har sett lyset i et annet menneske.

Vi hjelper Kosova-albanerne i kirkeasyl i Tromsø

Zaxa Frisør
Storgt.99B, tlf 77685805

Arkitekt MNAL
Sigurd Hamran
Grønnegt. 13, Tlf. 77684402

Amors Blomster
Vestregt. 3, tlf. 77657051

Salong Hansine's

Medalje Design AS
Tlf. 77 68 65 65

Ekstra godt utvalg i inne- og uteklær fra 0 til 13 år.
Kvellos Barnemagasin
Fr. Langesgt. 18

Brygga Fysioterapi
Tlf. 77 68 68 60

Anne-Lise damekonfeksjon
Strandgt.34, tlf. 77682855

Human-Etisk Forbund
Tromsø Lokallag

Eir Fysioterapi

Brygga Allaktivitetshus
S.Tollbugate 3B, Tlf.77657272

Institutt for manuell terapi

Småvaren & co

Troms Førskolelæreravdeling

Troms Lærerlag

J.M.HANSEN
AKSJESELSKAP
Storgt. 52/56

Arkitektene
Braaten, Løkken og Nash.
P.b.1247, tlf. 77611120

Apoteket Renen
Sjøgata 39
Tlf. 77 68 08 33

AKADEMISK KVARTER
Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 Tromsø. Tlf 083-44920

Disse annonsene er ikke en støtteklæring til kirkeasylvirksomhet generelt, men en økonomisk støtte til mennesker uten annet grunnlag for sitt livsopphold.

Støtten som er gitt gjennom disse annonsene brukes til å betale mat, klær og andre utgifter for menneskene som sitter i kirkeasyl i Tromsø. Tross en massiv dugnadsinnsats kommer slike utgifter opp i flere tusen kroner i uka. Alt blir betalt ved frivillige gaver; hverken kirkene eller det offentlige blir økonomisk belastet av kirkeasylene. Annonsørene støtter en god sak - la oss støtte dem!

Støttegruppa for kirkeasyl i Troms, boks 391, 9001 Tromsø. Kontonr. 6420.0514252

English Summary

Student financing saved

The government's new plans for student financing, which caused a massive national uproar a few weeks back, have not come through the budget talks in the Stortinget. After an agreement between the Labour Party and the Christian Democratic Party, it is assured that student financing will not be altered very much.

The grant percentage will as a matter of fact increase to 22%. The loans will be handed out in the same way as now, the financial support at childbirth will be maintained and so will the reduced student prices on trains and buses. Thus the most important demands from the students have been met, but there is still a threat of loss of grant for students who fall behind academic schedule.

Smoking banned from UB-canteen

Quite unexpectedly, the

manager of the canteens at the University, Asbjørn Storåker, has banned smoking from the UB-canteen from Monday 8th November and onward. The manager made this measure without consulting neither his own managing director nor the University administration or student politicians. However, the managing director of the Student-samskipnaden (Student Union), Vidar Bakken, fully supports Storåker's decision after having conferred with him.

The Studentsamskipnaden bases its decision on the Working Environment Bill, which requires employers to provide good working conditions for their employees. The canteen ladies are much troubled by the smoking in the canteen. Two of the ladies, Gunn Kristiansen and Beate Pettersen, complain of constant headaches and spontaneous nosebleeding, both probably due to the bad air in their working place.

Suggestions to a separate smoking room, or at least to put up a partition between the smoking and non-smoking areas, have been rejected on economic grounds.

The University administration, the Studentsamskipnaden and the Student Board all seem to accept the decision. But not quite so with the smokers among the students... Four of the students who are strongly opposed to the ban have initiated a boycott of the canteen from Monday on. - We don't

want to trouble the non-smokers. We just want some regard to be shown for our situation as well, says law student and initiator Vahid Ala'i. The boycotters will still respect the ban, although they will not buy their coffee or lunch from the canteen.

Through this ban, the Studentsamskipnaden advances the project of Røykfritt Miljøutvalg, which is to make the whole University a non-smoking area by July 1994.

KosovaAlbanians and the anti-racist University

The University Board was supposed to have discussed whether or not to send a request to the Minister of Justice to stop the deportation of Kosova-Albanians at their meeting on the 4th November.

But headmaster Ole D. Mjøs asked the Board to postpone the treatment of the question as not all of the members were present.

Last time the matter was discussed in the Board, it decided not to send such a request. But since then the students have collected more than 1300 signatures protesting against the decision, and the question has been brought up

again. It was to assure an as correct and fair treatment as possible that headmaster Mjøs moved to postpone it to the next meeting on the 25th November, hoping that the Board then will be complete.

The negative attitude of the University Board towards involvement in the Kosova-Albanians issue and the foundation of a student group of SOS Rasisme (an international anti-racist org.) have both brought some doubt to the image of the University as a declared anti-racist zone. It was the headmaster himself who made this declaration at an anti-racist conference here in Tromsø more than a year ago. The University Board has never passed such a declaration, but as a devoted anti-racist, Mjøs thinks it important to project such attitudes - not just in words, but in action. According to the headmaster, if the University Board hesitates to involve itself in the Kosova-Albanians issue, it will be hard to argue against accusations that the "anti-racist" University is just a term.

Education for unemployment?

In a few years, we will see the result of the great increase in student numbers since the end of the 1980's. Those who have studied social and/or humanistic sciences will probably have considerable

difficulties in finding jobs after obtaining their degree. Already graduates from these sciences are experiencing an over-capacity in the labour market, and it can seem as though we are being educated for unemployment. Still, research shows that graduates from university have better chances than any other professional group, with the exception of social workers. It is of course difficult to say how the future will be in the labour market. But figures show that the higher education you have - the more you are in demand.

Didn't find Yeti

-Absolutely everyone asks if we found a yeti. But the point of the expedition was to see if there actually were living conditions for such a creature, says student Kjetil Longva. He has just returned from a two-month trip to Sikkin in Northern India, where a yeti is supposed to live. But neither Kjetil nor any of the other members of the expedition saw any yeti. -I took a picture of something that could have been a yeti-track, he says, but I don't believe in any of that. I was just the photographer.

by Nina LagerVestberg

Løgnene

Menneske "forsvinn". Kvinner, menn, barn og gamle. Kanskje dei ikkje er enig i myndighetene sin politikk. Kanskje dei høyrer til ein uønskt minoritet eller dei er rett og slett på feil stad til feil tid. Familien får ikkje vite kor dei vert tekne. Kanskje er dei allereie drepne. Kanskje vert dei torturerte. Ingen granskar saka deira, dei får aldri nokon rettargang, og oftast står dei som dei normalt skulle vente hjelp ifrå - myndighetene - bak.

Sahrawien Ahmed Laamadal El Bon frå Marokko "forsvann" den 15. april 1976. Sidan har ikkje kona og dei tre sønane deira høyrd frå han. Etter at Marokko i 1975 innvaderte Vest-Sahara, som då var spansk koloni, vart det stilt krav om at Vest-Sahara skulle verte uavhengig. Mange saharwiar, ein folkegruppe i området, støtta kravet. Den marokkanske stat føler seg truga og fleire hundre saharwiar "forsvann" mellom 1975 og 1988. Ahmed Laamadal El Bon

"forsvann" i forbindelse med ei massefengsling av sivile saharwiar som var mistenkte for å støtte den opposisjonelle Polisario Front. Mange er trulig drepne under forvaring i interneringsleire, nokon som følge av utanomrettslege henrettingar. Regjeringa tillet ikkje at fem menneske som sannsynleg-vis døyddes av tortur vart obduserte av ein nøytral part. Dei stiller ikkje overgriparsane til ansvar, gjerningsmennene går ustraffa. Regjeringa nektar å gjere rede for fleire hundre "forsvunne" saharwiar. Dei

Ahmed Laamadal El Bou

under-søker ikkje korleis dei "forsvunne" har kunne vore halde opp til 18 år i hemmeleg forvaring utan doms-behandling og utan å motta økonomisk kompensasjon etter frigjeving.

Politiske drap og "forsvinnningar" er konkrete politiske vedtak fatta av maktthavarar. Anten om dei

stiltiande gjev sitt samtykke eller bortforklarar med kor naud-synt det er å imøtegå truslar frå terroristar. Demokratisk valde regjeringar, som i det siste tiåret har erstatta totalitære regime i mange land, er ingen garanti for at menneskerettane vert overhaldne. Internasjonal godkjenning er viktig og nokre land byggjer opp reine menneskerettsbyråkrati med kommisjonar og undersøkingar som er fullstendig tannlause. I andre land kor den sivile orden er brutt saman (til dømes i Somalia, Liberia og i det tidlegare Jugoslavia) kan det vere vanskeleg å peike ut ansvarlege myndigheter.

Den 20.oktober starta Amnesty International "Løgnene - kampanjen mot 'forsvinnningar' og politiske drap". Kampanjen har som mål å setje individet i fokus, peike på at overgrepane oppstår i ein ny politisk samanheng, samt at politiske drap og "forsvinnningar" ikkje er uunngåelege eller umoglege å forhindre. Amnesty

International vil presse, hovudsakleg regjeringar, men også væpna politiske grupper, til å overhalde menneskerettane. Nokre må vere ansvarleg for overgrepane, og bak løgnene deira - i form av bortforklaringar, stiltiande godkjenning og menneskerett-kosmetikk - er tusenvis av øydelagde menneskeliv.

Den 26.november skal vi synleggjere ofrene ved å la dei vere til stades for ein dag. Mellom anna vil studentgruppen til Amnesty International ha markering på UB og MH-bygget. Så sjølv om mange går harde eksamenstider i møte, oppmoder vi dykk til å støtte opp om kampanjen, til dømes kan dykk vere med og sende brev som gjeld einskildmenneske i land kor overgrep finn stad.

P.S. I 1991 vart over 260 saharwiar frigjevne etter ein Amnesty International-kampanje.

Amnesty International, studentgruppa.

Angående oppslag i Utopia nr.10 1993 om innføring av "Retningslinjer for studenters bruk av datautstyr" ved IMR.

Institutt fra matematiske realfag (IMR) vil med dette komme med noen kommentarer til oppslaget i Utopia nr.10 1993 angående innføring av "Retningslinjer for studenters bruk av datautstyr" ved IMR.

Bakgrunn for saken

Som oppslaget i Utopia slår fast har det vært en del uheldige episoder med misbruk av datautstyr ved IMR. Eksempler på dette er den såkalte "Pornosaken", "hacking" og fusk med obligatoriske oppgaver.

IMR har hvert år flere hundre studenter som bruker Instituttets datautstyr. IMR har meget avansert IT-utstyr som er innkjøpt med midler øremerket fra departementet og Universitetet sentralt. Disse midlene har satt oss i stand til å bygge opp de teknologiske sivilingeniør-retningene i informatikk og fysikk. I skjæringspunktet mellom studenters interesse til å utforske alle mulighetene ved IT-utstyret og Instituttets ansvar overfor leverandører og nettverksforbindelser, har Instituttets sett det nødvendig å vedta retningslinjer for brukere av utstyret. Retningslinjene er ikke innført av administrasjonen ved IMR, men vedtatt av Instituttrådet.

Saksgangen

Instituttrådet ved IMR vedtok i møte 8.mars 1993 at det på rådets møte i juni skulle behandles en sak om innføring av retningslinjer for studenters bruk av datautstyr ved IMR. På møtet 10.juni 1993 ba studentene om at saken ble utsatt. Følgende enstemmige vedtak ble fattet i sak 29/93:

"Instituttrådet har tidligere vedtatt hvordan saken skulle behandles. Etter forslag fra studentene blir saken nå i tillegg sendt på høring til berørte inter-

esse-foreninger for studentene og seksjonene. Høringsfristen er satt til 10.august. Retningslinjene skal iverksettes f.o.m høstsem-esteret 93.

Saken behandlet i første Instituttrådsmøte etter ferien

Som det fremgår av vedtaket ble forslaget til retningslinjer sendt ut på høring. Blant hørings-uttalelsene var det tre uttalelser fra studentene:

- Tromsøstudentenes dataforening (TD)
- Studentenes arbeidsutvalg IMR
- Hovedfagstudentenes Utenomfaglige og Faglige Forum på Datafag (HUFFDA).

På møte i rådet 23.august 1993 ble retningslinjene vedtatt mot 2 stemmer.

Oppslaget i Utopia gir inntrykk av at studentene ikke har fått uttale seg i saken. Dette er etter vår mening uriktig, siden studentene har vært orientert om saken allerede fra 8.mars og faktisk har avgitt uttalelse i saken. IMR har i denne saken ført en normal saks-gang og retnings-linjene er behandlet og vedtatt i Instituttets høyeste organ. Det "unormale" i saken er at hørings-fristen ble satt til 10.august. Dette ble gjort i forståelse med student-representantene i Instituttrådet for å imøtekomme studentenes krav. (Da hadde saken altså vært varslet 3 måneder i forveien).

Overvåking

IMR driver ikke overvåking sv studentene. Studentene på aktuelle emner får tildelt personlige driftskonti på vårt utstyr. Kontiene skal kun brukes til det formålet utstyret er tiltenkt, og er ikke private konti. Dette er for øvrig fastsatt i punkt 4.0 i retnings-linjene. Det samles inn driftsdata som

brukes til planlegging av driften, statistiske formål samt bakgrunnsmateriale for å opprett-holde et stabilt og funksjonelt system.

Data som samles inn baserer seg på accounting, rwho og manuelle arkiv ved tildeling av konto.

Datatilsynet

Det medfører riktighet at Datatilsynet har kommentert spesielt ett punkt i retningslinjene. IMR har henvendt seg til Data-tilsynet for å klarlegge hvilke punkter i retningslinjene som bør endres. IMR vil selvsagt endre punkter som måtte være i strid med Datatilsynets vurderinger.

Kommentarer fra IMR

Hverken instituttleder eller administrativ leder ved IMR har blitt kontaktet i denne saken. Videre har ingen blant kontor-personalet tatt imot henvendelser fra Utopia. Vi vil understreke at administrasjonen ved IMR ikke sender folk videre rundt i korridorene, men prøver etter beste evne å yte en fullgod service overfor våre studenter og ansatte. Vi vil benytte anledningen til å invitere Utopia til å skrive om den nasjonale evalueringen av Informatikkmiljøene ved de norske universitetene og ved NTH. Her kommer IMR (Seksjon for Informatikk) meget godt ut og får god kritikk for den undervisningsprofilen som gis. Denne undervisningsprofilen er muliggjort nettopp gjennom det avanserte utstyret som IMR har, og selvsagt dyktige forskere og driftspersonell. Vi håper vi med dette har klargjort vårt syn i saken.

Vennlig hilsen
Lasse Lønnum, adm.leder

Innlegget er forkortet. Red.

NÅR KRYBBEN ER TOM, BITES HESTENE

eller om å ri gamle kjepphester...

Ingeborg Harsten klarte i forrige nummer av Utopia å fremstille resultatet av lukningsdebatten på sosiologi/sosialpolitikk som en, sitat: "Hestehandel". I dette intervjuet blir sosiologiseksjonen fremstilt som den store taperen i denne saken.

Vi hovedfagsstudenter føler derfor et behov for å klargjøre hva som ligger til grunn for at vi, gjennom studentutvalget, gikk til det skritt å gå i mot lukking av hovedfaget. Og at sosiologi-seksjonen ser universitetsstyrets vedtak som en seier, ikke som et nederlag.

Kort om sakens forhistorie

De faglig ansatte ved seksjon for sosiologi/sosialpolitikk ønsker i utgangspunktet et åpent hovedfagsstudium. Men med et stadig økende antall studenter på grunn-, mellom-, stor- og hovedfagsnivå, så de seg ikke lenger i stand til å fremvise et faglig forsvarlig tilbud.

Hovedfagsstudentenes faglige utvalg ønsket i midlertid å se etter andre løsninger før man gikk til det drastiske skritt å lukke hovedfaget. Særlig viktig ble det å unngå at dette skjedde så kort tid før søknadsfristen for opptak våren -94 gikk ut. Vi synes en lukking bør varsles i god tid før den iverksettes, og ikke en snau måned før fristen går ut.

I et møte med student-utvalget, hvor også rektor Ole D. Mjøs var tilstede, la vi frem seksjonens problemer angående denne saken. Vi studenter har hele veien hatt støtte fra de ansatte for å jobbe for et åpent hovedfags-studium, og i samarbeid med disse skisserte vi følgende alternativ til lukking.

"Vi foreslår at Willy Guneriusen kalles umiddelbart i en nyopprettet stilling, og videre at man kaller en annen person som tilfredsstillt seksjonens videre prioriterte oppgaver. Også i dette tilfellet må det på relativt kort sikt kunne garanteres fast stillings-hjemmel. Med disse betingelsene tilfredsstillt kan vi både på kort og

litt lengre sikt forbli et åpent studium."

Ingeborg Harsten sier videre i intervjuet at det i denne saken ikke er blitt tatt hensyn til den såkalte "dominoeffekten", og at de ansvarlige ikke ser ISV i sin helhet. Dette stemmer ikke. Mjøs ga på møtet uttrykk for at en kollektiv lukking av hovedfagene på ISV vil være en bedre løsning enn det å lukke enkelte fag. Dette nettopp på bakgrunn av en fryktet domino-effekt. Det er også denne effekten som er årsaken til at sosiologi fikk en ekstra stilling. Men det er her på sin plass å understreke at sosiologi fortsatt trenger en stilling til for å kunne holde hoved-fagsstudiet åpent på litt lengre sikt.

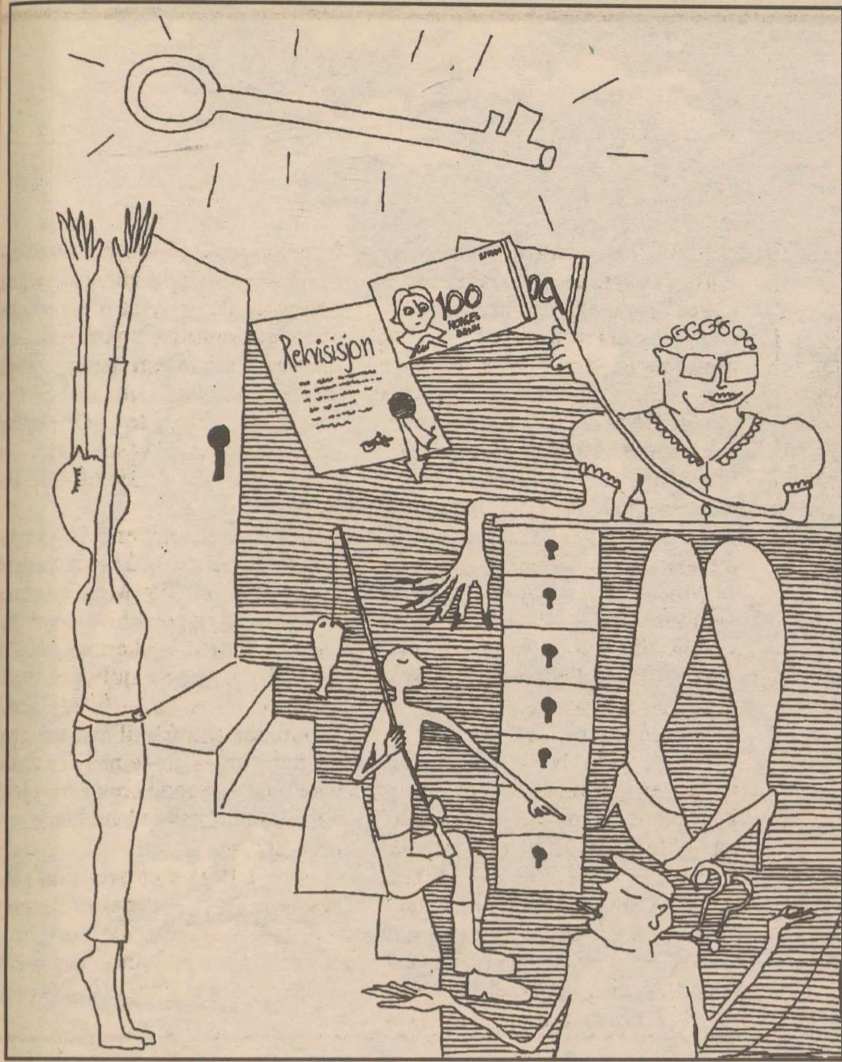
Harsten klarer også å inter-vjuet å gjøre det hun selv er i mot - å sette seksjoner opp mot hverandre. Det sies bl.a. at: "OPA hovedfag blir fremdeles holdt lukket, og jeg regner med at det er derfor de ansvarlige har valgt å holde sosiologien åpen". Her oppfordres det til intern strid, og til å leve opp til det gamle ordtaket, at "når krybben er tom, bites hestene..."

Det er svært synd at den viljen til "ny"-tenkning seksjonen har vist i en vanskelig situasjon har fått negativ status. Når skal administrasjonen vise evne til å tenke alternative løsninger til lukking i forhold til den økte studentmassen?

Hovedfagsstudentenes faglige utvalg ved seksjon for sosiologi/sosialpolitikk føler i midlertid en stor glede ved at universitetsstyret har tatt signalene fra seksjonen på alvor. Alternativ tenkning kan føre lenger fremover enn det å ri gamle kjepphester...

På vegne av hovedfagsstudentenes faglige utvalg, seksjon for sosiologi/sosialpolitikk, Marianne Telle og Gunn-Hilde Rotvold

Tegning: Dina Roll-Hansen

Fredrik

Jeg er hovedfagsstudent på ISV, og har hatt fast plass på lesesalen i 2. etasje på UB-hjørnet i et helt år uten å ha nøkkel. Det hadde jeg imidlertid tenkt å anskaffe meg, noe dette er en historie om.

Nøkkel får man utlevert hos vaktmesteren. Han befinner seg i kjelleren under IRV. Da må man først ut i snøkov og slaps, over gata og så inn på IRV. Her må en jurist vise meg vei; først en liten gang, så en stor gang, så til høyre, inn en korridor, ny dør, til høyre igjen, en trapp ned, og så en gul dør, hvor det står: "For utlevering av nøkler, gå gjennom denne døra og rett fram." Jeg så gjør, og kommer inn i en stor hall hvor det lukter fisk, og rett fram er et lite kontor hvor det sitter en mann. "Ja, hei, jeg skulle hatt nøkkel til lesesalen i 2. etasje på UB-hjørnet", sier jeg. "Javel ja - om jeg har rekvisisjon?" "Nei, må jeg ha det da?" "Nei, det er han ikke helt sikker på. Egentlig er det ikke han som har med dette å gjøre, det er en annen en." "Hvor er han da?" spør jeg. "Vent litt", sier mannen, og trykker på noen knapper. Han kommer snart, sier han. Så venter jeg, men ingen kommer, så mannen må gå inn i hallen. "Fredrik", roper han. "Ja", svarer det. "Har du ikke på caller'en?" spør mannen. "Jo", svarer det. "Ja, da virker ikke jøvelen! Du må kom-

me, det er ei jente her som skal ha nøkler". Så kommer Fredrik. "Å ja - du skal ha nøkkel. Har du rekvisisjon?" "Nei, det har jeg fortsatt ikke, og så må jeg fortelle enda en gang hvor det er jeg skal ha nøkkel til: Lesesalen i 2. etasje på UB-hjørnet." "Javel ja - ja, rekvisisjon får du på ISV-ekspedisjonen, og det koster 200 kroner". "OK", sier jeg - og så går jeg ut igjen; opp trapper, gjennom korridorer og dører, og ut i snøslaps og vind. Vel framme på ISV-ekspedisjonen gjentar jeg mitt budskap: "Jeg skal ha nøkkelrekvisisjon til lesesalen i 2. etasje på UB-hjørnet". Dama i skranken ser på meg, og sier: "Jammen, det er ikke her du får det. Då må du først snakke med vaktmesteren på UB". "Jammen, de der nede sa jeg skulle gå hit", sier jeg og peker mot IRV. "Ja, men det er ikke her", sier hun bestemt. "Du må ta kontakt med vaktmesteren på UB". "Hvor er han da, og vet du hva han heter?" spør jeg. "Ha'kke peiling" "Hvor kan jeg få vite det da?"

"På skranken på UB"
 "Kanskje han heter Fredrik"? prøver jeg meg.
 "Jaa...det er mulig det", sier hun, og fortsetter like bestemt: "Men du kan uansett ikke få rekvisisjon nå, for de leverer ut nøkler bare mellom klokken 12 og 13.
 Hva?! tenker jeg.
 "Jammen jeg har snakka med Fredrik, han er jo i kjelleren", sier jeg og peker mot IRV igjen.
 "Han sa jeg skulle gå hit og få rekvisisjon og så komme tilbake til ham".
 "OK", sier dama - "det er ikke så lett å vite".
 Så fyller hun ut et skjema, stempler, skriver under, tar kopi og jeg betaler 200 kroner.
 "Husk at når du skal levere nøkkelen igjen tar du med dette arket, får underskrift av vaktmesteren og går på kassakontoret for å få tilbake depositumet ditt", sier hun.
 "Hvor er det da"? må jeg spørre.
 "I Hovedgården. Her i huset skal man få trim", sier dama.
 Så springer jeg glad og lykkelig ned trappen, over ei glatt gate, inn i korridorane på IRV, ned ei trapp og inn en gul dør. Jeg har nøkkelrekvisisjon! Hurra!
 "Hei", sier jeg til Fredrik, som nå står med en sykkel. "Nå har jeg fått rekvisisjon!"
 "OK - kom med meg", befaler Fredrik. Han får rekvisisjonen, ser på den, og sier: "Ååå ja... Det var til lesesalen på UB-hjørnet du skulle ha nøkkel, altså den som vender hitover", han vifter med armen, "Altså der samfunns-vitene sitter".
 "Ja", sier jeg.
 "Altså under juristene"? spør han.
 "Ja", sier jeg.
 "I 2. etasjen...?" sier Fredrik.
 "Ja, sier jeg". Jeg mente jeg hadde sagt alt det der tidligere.
 Da sier Fredrik: "Ja, nei altså, dit har jeg ikke nøkkel akkurat nå".
 "HÆ! HAR ikke nøkkel?? Hva mener du med det?"
 Nå har jeg flydd opp og ned trapper, hit og dit, og så har han ikke nøkkel!
 "Ja, nei altså, jeg er fri", sier Fredrik da.
 "Når får du flere da?"
 "Kanskje onsdag neste uke, du må komme tilbake da", så gir han meg nummeret til caller'en som ikke virker.
 "Javel", sier jeg, og går like nøkkelløs tilbake tilbake som jeg kom. Jeg går til dama på ISV-ekspedisjonen og forteller henne at når jeg endelig har rekvisisjon så har ikke Fredrik flere nøkler igjen! Så må vi le litt begge to. Jeg får en konvolutt til å legge nøkkelrekvisisjonen i, så kommer den ikke bort (får jeg håpe).
 Så ønsker hun meg god helg, og jeg går ned noen trapper og opp noen trapper og er tilbake til utgangspunktet: Lesesalen i 2. etasje på UB-hjørnet - 200 kroner fattigere og stadig uten nøkkel.

Hilde R. stud.ark.

Studentopprør

Svar på innlegg, "opprørstog med rød lokomotivfører"

Studentstyrets leder ble i forrige nummer av Utopia anklaget for å bruke sitt eget politiske syn til egen politisk gunst under demonstrasjonen 21/10. Dette ble grunnlagt ved å vise til et intervju med meg i Nordlys der jeg hevdet at statsbudsjettet er både kvinnefiendtlig og høyrevridd.

At innsenderne bruker en journalist sin versjon av et lengre intervju som grunnlag for denne kritikken, er imidlertid ikke helt treffende. En ting kan jeg ta til etterretning, og det er at jeg bør bli mer påpasselig med hvordan jeg formulerer meg til pressen. Det er beklagelig at "høyrevridd" var det eneste som ble sitert.

Jeg kaller forslaget til statsbudsjett høyrevridd ut fra Arbeiderpartiets utdanningspolitiske situasjon, og ikke ut fra partiet Høyre. Arbeiderpartiet har i etterkrigstiden vært den fremste eksponent for å fremme "lik rett til utdanning" hvor studiefinansieringa har vært et virkemiddel for å gi alle muligheter til å studere under samme økonomiske vilkår. Altså et virkemiddel for sosial utjevning. Det jeg stilte meg undrende til, er hvorfor Arbeiderpartiet vil bryte dette bærende prinsippet for den sosialdemokratiske ideologien. Men det ble dessverre ikke sitert i Nordlys.

Jeg vil påstå at å fjerne 23 000 kroner for studenter som får barn og kutte stipendet for de som mister progresjon, er en høyrevridning ideologisk sett, men ikke nødvendigvis en partipolitisk høyrevridning. Et slikt forslag har i alle fall ingen ting med likhetsidealet å gjøre. Jeg er også glad for at Høyre vil gi studentene 30% stipendandel.

Hvis noen studenter ikke kunne delta i demonstrasjonen på grunn av intervjuet i Nordlys 21/10, beklager jeg det. Studentopprøret '93 har aldri vært tenkt som noe annet enn et tverrpolitisk opprør fra studentene mot regjeringens utdanningspolitikk. Men uansett var begge demonstrasjonene en suksess, med over 3000 i gata og 1000 ved bisettelsen.

Forøvrig ser det ut til at vi får gjennomslag for våre krav i Stortinget, og dette i følge Gudmund Hernes selv.

Av Kjetil Kvalsvik, leder for Studentstyret.

Har du noe du vil selge, kjøpe, bytte, leie, låne eller gi bort; kom innom Utopiakontoret med en lapp. Rubrikkannonser er gratis for studenter. Vi holder til i kjelleren under ISL. Utopia kommer ut hver 14. dag.

SALG/KJØP

Skrivemaskin selges, elektronisk, Brother med div funksjoner og skrifttyper. Kontakt Geir K. R på Utopia

HUSROM/HJERTEROM

Hjelp Vi vil gjerne leie et hus eller en stor leilighet. Med mange soverom. Helst på Tromsøya. Kvalkjøtt til dem som fisker det. Tlf: 77 67 48 88 etter 20.00 eller kontakt Geir K. R. på Utopia.

Ærlig, kjekk og pålitelig psykologistudent søker bopel. Tlf: 77 06 30 04

Ledig plass i kollektiv i Tromsdalen fra 15. jan. Ring Lisa 776 37440.

Ledig hybel fra 1. desember i Storgt. 135. Dep. 6600,-. Husleie 2200,- inkl. strøm. Dele kjøkken og bad med 2 andre. Vaskemaskin og tørke-trommel. Kontrakt til 01.08.94. Muligheter for forlengelse. Visning onsd. og torsd. kl. 20-21 i uke 45. Tlf: 776 11655 Eik.

Dementi

Det stemmer ikke at Tromsøstudentenes Dataforening eller studentene ikke har fått uttale seg slik Bladet Tromsø feilsiterer Utopia 22. oktober i år. Studentene har fått mulighet til å uttale seg i sommerferien dette år, en periode der studentforeninger og -aktiviteter ligger brakk. Dette ses ikke på som tilstrekkelig høring fra vår side. En høringsrunde der sakspapirene til studentforeningene kommer etter 15. juni, og høringsfristen er 10. august, kan ikke anses som tilstrekkelig opplyst. 6 studentforeninger samt de tillitsvalgte på instituttet fikk tilsendt høringspapirer, og bare 3 av dem gav en høringsuttalelse. TD var klar over at saken kom opp, og kunne derfor skrive høringsuttalelse uten å vente på hø-

ringspapirene. Innen disse kom var nemlig hele styret i foreningen dratt hjem! I tillegg ble retningslinjene vedtatt i Instituttrådet 23. august mot studentrepresentantenes stemmer! Dette er retningslinjer som kun skal gjelde for studenter. Likevel er studentenes mening i stor grad blitt oversett i denne saken. Det er beklagelig at Bladet Tromsø ikke tar kontakt med meg før de refererer Utopia med redigerte utgaver av mine uttalelser. Bladet Tromsø burde jo forsikret seg om at uttalelsene er korrekte før de forkorter dem. Jeg synes likevel det er positivt at Bladet Tromsø interesserer seg for saken. Det er i alles interesse at informasjonen om registrering av personopplysninger

kommer fram i lyset. Studentene har ikke reagert på at administrasjonene ved IMR nå har muligheten til å finne ut hvem som eventuelt har vært ulovlig inne i databanker i utlandet, slik Lasse Lønnum refereres i Bladet Tromsø 23. oktober. Denne muligheten har ennå ikke administrasjonen, på grunn av datanettets oppbygning og loggføringens struktur. Studentene har reagert på den generelle mistenkeliggjøringen som de nye retningslinjene representerer, og at driftsansvarlig for dataanleggene gis rettigheter som går kraftig på bekostning av integriteten og personvernet til studentene. **Petter Reinholdtsen, Leder TD**

LESERSIDENE

ENGLER DALER NED I SKJUL

Foto: Tariq Eik

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Urmørket har senket seg over Tromsø, og fortsatt kan du ikke ta toget vekk fra mørketid og eksamen. Fortvil ikke - Utopia bringer har stort og smått som kan hjelpe deg frem til jul. Savner du noe, tips oss. Kontakt Utopia-kontoret vis à vis ISV-kantina.

Tirsdag 9. November

Utopia kommer ut med nummer 12. Det er også siste nummer på denne siden av nyttår. Det er også siste nummer av Utopia som de nåværende ansvarlige redaktørene Marianne Tønnessen og Anna Katarina Grova må stå inne for.

Aksjon Slett U-landsgjelda starter underskriftskampanje

SOS Rasisme arrangerer fakkeltog mot Nazisme i anledning 55 årsdagen etter Krystallnatten. Apell v. Rigoberta Menchu og Ole D. Mjøs. Oppmøte på torget kl. 17.45

Fredag 12. November

Filmklubben viser Viskningar og rop av Ingmar Bergman.

Bahal helligdag. Møte på Grand hotel for meditasjon klokken 19.00.

Fjellgruppa ved UiTø flesker til med en kosetur til Trollvassbu. Buss 11. avgang klokken 11.10. ta med et sitteunderlag for å ha i baken, innafør buksa, for her blir det knall og fall.

Lørdag 13. November

Filmklubben viser Til Verdens Ende.

Søndag 14. November

Årets TV-aksjon går av stabelen. Nå er det på tide å vise ekte solidaritet, enten gi så det svir eller gå som bøssebærer. Tromsø Røde Kors står som arrangører i Ishavsbyen, kontakt dem hvis du er interessert.

Farvel-til-sola-tur til Blåmannen med Fjellgruppa.

Tirsdag 16. November

Forbundsmesse, RiTø-kapellet.

Onsdag 17. November

Temakveld på Blå Rock. Denne gangen er det "Waterboys" som presenteres. Mere aktuelle en på lenge. Spiller skikkelig "glad rock".

Internasjonal studentdag. Minnestund ved fontena klokken 12.00. TROKS arrangerer internasjonal fest med debatt klokken 19.00 i hovedgården.

Torsdag 18. November

Fotoklubben har møte, med lysbildeframvisning og fotokonkurranse. Hvor det er, har vi ikke lykket å grave fram.

Filmklubben viser "Ondt blod i vesten" av sergio Leone. Skikkelig spagetti western, på med bootsen. Men la "jernet" bli hjemme.

Lørdag 20. November

Ondt Blod i Vesten på filmklubben.

Fredag 26. November

Filmklubben forteller deg historien om Ivans Barndom.

Baha'imøte kl.12.00 i ISL-kantina.

Stand med Amnestys studentgruppe på MH og UB.

Lørdag 27. November

kan du treffe Jules og Jim på filmklubben.

Ved midnatt samles Baha'iene til minnesamling for 'Abdu'l-Bahás bortgang.

Søndag 28. November

Klart for å tenne det første adventslyset. Men det bør ikke skje, når du kommer hjem fra Blå rock, i et anfall av sentimentalitet. Julegata åpnes og det er muligheter for å hamstre appesiner. Det blir vel all maten man får råd til framover også, men ikke ta fra små barn. Særlig ikke når foreldrene er til stede.

Måneskinnskitur med Fjellgruppa, i morra er det fullmåne.

Tirsdag 30. November

Troks har bibelseminar. På dagsorden står "Himmelens logikk". Uitø, ISV rom c-1003 klokken 19.00.

Lørdag 4. Desember

Filmklubben viser Rosemarys Baby, av Roman Polanski.

Fredag 13. November

Sankta Lucia-dagen. Tenn lys og syng sangen.

Tirsdag 21. Desember

Sola snur klokka halv ti på kvelden - et halvt år til St. Hans!

Fredag 24. Desember

Julaften. Hvis Hernes har besinnet seg, så er alle studentene dratt hjem.

Romjula

Ikke skal vi mase om hva som skjer da, men da må heller ingen mase om hva som skjedde.

De nye sjefene Jørgen Flint, Amund Sjølie Sveen og Kari Myklebost tar fatt på jobben med iver og glød og slenger ut de gamle redaktørene Sten-Rune Roland, Anna Katarina Grova og Marianne Tønnessen.

Tre nye sjefer

Katarina Grova, Marianne Tønnessen og Sten-Rune Roland går med dette nummeret av som redaktører i Utopia. Blant de tre nyvalgte er Kari Myklebost ansvarlig redaktør. Hun deler stillingen med Amund Sjølie Sveen som vil ha ansvaret for layouten. - En helhetlig layout, som han sier.

Jørgen Flint vil få ansvaret for blant annet kultursidene i stillingen som nylig har blitt omdøpt til feature-ansvarlig. De tre har et år med mye arbeid og tolv utgivelser framfor seg. De vant de to valgene i konkurranse med til sammen fire andre kandidater.

Marianne og Katarina har sittet et år i redaktørstolene og delt på jobben som ansvarlig redaktør, en tradisjon de nye fortsetter med. Sten-Rune har vært featureredaktør siden april, med en egen kulturredaksjon.

Under denne trioens ledelse avanserte Utopia fra å være et månedsmagasin til å komme ut hver fjortende dag. Opprinnelig skulle utgivelsene bare ha 16 sider ettersom avisa skulle komme med dobbelt så mange nummer, men ingen av avisene har hatt færre sider enn i fjor. Tvert imot. 28 sider, 32 sider og 36 sider har alle vært rekorder i Utopias historie. Vi i redaksjonen håper derfor at dere lesere har vært fornøyd med kvaliteten. Takk til Sten-Rune, Marianne og Katarina for en kjempinestats som redaktører.

Dere treffer oss igjen over nyttår. God jul og lykke til med eksamen.

Av Tomas Sætre